

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΑΡΧΕΤÚΠΩΝ

Εβραϊκό Μασωρητικό Απλοποιημένο Κείμενο

Περί τον 7^ο μ.Χ. αιώνα Εβραίοι Ραβίνοι -γνωστοί ως Μασώρες- έβαλαν φωνήντα στο έως τότε αφωνήντο/μονοσύμφωνο εβραϊκό κείμενο.

Μολονότι σε ορισμένα σημεία υπάρχουν διαφορές από τις μεταφράσεις των Εβδομήκοντα και της Βουλγάτας, τις μόνες που προέρχονται από το Αφωνήντο/μονοσύμφωνο Εβραϊκό κείμενο, εν τούτοις οι πάπυροι του Κουμράν απέδειξαν την αξιοπιστία σε μεγάλο βαθμό και των τριών κειμένων.

Η μετάφραση Βάμβα αποτελεί την ελληνική έκδοση του Μασωρητικού κειμένου [KJV], όμως ο Βάμβας δεν έκανε δουλική χρήση του Μασωρητικού αλλά γόνιμα το συνδύασε με τους Εβδομήκοντα και τη Βουλγάτα.

Στην παρούσα έκδοση η μετάφραση Βάμβα στην καθαρεύουσα έχει απλοποιηθεί χωρίς να γίνει νέα μετάφραση του αρχικού κειμένου

Μετάφραση των Εβδομήκοντα στην Ελληνική

Μετάφραση από το Αφωνήντο/μονοσύμφωνο Εβραϊκό κείμενο,
η οποία έλαβε χώρα στην περίοδο 260-190 π.Χ.

Η μετάφραση των 70 χρησιμοποιήθηκε ευρέως από τους Αποστόλους αλλά και την αδιαίρετη Εκκλησία [33-451 μ.Χ.] με πολλές επανορθώσεις.

Μετάφραση Βουλγάτα στη Λατινική

Μετάφραση από το Αφωνήντο/μονοσύμφωνο εβραϊκό κείμενο,
η οποία έγινε από τον Ιερώνυμο περί το 390 μ.Χ. Η Βουλγάτα αποτελεί την επίσημη μετάφραση της Ρωμαιο Καθολικής ομολογίας.

[[[Γενικά οι χρόνοι στον Ιερώνυμο (Βουλγάτα) είναι μελλοντικοί, όμως το Μασωρητικό (Βάμβας) φαίνεται πιο λογικό, επειδή τα γεγονότα έχουν ήδη γίνει. Παρόμοια πρόβλημα με χρήση των χρόνων έχουμε στους 70-Ο']]]

[[[Ενιστε για λόγους διασάφησης γίνεται χρήση του διορθωμένου Εβραϊκού από την μετάφραση Λούβαρη + Χαστούπη-Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.]]]]

Η παρούσα έκδοση δεν διατίθεται για εμπορική εκμετάλλευση,
προσφέρεται στα μέλη, τους συνδρομητές και τους χορηγούς της
Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Βιβλικών και Πατερικών Μελετών,
“Η Αποστολική Πίστη”

Ευρετήριο των Βιβλίων της Αγίας Γραφής

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

A. Η ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΣ/Ο ΝΟΜΟΣ:

1. ΓΕΝΕΣΗ	1
2. ΕΞΟΔΟΣ	52
3. ΛΕΥΤΙΚΟ	96
4. ΑΡΙΘΜΟΙ	128
5. ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ	172

B. ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ:

6. ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ	210
7. ΚΡΙΤΕΣ	235
8. ΡΟΥΘ	260
9. ΣΑΜΟΥΗΛ Α' (Α' Βασιλέων)	263
10. ΣΑΜΟΥΗΛ Β' (Β' Βασιλέων)	297
11. ΒΑΣΙΛΕΩΝ Α' (Γ' Βασιλέων)	325
12. ΒΑΣΙΛΕΩΝ Β' (Δ' Βασιλέων)	358
13. ΧΡΟΝΙΚΩΝ Α' (Α' Παραλειπομένων)	390
14. ΧΡΟΝΙΚΩΝ Β' (Β' Παραλειπομένων)	418
15. ΕΣΔΡΑΣ	453
16. ΝΕΕΜΙΑΣ	463
17. ΕΣΘΗΡ	477

G. ΤΑ ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ:

18. ΙΩΒ	485
19. ΨΑΛΜΟΙ	513
20. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ	584
21. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ	608
22. ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ	616

D. Μεγάλοι ΠΡΟΦΗΤΕΣ:(4+1)

23. ΗΣΑΪΑΣ	620
24. ΙΕΡΕΜΙΑΣ	670
25. ΘΡΗΝΟΙ Ιερεμία	728
26. ΙΕΖΕΚΙΗΛ	734
27. ΔΑΝΙΗΛ	784

E. Μικροί ΠΡΟΦΗΤΕΣ:(12)

28. ΩΣΗΕ 800	34. ΝΑΟΥΜ 824
29. ΙΩΗΑ 808	35. ΑΒΒΑΚΟΥΜ.. 826
30. ΑΜΩΣ 811	36. ΣΟΦΟΝΙΑΣ .. 829
31. ΑΒΔΙΟΥ ... 817	37. ΑΓΤΑΙΟΣ 831
32. ΙΩΝΑΣ 818	38. ΖΑΧΑΡΙΑΣ.... 833
33. ΜΙΧΑΙΑΣ.. 820	39. ΜΑΛΑΧΙΑΣ .. 841

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

40. Ματθαίος	847
41. Μάρκος	879
42. Λουκάς	899
43. Ιωάννης	933
44. ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	960

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

45. Προς Ρωμαίους	993
46. Προς Κορινθίους Α'	1007
47. Προς Κορινθίους Β'	1020
48. Προς Γαλάτας	1028
49. Προς Εφεσίους	1033
50. Προς Φιλιππησίους	1038

51. Προς Κολοσσαίες	1041
52. Προς Θεσσαλονικείς Α'	1045
53. Προς Θεσσαλονικείς Β'	1048
54. Προς Τιμόθεον Α'	1050
55. Προς Τιμόθεον Β'	1054
56. Προς Τίτο ...1057	57. Προς Φιλήμονα...1059
58. Προς Εβραίους	1059
59. Ιακώβου	1070
60. Πέτρου Α'	1073
61. Πέτρου Β'	1077
62. Ιωάννου Α'	1080
63. Ιωάννου Β'	64. Ιωάννου Γ'
65. Ιούδα	1084
66. ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ	1085
	1086

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Υπογράμμιση στον Βάμβα (ΠΔ) σημαίνει διαφορές με τους Εβδομήκοντα.
π.χ. 1.1. Η δε γη ήτο αύμορφος και έρημος.

'Εντονη (**μαύρη**) γραφή στους Εβδομήκοντα υποδεικνύει την διαφορά.
π.χ. 1.1. ή δε γῇ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος

Λέξεις με έντονη (**μαύρη**) γραφή στη Βουλγάτα υποδεικνύουν άλλη απόδοση.
π.χ. 1.1 **άκυρη καὶ ἀδεια** (inanis et vacua).

Λέξεις μικρότερες μέσα στο κείμενο Βάμβα είναι βοηθητικές επεξηγήσεις.
π.χ. 1.4. το φως ὅτι ἦτο καλόν

'Οπου αναφέρεται: Vg+ ή Vg- σημαίνει ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει στην
Βουλγάτα

'Οπου αναφέρεται: O+ ή O- σημαίνει ότι υπάρχει ή δεν υπάρχει στους 70.

[]*, στις αγκύλες περιέχονται λέξεις ή φράσεις οι οποίες υπάρχουν ή δεν
υπάρχουν στα άλλα κείμενα.

* **Πώς γνωρίζουμε τις χρονολογίες;** Στη Βίβλο, όπως και σε όλα τα αρχαία κείμενα αναφέρονται ιστορικά γεγονότα, αλλ' αυτά δεν συνδέονται χρονολογικά με την υπόλοιπη παγκόσμια ιστορία. Το πρώτο επιβεβαιωμένο ιστορικό γεγονός που έχει σχέση με τη Βίβλο είναι η επιδρομή του Αχαΐδ (870-852) εναντίον της πόλεως Καρκάρ στον ποταμό Ορόντη το 853 π.Χ. Η Βίβλος αναφέρει την συμμαχία μεταξύ Βεν Αδάλ και Αχαΐδ (1 ΒΑΣ. 20:33) αλλά δεν αναφέρει την εκστρατεία τους γιατί οι ιεροί συγγραφείς δεν είχαν σκοπό να εκθειάσουν τον χειρότερο απ' δύοντας τους βασιλιάδες του μονοθεϊστικού λαού. 'Ομως, ο 'Αχαΐδος' ξεκάθαρα δηλώνουν τα κείμενα σφηνοειδών γραφής του Σαλμαναστρ IV (858-824 π.Χ.), ότι συγκέντρωσ 2.000 άρματα και 10.000 στρατιώτες για να αντιμετωπίσει μάζι με άλλους, τους επερχόμενους Αστύριους στο Καρκάρ, αλλά τελικά ηττήθηκαν. Πώς έρουμε την ακριβή χρονολογία της μάχης; Προέρχεται από μια αναφορά για έκλεινη ηλιού που έλαβε χώρα στη Νίνευη την 15η Ιουνίου 863 π.Χ., η οποία δηλώνεται ότι έγινε μια δεκαετία πριν τη μάχη του Καρκάρ. Πράγματι τρία χρόνια πριν το τέλος της βασιλείας του Ασσυριανικού πατέλη B' της Ασσυρίας (884-860), το μήνα Σιβάν έγινε ολική έκλειψη ηλιού. Οι αστρονόμοι εύκολα χάρι στις αστρονομικές παρατηρήσεις με μαθηματικό τρόπο, υπολογίσαν ότι η ολική έκλειψη ηλιού έγινε στις 15 Ιουνίου το 863 π.Χ. Έτσι, το κλειδί της ακριβούς χρονολόγησης είναι η μάχη του Καρκάρ που έλαβε χώρα την 15η Ιουνίου 853, μία δεκαετία μετά την ολική έκλειψη ηλιού. Έχουμε λοιπόν μια απόλυτα αξιόπιστη αφετηρί για υπολογισμούς. Ήταν πράγματι βασιλιάς ο Αχαΐδ όταν έγινε η μάχη του Καρκάρ; Στον περιφόρμο μαύρο οβελίσκο του Καλάχ, στην αρχαιότερη αναπαράσταση Ιουδαίου μονάρχη, βλέπουμε το Ιησού (ή τον πρωθυπουργό) γονατιστό μπροστά στον Ασσύριο μονάρχη. Αυτό έλαβε χώρα το 840 π.Χ., σύμφωνα με τα Ασσυριακά Χρονικά. Πριν τον Ιησού κυβέρνησαν οι δύο γιοι του Αχαΐδ, Αχαΐδ και Ιωάννης σύμφωνα με τη Βίβλο, περί δε το 849 (συν-πλήν τρία χρόνια διότι το έτος ενθρόνισης και θανάτου κάθε βασιλιά είναι λειψά) πέθανε ο Αχαΐδ. Εάν προσθέσουμε προς τα πάνω απ' τον θάνατο του Αχαΐδ, γεγονός εξαιριβωμένο βάσει των προαναφερθέντων αστρονομικών μελετών, την βασιλεία του (22- έτη) και τα χρόνια της βασιλείας των Ομρί, Ζιμρί, Ηλά, Βαασά, Ναδάβ και Ιεροβοάμ Α' (21 έτη) φτάνουμε στο 931, το έτος διαίρεσης του ηνωμένου βασιλείου (1ΒΑΣ. 14:25). Πέντε χρόνια μετά έλαβε χώρα η επιδρομή του Φαραώ Σωσένικ Α' (926 π.Χ.) που έχει επιβεβαιωθεί απ' τα Αιγυπτιακά χρονικά. Ο Φρ. Θημητέρκερ όρισε οριστικά ως έτος θανάτου του Σολομώντα το 931 π.Χ., πράγμα που και ο Τζ. Φώρερ στο έργο του *Iστορία των Ισραήλ* αποδέχθηκε. Επίσης, «η χρονολογία του Θήλ για τους Ισραηλίτες βασιλιάδες [Οι Μοντηριώδεις Αριθμοί των Εβραιών Βασιλιάδων (1983)]...ποτοπεθετεί στην θάνατο του Σολομώντα γύρω στην 931 π.Χ. Έτσι... ο Μωϋσής έβγαλε τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο 480 χρόνια νωρίτερα περίπου στο 1447 π.Χ. Αντί η ημερομηνία υποστηρίζεται από τους Κριτές 11:26 όπου δηλώνεται ότι περίπου 300 χρόνια πέρασαν απ' την κατάκτηση της Υποσχεμένης Γῆς υπό την ηγεσία του Ιερούθας (1110 π.Χ.)» **David M. Rohl**, *A test of time: The Bible from Myth to History* (1995), σ. 249 (Βλ. 2 ΧΡ. 3:1-3 & 1 ΒΑ. 6:1). Απ' το 967 φθάνουμε λοιπόν ακριβώς στο 1447. Ο απότολος Παύλος προσθέτει ότι την εποχή του τελευταίου κριτή Σαμουνήλ (π. 1.000 π.Χ.), έχαν περάσει περίπου 450 έτη: (Π.Ρ. 13:18-21), τότε «Αντή η πιθανότητα γίνεται στην ουσία βεβαιότητα, εάν κάποιος μελετήσει τις αναφορές μεταξύ της Εξόδου και του 4^{ου} έτους των Σολομώντα, το έτος ποώρχισης η κατασκευή του Ναού, στο 480^η έτος από την 'Έξοδο (1 ΒΑΣ. 6:1), σύμφωνα με την εργάστηκε την Έξοδο στο 1447.» **Kenneth Andrew Kitchen**, *On the Reliability of the Old Testament*, Eerdmans Publ, Gr. Rapids, MI. 2003, σ. 202-203. Στα 1447 προσθέτουμε 430^η χρόνια σύμφωνα με τα ΓΑΔ. 3:17 και έτος φθάνουμε περίπου στα 1890 π.Χ. όπου έγινε η διαδήκη του Θεού με τον Αβραάμ. Εάν στην εποχή αυτή προσθέσουμε την ηλικία του, περίπου 150^η ετών, καταλήγουμε στην γεννησή του πον έλαβε χώρα περί το 2.060 π.Χ. Copyright ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ, τ. 3^ο, Εκδ. ΟΡΟΣ, χρησιμοποιείται κατόπιν αδείας. Βλ.: www.TheApostolicFaith.info

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γένεση

Συγγραφέας: Μωυσής Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: Πεδιάδες Μωάβ

Η ΓΕΝΕΣΗ είναι το πρώτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγ. Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος.
(Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΕΞΟΔΟΣ, το ΛΕΥΤΙΚΟ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.)

Γένεσις στα Ελληνικά θα πει, αρχή, απαρχή, δημιουργία και ο τίτλος προήλθε από τα Εβραϊκά Μπερεσίθ, που σημαίνει Εν αρχή, από την πάγια συνήθεια να χρησιμοποιούν τις πρότες λέξεις για τίτλο κάθε βιβλίου. Περιγράφει όντως αυθεντικά την αρχή του κόσμου, του ανθρωπίνου γένους, της αμαρτίας και ειδικά του σχεδίου της απολύτωρασής μας.

Όπως φαίνεται και από το ίδιο το βιβλίο, η ΓΕΝΕΣΗ αποτελείται -θεματικά- από δύο μεγάλα μέρη. Το 1^ο περιλαμβάνει τη Δημιουργία του Κόσμου, του Φυτικού και Ζωικού Βασιλείου και του Ανθρώπου. Στη συνέχεια αναφέρεται στην πτώση του ανθρώπου, τον διεφθαρμένο προ-Κατακλυσμαίο κόσμο και περιγράφει τον Κατακλυσμό και τη σωτηρία του Νόε. Μετά κάνει αναφορά στην εθνολογική εξάπλωση του ανθρωπίνου γένους, η οποία επακολούθησε τη σύγχυση της Βαβέλ. Το 2^ο μέρος περιλαμβάνει τις περιπλανήσεις της μονοθεϊστικής οικογένειας του Αβραάμ μέχρι την οριστική εγκαταστασή του στη γη Χαναν. Κατόπιν ιστορεί τους Πατριάρχες, μέχρι την κάθοδο τους στην Αίγυπτο, της οποίας προηγήθηκε ο Ιωσήφ. Όπως δήλωσε ο Ιδιος ο Ιησούς Χριστός, τη ΓΕΝΕΣΗ συνέταξε ο Μωϋσής (ΙΩΑΝ. 7:23), με την οδηγία βέβαια του Αγ. Πνεύματος του Θεού, κάνοντας χρήση των 12 ήδη υπαρχόντων υπομνημάτων “τολερόθ” (ΓΕΝ. 26:5), της σπάνιας μορφωσής του (ΠΡΑΞ. 7:22) και της προφορικής παράδοσης του λαού του (ΙΩΑΝ. 7:22).

Έξοδος

Συγγραφέας: Μωυσής Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: Πεδιάδες Μωάβ

Η ΕΞΟΔΟΣ είναι το δεύτερο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος

(Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, η ΕΞΟΔΟΣ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.)

Το βιβλίο της Έξοδου στα Εβραϊκά αποκαλείται ‘Σεμόθ’ (ονόματα, επειδή αρχίζει με τα ονόματα των νιών Ισραήλ που εισήλθαν στην Αίγυπτο), ενώ στα Ελληνικά παίρνει το όνομά του από το γεγονός της αναχώρησης (της εξόδου) του λαού Ισραήλ από την Αίγυπτο. Εν τούτοις, πρέπει να ειπωθεί στην πλήρη πρώτη φράση είναι “οὐε εὲλέ σεμόθ” δηλαδή “και αυτά είναι τα ονόματα” και ακριβώς αυτό το “και” στην αρχή δηλώνει ότι οι αποτέλεση συνέχεια και σύνδεσμος με τη Γένεση. Χωρίζεται βασικά σε τέσσερα κύρια μέρη: 1. Την έξοδο των Ισραηλίτων από τη σκλαβιά της Αιγύπτου, 1:1-13:22, 2. την οδοιπορία του λαού Ισραήλ μέχρι το όρος Σινά, 14:1-18:27, 3. τη Διαθήκη του Θεού προς τον λαό στο όρος Σινά, 19:1-24:18, και 4. την κατασκευή της Σκηνής του Μαρτυρίου, ως θείο υπόδειγμα λατρείας του Θεού, 25:1-40:38. Το τελευταίο αυτό είναι καταμεστο από προφητικές παραστάσεις σε σχέση με το Έργο, που, αργότερα, επιτέλεσε ο Ιησούς Χριστός στον Σταυρό του Γολγοθά, για τη λύτρωση του ανθρώπου. Ανάμεσα σε όλα τ' αλλά, αξιοσημείωτο είναι οι νόμοι και οι διατάξεις, που έκαναν τον Ισραήλ οργανωμένο έθνος και αφορούν όλη την ανθρώπινη ζωή, σε θέματα θρησκευτικά, ηθικά, αστικά κ. α., απ' όπου —ανά τους αιώνες— δανειστηκαν όλες οι κοινωνίες των εθνών. Όπως δήλωσε, ο Ιδιος ο Ιησούς Χριστός, “Μωυσής δεν σας ἔδωσε το νόμον”; ΙΩΑΝ. 7:19 επιβεβαιώνοντας ότι την Έξοδο συνέταξε ο Μωυσής, με την οδηγία του Αγ. Πνεύματος και κάνοντας χρήση και της προφορικής παράδοσης του λαού του (ΙΩΑΝ. 7:22).

Λευιτικό

Συγγραφέας: Μωυσής Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: Πεδιάδες Μωάβ

Το ΛΕΥΤΙΚΟ είναι το τρίτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος (Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, η ΕΞΟΔΟΣ, οι ΑΡΙΘΜΟΙ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.)

Το βιβλίο του Λευιτικού στα Εβραϊκά αποκαλείται ‘Βεγυκρά’ δηλ. ‘κάλεσμα’ επειδή αρχίζει με τη φράση ‘και εκάλεσε’, ενώ στα Ελληνικά οι 70 το απεκάλεσαν πολύ πιο καταλληλα ‘Λευιτικό’ δηλαδή το βιβλίο που περιέχει τους κανονισμούς του Λευιτικού ιερατείου. Μολονότι το περιεχόμενό του έχει θέματα θυσιών και προσφορών σαν μέσα λύτρωσης και ευχαριστίας όμως, είναι ένα απ' τα βαθύτερα σε νοηματα και διδάγματα βιβλίο, που κυριο θέμα του έχει τον αγιασμό ο οποίος αναφέρεται 87 φορές και προσικονομεί τον “εκλεκτό λαό ιερέων και προφητών” τον “Ισραήλ του Θεού” (ΓΑΛ. 6:16) αλλά και τη λυτρωτική θυσία του Ιησού Χριστού, επάνω σε προφητική βάση.

Τα κύρια μέρη του βιβλίου είναι: 1. Προσφορές και θυσίες (1:1-7:8) - 2. Η καθιέρωση του Ααρών και των γιων του (8:1-10:20) - 3. Διατάξεις γύρω από θέματα τελετουργικής καθαρότητας και ακαθαρσίας (11:1-15:33) - 4. Η Ημέρα του Εξιλασμού (16:1-34) 5. Διατάξεις για αγιότητα ζωής και λατρείας (17:1-27:34) • Τελετουργικές Διατάξεις (17:1-25:55) • Διατάξεις και προειδοποίησεις (26:1-46)

Διατάξεις ενώπιον και προσφορών στον Κύριο (27:1-34). Είναι πολύτιμο ο αναγνώστης αυτού του βιβλίου να έχει κατά νου ότι, τόσο το πνέυμα των προσφορών και θυσιών, όσο και οι υπηρεσίες του Ααρών και των γιων του, έχουν ως πυρήνα τους το Πρόσωπο και το Λυτρωτικό Έργο του Ι. Χριστού, ο Οποίος διαβεβαίωσε ότι το Λευιτικό έγραψε ο Μωϋσής (ΜΑΤΘ. 8:4)

Αριθμοί

Συγγραφέας: Μωυσής Έτος συγγραφής: περ. 1420 π.Χ. Τόπος: Πεδιάδες Μωάβ

Οι ΑΡΙΘΜΟΙ είναι το τέταρτο από τα πέντε αρχικά βιβλία της Αγίας Γραφής γνωστά ως Πεντάτευχος.

(Τα υπόλοιπα τέσσερα βιβλία της Πεντατεύχου είναι, η ΓΕΝΕΣΙΣ, η ΕΞΟΔΟΣ, το ΛΕΥΤΙΚΟ και το ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟ.)

Το βιβλίο των Αριθμών στα Εβραϊκά αποκαλείται ‘Βεμιδάρ’ δηλ. ‘στην έρημο’ καθώς ουσιαστικά περιγράφει τα γεγονότα της 40ετούς πορείας των Ισραηλίτων στην έρημο και βεβαια και τις δύο απαριθμήσεις που έγιναν, μία στο Σινά και μία στις πεδιάδες Μωάβ, γ' αυτό δικαιολογημένα οι 70 το αποκάλεσαν “αριθμοί” δηλαδή απαριθμήσεις.

Τα εξόχως διδακτικά γεγονότα των Αριθμών μνημονεύονταν ο Ιησούς του Ναυή (2:12,14:2), ο Ιερεμίας (2 ΒΑ. 18:4), ο Νεεμίας (9:19-22), ο Ασάφ (ΨΑΛΜ. 78:14-41), ο Δαβίδ (ΨΑΛΜ. 95:7-11), ο Ησαΐας (48:21), ο Ιεζεκιήλ (20:13-24), ο Ωσηέ (9:10), ο Αμώς (5:25), ο Μιχαήλ (6:5), ο Λουκάς (Πρ. 7:36), ο Παύλος (1 ΚΟΡ. 10:1-11), ο Πέτρος (2 ΠΕ. 5:15,16), ο απ. Ιούδας (χ. 11) και ο ιδιος ο Κύριος (Ιωάν. 3:14). Οι δημητήσεις της πορείας ενός δύνσκολου λαού από το όρος Σινά μέχρι τα σύνορα της γης της επαγγελίας οδηγούν σε πολυποίκιλα διδάγματα πνευματικής πορείας και ζωής, καθώς τα περιστατικά και οι αντιδράσεις του λαού στην πορεία αντικατοπτρίζουν την ανθρώπινη καρδιά —στα μονη της αντιμετωπίει τα προβλήματα — χωρίς να υπολογίζειν ταν παράγοντα Θεού.

Το βιβλίο αντοτ, σε γενικές γραμμές, χωρίζεται ως εξής:
• Προετοιμασία του λαού Ισραήλ πριν φύγει απ' το Σινά (1:1-9:23) • Απ' το όρος Σινά προς τις κοιλάδες Μωάβ (10:1-21: 35) • Τα συμβάντα στις κοιλάδες Μωάβ (22:1-32:42) • Περίληψη οδοιπορίας απ' την Αίγυπτο μέχρι τις κοιλάδες του Μωάβ (33:1-49) • Οδηγίες πριν το πέρασμα του Ιορδάνη (33:50-36:13)

Εβρ. Barra-δημιουργώ από το μηδέν [1:1, 1:21, 1:27] τα υπόλοιπα είναι Assah-κατασκευάζω

1[A]. 1 ΣΤΗΝ^{Ev} ΑΡΧΗ ^{1εποίησε^{2-δημιούργησε-}}
Barra ο Θεός τον ουρανό και τη γη. **2 Η δε γη** ἦταν ἀμορφη και ἐρημη^{της} και σκοτάδι [υπέρχει] πάνω^{επί} στο πρόσωπο της αβύσσου^{υκενός}. Και ³Πνεύμα Θεού περιφερόταν πάνω^{επί} στην επιφάνεια των υδάτων^{νερών}. **3 Και** ^{4-είπε} ο Θεός, ⁵Ας γίνει^{Γενηθήτω} φώς[·] και ἐγίνε φώς[·] **4 Και** είδε ο Θεός το φως ὅτι [ίταν][·] καλό[·] και διαχώρισε ο Θεός το φως απ' το σκοτάδι. **5 Και** αποκάλεσε ο Θεός το φως, ⁶Ημέρα[·] το δε σκοτάδι αποκάλεσε, Νύχτα. Και ἐγίνε εσπέρα^{σούρουπο} και ἐγίνε πρωΐ, ημέρα ΠΡΩΤΗ^{Vg+}. **6 Και** είπε ο Θεός, ⁷Ας γίνει^{Γενηθήτω} στερέωμα^{χώρισμα} αναμέσα στα ύδατα^{νερών}, και ας διαχωρίζει νερά^{ύδατα} από νερά^{ύδατων}.

7 Και εποίησε^{κατασκεύασε=Assah} ο Θεός το στερέωμα^{βλ. x. 6}, ⁸και διαχώρισε τα νερά^{ύδατα} τα υποκάτω του στερεώματος^{βλ. x. 6} από τα ύδατα^{νερό} των επάνω του στερεώματος^{*}. [Κι ἐγίνε ἐπισύντηνον Vg+]

8 Και αποκάλεσε ο Θεός το στερέωμα^{χώρισμα}, Ουρανό. Και ἐγίνε εσπέρα^{σούρουπο} και ἐγίνε πρωΐ, ημέρα ΔΕΥΤΕΡΗ. **9 Και** είπε ο Θεός, ¹⁰Ας συναχθούν τα ύδατα^{νερά} τα υποκάτω του ουρανού^{σ'} ένα τόπο, και ας φανεί^{η ξηρά}. Και ἐγίνε ἐπισύντηνον.

10 Και αποκάλεσε ο Θεός την ξηρά, Γῆ[·] και το σύναγμα των υδάτων^{νερών} αποκάλεσε, Θάλασσες. και είδε ο Θεός ὅτι [ίταν][·] καλό. **11 Και** είπε ο Θεός, ¹¹Ας βλαστήσει η γη χλωρό χορτάρι, χόρτο που κάνει σπόρο,^{και δένδρο καρποφόρο που κάνει} ¹²καρπό κατά το είδος αυτού, του οποίου ο σπόρος^{σπέρμα} να'ναι εντός του^{εν αυτώ} πάνω στη γη. [Κι ἐγίνε ἐπισύντηνον]

12 Και βλάστησε η γη χλωρό χορτάρι, χόρτο που κάνει σπόρο κατά το είδος αυτού και δέντρο που κάνει καρπό, του οποίου το σπέρμα είναι εντός του^{μέσα-εν αυτώ} κατά το είδος του· και είδε ο Θεός ὅτι [ίταν][·] καλό. **13 Κι** ἐγίνε εσπέρα^{σούρουπο} και ἐγίνε πρωΐ, ημέρα ΤΡΙΤΗ. **14 Κι** είπε ο Θεός, ¹³Ας γίνουν^{φανούν} φωστήρες^{φώτα} στο στερέωμα^{χώρισμα} του ουρανού, για να διαχωρίζουν τη μέρα απ' τη ¹⁴νύχτα· κι ας είναι για σημεία και καιρούς και μέρες και χρόνους^{ενιαυτούς}.

1[A]-Vg. ^{1...2...}άκυρη και ἀδεια^{...} ^{11-12 (Βάμβας)} ... ^{14 (Βάμβας)} ... ¹⁶ ...να εξουσιάζουν²⁰ ...ας γεννήσουν τα ύδατα ερπόμενα όντα με ζωή²¹ Και ο Θεός ἐφτιάξει τις μεγάλες φάλαινες και κάθε ζωντανό και κινούμενο πλάσμα²⁵ Και ο Θεός ἐφτιάξει τα θηρία της γης κατά το είδος αυτών και τα κτήνη, και οποίηποτε ἐρπει επί της γης κατά το είδος αυτού. Και ο Θεός είδε ὅτι ήταν καλό.

1[A]-70/O¹:² ²...ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου...⁴...καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, [ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον] τοῦ σκότου...⁶...καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ύδατος καὶ ύδατος. [καὶ ἐγένετο οὐρανός.] ⁷...καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ύδατος, ὃ ἦν ύποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ύδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος. ⁸...[καὶ εἶδεν οὐρανόν τοῦ καλού]⁹...εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὄφθητω ἡ ξηρά...[καὶ συνήχθη τὸ ύδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὥφθη ἡ ξηρά.] ¹⁰...καὶ τὰ συστήματα τῶν ύδατων...¹¹...ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὅμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν...ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς...¹²καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὅμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὐ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς...¹⁴...εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ήμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός...¹⁵καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς...¹⁶εἰς ἀρχὰς τῆς ήμέρας...εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός...¹⁸καὶ ἀρχειν...²⁰...ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς...[καὶ ἐγένετο οὐρανός.]²¹...καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἐρπετῶν, ἀξέγαγε τὰ ύδατα κατὰ γένη αὐτῶν...γένος...καλά.²²...πληρώσατε...²⁴...ἔξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώσαν κατὰ γένος αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν...καλά.²⁶...ποιήσωμεν ἀνθρωπὸν κατ' εἰκόνα τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν...καλά.²⁸...πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἀρχετε τῶν ιχθύων

¹ Παρ. 8:22-
² Ιωα.1:1-2,
³ Εφρ. 1:10,
⁴ Ψλ.8:3, 33:6,
⁵ 79:11,12,
⁶ 102:25,136:
⁷ 5, 146:6, Ησ.
⁸ 44: 24, Ιερ.
⁹ 10:12, 51: 15,
¹⁰ Ζαχ. 12:1, Πρ.
¹¹ 14: 15, 17:24,
¹² Κολ. 1: 16,17,
¹³ Εβρ. 11:3, Απ.
¹⁴ 10:11, 10:6
¹⁵ Ψλ. 33:6,
¹⁶ Ησ. 40:13-14
¹⁷ Ψλ. 33:9
¹⁸ 2Κο. 4:6
¹⁹ Ψλ. 74:16,
²⁰ 1Εοβ. 20:7
²¹ 37: 18, Ψλ.
²² 136:5, Ιερ.
²³ 10:12, 51:15
²⁴ Παρ. 8:28⁹
²⁵ Ψλ. 148:4
²⁶ Ιοβ 26:10,
²⁷ 38: 8, Ψλ.
²⁸ 33:7, 95:5,
²⁹ 104:9, 136:6,
³⁰ Παρ. 8:29,
³¹ Ιερ. 5: 22,2
³² Πετ. 3:5
³³ Εβρ. 6: 7
³⁴ Λου. 6:44-
³⁵ Δαευ. 4:19,
³⁶ Ψλ. 74:16,
³⁷ 136:7-14 Ψλ.
³⁸ 74:17, 104:19
³⁹ Ψλ. 136:7,
⁴⁰ 8, 9, 148:3, 16
⁴¹ Ψλ. 8:3
⁴² Ιοβ 38:7
⁴³ Ιερ. 31:35-
⁴⁴ Κεφ. 6:20,
⁴⁵ 7:14,18:19,
⁴⁶ Ψλ. 104:26
⁴⁷ Κεφ. 8:17
⁴⁸ Κεφ. 5:1,
⁴⁹ 3,9:6, Ψλ.
⁵⁰ 100:3, Εκκλ.
⁵¹ 7:29, Πρ. 17:
⁵² 26-29, 1 Κο.
⁵³ 11:7, Εφ. 4:
⁵⁴ 24, Κολ. 3:10,
⁵⁵ Ιακ. 3:9 Κεφ.
⁵⁶ 9:2,
⁵⁷ Ψλ. 8:6-23,
⁵⁸ 1 Κο. 5:3, 11:
⁵⁹ 7-24 Κεφ. 5:
⁶⁰ 2, Ιοβ 33: 4,
⁶¹ Μάλ. 2:10,
⁶² 15, Ματ. 19:
⁶³ 4, 5:3, Μαρ.
⁶⁴ 10:6-²⁵ Κεφ.
⁶⁵ 9:17, Λευ.
⁶⁶ 26:9, Ψλ.147:
⁶⁷ 3, 148:3,4
⁶⁸ ...να εξουσιάζουν²⁰ ...ας γεννήσουν τα ύδατα ερπόμενα όντα με ζωή²¹ Και ο Θεός ἐφτιάξει τα κήτη τα μεγάλα <sup>καὶ κάθε^{παν} έμψυχο^{ευμβίο} κινούμενο, τα οποία γέννησαν [εν αφονίᾳ] τα ύδατα^{νερά} κατά το είδος αυτών, καὶ κάθε^{παν} πτηνό^{πετεινό} φτερωτό κατά το είδος αυτού. Και είδε ο Θεός ὅτι [ίταν][·] καλό.
²² Και ευλόγησε αυτά το Θεός, λέγοντας, ²⁰Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και γεμίστε τα ύδατα^{νερά} μέσα στις θάλασσες· και τα πηγάν^{πετεινά} ας πληθύνονται πάνω^{επί} στη γη.</sup>

23 Κι ἐγίνε εσπέρα^{σούρουπο} κι ἐγίνε πρωΐ, ημέρα ΠΕΜΠΤΗ.

24 Και είπε ο Θεός, Ας γεννήσει η γη ζώα έμψυχα^{εύμβια} κατά το είδος τους. κτήνη και ερπετά και ζώα θηρία^{θηρία} της γης κατά το είδος τους: και ἐγίνε ἐπισύντηνο. **25** Κι έκανε ^{κατασκεύασε=Assah} ο Θεός τα ζώα της γης κατά το είδος αυτών, και τα κτήνη κατά το είδος τους, και κάθε^{παν} ερπετό της γης κατά το είδος του. Και είδε ο Θεός ὅτι [ίταν][·] καλό.

26 Και είπε ο Θεός, ²¹Ας κάνουμε άνθρωπο κατά την εικόνα μας, κατά την ομοίωσή μας²²και ας εξουσιάζει πάνω στα ψάρια^{μύθων} της θαλάσσας και πάνω στα πτηνά πετεινών του ουρανού και πάνω στα κτήνη και πάνω σε όλη τη γη και πάνω σε κάθε ερπετό, ερποντος πάνω στη γη.

27 Και εποίησε^{δημιούργησε-Barra} ο Θεός τον άνθρωπο²³κατ' εικόνα εαυτού·κατ' εικόνα θεού εποίησε^{*} αυτόν· ²⁴αρσενικό και θηλυκό εποίησε αυτούς· **28** και ευλόγησε αυτούς ο Θεός·και είπε [προς αυτούς] ο Θεός, ²⁵Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και γεμίστε τη γη και κυριεύστε αυτή, και εξουσιάζετε πάνω^{επί} στα ψάρια^{μύθων}

^{1[A]-70/O¹:²}

...²...ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου...⁴...καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, [ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον] τοῦ σκότου...⁶...καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ύδατος καὶ ύδατος. [καὶ ἐγένετο οὐρανός.]⁹...εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὄφθητω ἡ ξηρά...[καὶ συνήχθη τὸ ύδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὥφθη ἡ ξηρά.]¹⁰...καὶ τὰ συστήματα τῶν ύδατων...¹¹...ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὅμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν...ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς...¹²καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὅμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὐ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς...¹⁴...εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ήμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός...¹⁵καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς...¹⁶εἰς ἀρχὰς τῆς ήμέρας...εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός...¹⁸καὶ ἀρχειν...²⁰...ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς...[καὶ ἐγένετο οὐρανός.]²¹...καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἐρπετῶν, ἀξέγαγε τὰ ύδατα κατὰ γένη αὐτῶν...²⁵καὶ εποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν...²⁶ποιήσωμεν ἀνθρωπὸν κατ' εἰκόνα τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ καθ' ὅμοιότην, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ιχθύων τῆς θαλάσσης...²⁸...πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἀρχετε τῶν ιχθύων

της θάλασσας και πάνω^{επί} στα πιπηνά του ουρανού και επίτιναν παντός ζώου που κινείται πάνω^{επί} στη γη.

29 Και είπε ο Θεός, Δείτε^{λού}, σας ἔδωσα κάθε^{πάντα} χόρ-
το που κάνει σπόρο, το οποίο [είναι] πάνω^{επί} στο πρόσωπο
πάσης της γης, και κάθε^{παν} δέντρο, το οποίο ἔχει εντός του
καρπό δένδρου που κάνει σπόρο. Αυτά ²⁶θα είναι σε σας
για προς τροφή. **30** και σε ²⁷πάντα τα ζώα της γης και σε
πάντα τα πουλιά ^{πετεινά} του ουρανού και σε κάθε^{παν} ερπετό
που ἔρπει πάνω στη γη και που ἔχει μέστι του ^{εν εαυτώ} ψυχή
ζώσα, ἐδώκα κάθε^{πάντα} χλωρό χόρτο για ^{εἰς} τροφή.

Και ἐγίνε ἔτοι ^{οὔτω}. **31** Και ²⁹εἶδε ο Θεός ὅλα^{πάντα} ὄσα
εποίησε^{-δημιούργησε}. και να ^{ιδού}, ήταν καλά λίαν πολύ καλά. Και ἐγί-
νε εσπέρα^{-σούρουπο} και ἐγίνε πρωΐ, ημέρα ΕΚΤΗ.

2[B].

1 ΚΑΙ συντελέσθηκαν ολοκληρώθηκαν ο ουρανός και η γη και
όλη^{πάσσα} η στρατιά αυτών. **2** Και ²είχε ολοκληρωμένα* ο
Θεός στην ημέρα την ΕΒΔΟΜΗ τα έργα του, τα οποία
έκανε· και αναπαύθηκε την ημέρα την Εβδόμη από πά-
ντα τα έργα αυτού, τα οποία έκανε. **3** Και ³ευλόγησε ο
Θεός την ημέρα την Εβδόμη και αγίασε αυτή· διότι σε
αυτή αναπαύθηκε από πάντα τα έργα του, τα οποία έκτι-
σε και ἐκανε ο Θεός. **4** ⁴Αυτή είναι η γένεση του
ουρανού και της γης, ^[όταν εκτίθηκαν αυτά] ^{Vg+}, κατά την ημέρα
που εποίησε δημιούργησε Κύριος ο Θεός γη και ουρανό,
5 και ⁵πάντα τα φυτά του αγρού, πριν γίνουν πάνω στη γη,
και κάθε^{-πάντα} χόρτο του αγρού, πριν βλαστίσει· διότι ⁶δεν
είχε βρέξει Κύριος ο Θεός πάνω^{-επί} στη γη, και άνθρωπος
δεν ήταν^{-υπήρχε} γιά ⁷να εργάζεται τη γη· **6** υδρατμός δε ανέ-
βαινει απ' τη γη και πότιζε όλο^{-παν} το πρόσωπο της γης. **7**
Και ἐπλασε [Κύριος] ο Θεός τον άνθρωπο ^{απ' το} ⁸χώμα της γης
και ⁹εμφύσησε ¹⁰στους μυκτήρες^{-μήτη} αυτού πνοή ζωῆς,
κι ἐγίνε ¹¹ο άνθρωπος μια ζωντανή ψυχή^{-εἰς} ψυχήν ζώσαν. **8**
Και φύτευσε Κύριος ο Θεός ¹²παράδεισο^{-κήπο} ¹³στην Εδέμ
¹⁴στα ανατολικά και ¹⁵τοποθέτησε εκεί τον άνθρωπο, τον
οποίο ἐπλασε. **9** Και [Κύριος] ο Θεός ἐκανε να βλαστίσει
απ' τη γη ¹⁶κάθε^{-παν} δέντρο ώραιό στην όραση και καλό
στη γεύση· και ¹⁷το ξύλο της ζωῆς στο μέσο του παραδεί-
σου, και ¹⁸το ξύλον της γνώσης του καλού και του κα-
κού. **10** Ποταμός δε εξερχόνταν απ' την Εδέμ γιά να πο-
τίζει τον παράδεισο· κι από εκεί μεριζόταν σε 4 κλάδους.
11 Το όνομα του ενός, Φισών· αυτός είναι ο περικυ-
κλόνων ¹⁹όλη^{-πάσσαν} τη γη Αβιλά· όπου βρίσκεται το χρυσάφι·

Vg. ²⁹ και τα πιπηνά του ουρανού και τα θηρία όλης της γης και κάθε ερπόμενο δημιούργημα επι της γης ²⁹ ... και κάθε δένδρο που έχει καρπό εν εαυτώ κατά το είδος του για να είναι προς τρόφην σας ³⁰ ... και ἐγίνεν έτοι. *2[B]-Vg. 1 ... και όλα τα στολίζοντα αυτά. ² ... την 7η ημέρα ... ³ ... τα οποία δημιούργησε και ἐκανε ⁴ Αυτές είναι οι γενέσεις ... ⁵ Και παν φυτό του αγρού πριν ανθίσει ... να καλλιεργεί την γη. ⁶ Άλλα πηγή ανάβαινε ... ⁷ Και... ἐφτιάξει τον άνθρωπο από τη λάσπη της γης, και ενεψύσησε εἰς το πρόσωπον ... ⁸ ... εφύτευσε εξ αρχής παράδεισο απόλαυσης ⁹ ... παρήγαγε από το έδαφος όλα τα ειδή των δένδρων ... ¹¹ Eviat. ... 12 bdelium et lapsi onychinus ¹³ ... γην της Αιθιοπίας ¹⁵ πα-
ράδεισο της απόλαυσης για να περιποιείται ... ¹⁷⁻¹⁹ τα θηρία του αγρού...ονόμασε κάθε ζωντανό πλάσμα ²¹ ... σε βαθυ ύπνο ²³ γυνή ... τούς ούρανούς καὶ πάντων τῶν κτηγῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. ²⁹ ... καὶ πᾶν ξίλον, ὃ ἔχει ἐν εαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμνὶν ἔσται εἰς βρῶσιν. ³⁰ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς ... καὶ παντὶ ἐρπετῷ ἐρποντὶ ἐπὶ τῆς γῆς; ³¹ Κο. 11:8

¹ ... καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν. ² καὶ συνετέλεσεν ὁ Θεός ἐν τῇ ήμέρᾳ τῇ ἔκτῃ ^{EZE. 20:11} τὰ ἔργα αὐτοῦ ... ³ ... ὡν ἥρξατο ὁ Θεός ποιῆσαι. ⁴ Αὕτη ή βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ και γῆς ... ⁵ και πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς ... ⁶ πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ... ⁷ ... εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ... ⁹ καὶ ἔξαντείλεν δ Θεός ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον ... γνωστὸν καλοῦ και πονηροῦ. ¹⁰ ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ... ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. ¹¹ ... Εὐλιάτ ... ¹² ... ὁ ἄνθραξ και ὁ λίθος ὁ πράσινος. ¹³ ... τὴν γῆν Αιθιοπίας... ¹⁵ ... ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ... ¹⁷ ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν και πονηρὸν ... θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ... ¹⁸ ... ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτὸν. ¹⁹ ... τὰ θηρία τοῦ ἄγρου ... τί καλέσειν αὐτά. και πᾶν ὃ ἔταν ἐκάλεσεν αὐτὸν 'Αδάμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. ²⁰ και ἐκάλεσεν 'Αδάμ ὄνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι Vg+ και πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ ούρανού και πᾶσι τοῖς θηρίοις Vg+ τοῦ ἄγρου... ²¹ ... και ὑπνωσε· και ἐλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ και ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς. ²² και ὥκοδομησεν ὁ Θεός τὴν πλευράν ... ²³ ... αὐτῇ κληθήσεται γυνή... ²⁴

12 το δε χρυσάφι της γης εκείνης ^{είναι} καλό· εκεί
είναι ²⁰[το βδέλλιον] και ο λίθος ^{πέτρα} ο ουνχίτης.
13 και το όνομα του ποταμού του δευτέρου,
Γιών· αυτός ^{είναι} ο περικυκλόνων όλη· πάσαν ^{τη}
γη· Χούς. **14** και το όνομα του ποταμού του τρίτου,
Τίγρης· αυτός ^{είναι} ο ρέων στα ανατολι-
κά της Ασσυρίας. Ο δε ποταμός ο τέταρτος,
αυτός ^{είναι} ο Ευφράτης. **15** και έλαβε Κύριος
ο Θεός τον άνθρωπο και ²¹εγκατέστησε αυτόν
στο παράδεισο της Εδέμ γιά να εργάζεται αυ-
τόν και να τον φυλάττει.

16 πρόσταξε δε Κύριος ο Θεός στον Αδάμ
λέγοντας, Από κάθε^{-παντός} δένδρο του παρα-
δείσου ^[ελευθέρων] θα τρως, **17** ²²ἀπό δε το ξύλο
της γνώσης του καλού και του κακού ²³δεν θα φάς
από αυτό· διότι κατά την μέρα ^{που θα} φάς από αυτό,
²⁴εξάπαντος θα πεθάνεις. **18** και είπε Κύριος
ο Θεός, Δεν ^{είναι} ο καλό να είναι ο άνθρωπος μό-
νος. ²⁵θα κάνω σ' αυτόν βοηθό όμοιο με αυτόν.

19 ²⁶Ἐπλασε δε Κύριος ο Θεός από της γης
πάντα τα ζώα του αγρού και πάντα τα πιπηνά
πετεινά του ουρανού, και ²⁷έφερε αυτά στον Αδάμ,
για να δει πως να ονομάσει αυτά· και ο, τι ονο-
μα θα δώσει ο Αδάμ σε ^{παν} έμψυχο, αυτό να είναι
το όνομα αυτού. **20** και έδωσε ο Αδάμ ονόμα-
τα σε πάντα τα κτήνη, και στα πιπηνά του ου-
ρανού και σε πάντα τα ζώα του αγρού· στον
δε Αδάμ δεν βρισκόταν βοηθός όμοιος με αυ-
τόν. **21** και επέβαλε [Κύριος] ο Θεός ²⁸έκστα-
ση στον Αδάμ, και κοιμήθηκε· και ἐλαβε μία
από τις πλευρές του και ἐκλεισε με σάρκα τον
τόπο αυτής. **22** και κατασκεύασε Κύριος ο
Θεός τη πλευρά, την οποίαν ἐλαβε από τον
Αδάμ, σε γυναίκα και ²⁹έφερε αυτή στον Αδάμ.
23 και είπε ο Αδάμ, Αυτό^{Τούτο} είναι τώρα ³⁰οστό-
κόκαλο από τα οστά-κοκαλά μου και σάρκα από την
σάρκα μου· αύτη θα ^{επ}ονομαστεί Ανδρίς, δι-
ότι από τον άνδρα αύτη ³¹ελήφθη. **24** ³²Γιά
τούτο θα αφήσει ο άνθρωπος τον πατέρα του
και τη μητέρα του, και θα προσκολληθεί στην

1 Τιμ. 2:13 ²⁶Κεφ. 1:20,24 ²⁷Ψαλ. 8:6, ιδέ ^{και} Κεφ. 6:20 ²⁸Κεφ. 15:12,1 Σαμ. 26:12
²⁹ Παρ. 18:22,Εβ. 13:4 ³⁰Κεφ. 29:14,Κρ. 9:2,2 Σαμ. 5:1,19:13,Εφ. 3:30 ³¹Κο. 11:8
³²Κεφ. 31:15,Ψαλ. 45:10,Μαρ. 19:5,12:25, Μαρ. 10:7,1 Κο. 6:16, Εφ. 5:31

¹ ... και τη γη Αβιλά· όπου βρίσκεται το χρυσάφι· ² και συνετέλεσεν δ Θεός ἐν τῇ ήμέρᾳ τῇ ἔκτῃ ^{EZE. 20:11} τὰ ἔργα αὐτοῦ ... ³ ... ὡν ἥρξατο ὁ Θεός ποιῆσαι. ⁴ Αὕτη ή βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ και γῆς ... ⁵ και πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς ... ⁶ πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ... ⁷ ... εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ... ⁹ και ἔξαντείλεν δ Θεός ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον ... γνωστὸν καλοῦ και πονηροῦ. ¹⁰ ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ... ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. ¹¹ ... Εὐλιάτ ... ¹² ... ὁ ἄνθραξ και ὁ λίθος ὁ πράσινος. ¹³ ... τὴν γῆν Αιθιοπίας... ¹⁵ ... ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ... ¹⁷ ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν και πονηρὸν ... θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ... ¹⁸ ... ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτὸν. ¹⁹ ... τὰ θηρία τοῦ ἄγρου ... τί καλέσειν αὐτά. και πᾶν ὃ ἔταν ἐκάλεσεν αὐτὸν 'Αδάμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ. ²⁰ και ἐκάλεσεν 'Αδάμ ὄνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι Vg+ και πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ ούρανού και πᾶσι τοῖς θηρίοις Vg+ τοῦ ἄγρου... ²¹ ... και ὑπνωσε· και ἐλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ και ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς. ²² και ὥκοδομησεν ὁ Θεός τὴν πλευράν ... ²³ ... αὐτῇ κληθήσεται γυνή... ²⁴

γυναίκα αυτού· καὶ θα είναι οι δύο σε σάρκα μία.
25 ³³ Ήταν δε καὶ οι δύο γυμνοί, ο Αδάμ καὶ η γυναίκα αυτού, καὶ ³⁴ δεν ντρέπονταν-ησχύνοντο.

3[Γ].

1 ΤΟ ΔΕ ¹ΦΙΔΙ ήταν το ²φρονιμώτερο ολων^{πάντων}-των ζώων του αγρού, τα οποία έκαμε Κύριος ο Θεός· καὶ είπε ο όφις στη γυναίκα, Πραγματικά είπε ο Θεός, να μη φάγετε από κάθε^{πάντας} δέντρο ^{Vg+} του παραδείσου;

2 Καὶ είπε η γυναίκα στο φίδι^{οφιν}, Από τον καρπό των δέντρων^{Vg+} του παραδείσου δυνάμεθα να φάμε· 3 ³από δε τον καρπό του δέντρου^{Vg+}, το οποίο είναι στο μέσον του παραδείσου, είπε ο Θεός, Μη φάτε από αυτόν, μήτε να αγγίξετε αυτόν, για να μη πεθάνετε. 4

⁴Καὶ είπε το φίδι στη γυναίκα, Δεν θα πεθάνετε βεβαίως^{σίνουρα} 5 αλλά γνωρίζει ο Θεός, ότι αυτή την ημέρα που θα φάγετε απ' αυτού, ⁵θα ανοιχθούν τα μάτια^{οι οφθαλμοί} σας, καὶ θα είστε σαν θεοί, γνωρίζοντες το καλό καὶ το κακό. 6 Καὶ είδε η γυναίκα, ότι το δέντρο^{Vg+} ήταν καλό προς τροφή^{βρώσιν}, καὶ ότι ήταν ποθητό^{λ+χ} ευχάριστο στα μάτια^{οφθαλμούς}, καὶ επιθυμητό το δέντρο στο να δίνει γνώση· καὶ λαμβάνοντας από το καρπό αυτού, ⁶ἔφαγε· καὶ ἔδωσε καὶ στον ἄνδρα της πού ήταν μαζί της, καὶ ⁷αυτός ἔφαγε. 7 Καὶ ⁸ανοιχθηκαν τα μάτια^{βλ. χ. 5} καὶ των δύο, καὶ ⁹γνώρισαν^{συνειδητοποίησαν} ότι ήταν γυμνοί· καὶ αφού ἔρραψαν φύλλα συκιάς, ἔκαμαν για τον εαυτό τους περιζώματα^{καλύμματα} για τη μέση.

8 Καί ἀκουσαν ¹⁰τη φωνή Κυρίου του Θεού, που περιπατούσε στο παράδεισο κατά το δειλινό^{σούρουπο}· καὶ ¹¹κρύψθηκαν ο Αδάμ καὶ η γυναίκα του από το πρόσωπο Κυρίου του Θεού, αναμεταξύ των δέντρων^{Vg+} του παραδείσου.

9 Κάλεσε^{φώναξε} δε Κύριος ο Θεός τον Αδάμ, καὶ είπε προς αυτόν, Που είσαι; 10 Ο δε είπε, Τη φωνή σου ἀκουσα στον παράδεισο, καὶ ¹²φοβήθηκα, διότι είμαι γυμνός· καὶ κρύψθηκα.

11 Καὶ είπε σ' αυτον ο Θεός, Ποιός σου φανέρωσε ότι είσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες από το δέντρο, από το οποίο πρόσταξα σε σένα να μη φάς;

*3[Γ]^{νθ. 1}...όφις ήταν το πιό διακριτικό ολών των θηρίων ²⁻³⁻⁴: Δεν θα πεθάνετε με θάνατο ⁵⁻⁶...ωραίο στους οφθαλμούς και ξέχο να το κατέχεις ⁷⁻⁸...ακουσαν...στο απογευματινό αεράκι ⁹⁻¹⁰⁻¹⁴...επικατάρατος μεταξύ των κτηνών και των θηριών της γης ¹⁵... θα αναμένεις γιανα πλήξεις την πτέρνα της ¹⁶...και θα εισαι υπο την εξουσία του ανδρός σου και θα σε κυριαρχει ¹⁷καταραμένη γη στα έργα σου: με εργασία και κόπο θα τρως ¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰...το δόνομα της γυναίκας του Ευα ²¹⁻²²⁻²³...και εξεδίωξε απ' τον παράδεισο της απόλαυσης ²⁴...μένα φλεγόμενο ξίφος, που γύριζε παντού

²⁵ ... δύο γυμνοί, δ τε Αδαμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦσχύνοντο.

*3[Γ]^{νθ. 1}... τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν ἐποίησεν...Τί δτι είπεν ό θεός Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ἔνδον ... ² ... Ἀπὸ καρποῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου φαγόμεθα ³ ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ἔνδον, ὃ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἰπεν ὁ θεός ... ⁴ ...Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε· ⁵ ἦδει γὰρ ὁ θεός ὅτι ἐν ἦ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν ...γινώσκοντες ... καὶ πονηρόν. ⁶ ... το ἔνδον ... ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖον ἐστιν τοῦ κατανοῆσαι ... ⁷ καὶ διηγοίχθησαν οἱ ὄφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν ... ⁸...καὶ ἐκρύβησαν ... ἐν μέσῳ τοῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου. ⁹⁻¹⁰⁻¹¹ καὶ εἶπεν αὐτῷ: Τίς ἀνήγγειλέν σοι ὅτι γυμνὸς εἶ; μὴ ἀπὸ τοῦ ἔνδον, οὐ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ἔφαγες; ¹²... μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ἔνδον ¹³ ... Τί τοῦτο ἐποίησας; ... ¹⁴ ἐπικατάρατος σὺ ... καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου^(Vg+) καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ ... ¹⁵ ... αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. ¹⁶ ... Πληθύνων πληθυνώ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα· καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου[Λ+Χ:θα είσαι αφοσιωμένος], καὶ αὐτός σου κυριεύσει. ¹⁷ ... καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ἔνδον, οὐ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φάγη ἀντὴν ... ¹⁸ ἀνατελεῖ σοι ... ¹⁹ ἔως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ...καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. ²⁰ ἐκάλεσεν Αδαμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ζωή ²¹⁻²²... το γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνη τὴν χείρα καὶ λάβῃ τοῦ ἔνδον τῆς γῆς καὶ φάγη καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰώνα. ²³ καὶ ἔξαπέστειλεν..ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς..²⁴ καὶ ἔξεβαλεν τὸν Αδαμ καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς...

³³ Κεφ. 3:7, 10-11

³⁴ Εξ. 32:25, Ησ. 47:3

*3[Γ]

¹ Απ. 12:9, 20:2 ² Ματ.

10:16, 22 Κο.

11:3 ³ Κεφ.

2:17 ⁴ σικ. 13,

2 Ko. 11:3,

1 Tι. 2:14

⁵ six. 7, Πρ.

26: 18, Ωρ.

6: 7 ⁶ Ιτι.

2:14 ⁷ σικ.

12,17⁸ σικ. 5

⁹ Κεφ. 2:25, 10

Ιοβ 38:1

¹¹ Ιοβ 31:33,

Ιερ. 23:24,

Αρ. 9:3

¹² Κεφ. 2:25,

Εξ. 3:6, 1

Ιωαν. 3:20

¹³ Κεφ. 2:18,

Ιοβ 31:33,

Παρ. 28:13

¹⁴ σικ. 4,

2 Κορ. 11:3,

1 Τι. 2:14

¹⁵ Εξ. 21:29,32

¹⁶ Ησ. 65:25,

Μιχ. 7:17

¹⁷ Ματ. 3:7,

13: 38, 23:33,

Ιωαν. 8:44,

Πρ. 13:10

¹⁸ Ψαλ.132:

11,Ησ. 7:14,

Μιχ. 5:3,

Ματ. 1:23,25

Αου. 1:31,35

Ρομ. 16:20,

Κολ. 2:15,

Εβ. 2:14,1,

Ιοα. 5:5,

Απ. 12:7

²⁰ Ψαλ. 48:6,

Ησ. 13:8, 21:

3, Ιοα. 16:21,

1 Τι. 2:15

²¹ Κεφ. 4:7

²² 1 Κορ. 11:3,

14:34, Εφ. 5:

22-24,1 Τι.

2:11-12,Τι.

2:5,1 Πετ. 3:

1,5,6 ²³ 1 Σα.

15:23 ²⁴ σικ. 6

²⁵ Κεφ. 2:17

Εκκ. 1:2,3,

27,Ησ. 24: 5,

6, Ρομ. 8:20

12 Καὶ είπε ο Αδάμ, ¹³Η γυναίκα την οποία μου ἐδωσες ^{να' ναι} μαζί μου, αυτή μου ἐδωσε από το δέντρο^{Vg+}, καὶ ἔφαγα. 13 Καὶ είπε Κύριος ο Θεός προς τη γυναίκα, ¹⁴Το φίδι^{οφιν} με ^{εξ}απάτησε, καὶ ἔφαγα.

14 Καὶ είπε Κύριος ο Θεός¹⁵στο φίδι, Επειδή ἐκανες τούτο, επικατάρατο να είσαι μεταξύ πάντων των κτηνῶν, καὶ πάντων των ζώων του αγρού· πάνω επὶ στην κοιλιά σου θα περπατάς^{σέρνεσαι}, καὶ ¹⁶χώμα θα τρώς, ολές-πάσσις τις μέρες της ζωῆς σου· 15 καὶ ἔχθρα θα στήσω βάλω ανάμεσα σε εσένα καὶ τη γυναίκα, καὶ αναμετάξυν του αγρού· ¹⁷θα σου συντρίψει το κεφάλι, καὶ εσύ θα κεντίσεις πλήξεις/δαγκώσεις τη πτέρνα του. 16 Προς δε τη γυναίκα είπε, Θα υπερπληθύνω αυξήσω πολὺ τις λύπες σου ^{καὶ τους πόνους} της κυοφορίας^{εγκυμοσύνης} σου· ²⁰με λύπες θα γεννάς παιδιά τέκνα· καὶ προς τον ἄνδρα σου ^{θα είναι} ²¹η επιθυμία σου, καὶ αυτός ²²θα σε εξουσιάζει. 17 Προς δε τον Αδάμ είπε, ²³Επειδή υπάκουες στο λόγο της γυναίκας σου, και ²⁴ἔφαγες από το δέντρο, ²⁵από το οποίο πρόσταξα σε σέ λέγοντας, Μη φάς απ' αυτό, ²⁶καταραμένη ^{να είναι} η γη εξ αιγίδας σου· ²⁷με λύπες θα τρώς τους καρπούς της όλες πάσσις τις ημέρες της ζωῆς σου· 18 καὶ ²⁸αγκάθια και τριβόλους θα βλαστάνει σε σέ· και ²⁹θα τρως το χορτάρι του αγρού· ¹⁹με τον ιδρώτα του προσώπου σου θα τρώς το ψωμί^{άριον} σου, μέχρις εσωσου να επιστρέψεις στη γη, από την οποία ελήφθης· ²⁰επειδή ³¹γη χώμα είσαι, και ³²στη γη ^{*}θα επιστρέψεις. 20

21 Καὶ αποκάλεσε ο Αδάμ το όνομα της γυναίκας του, Εύα· ²²Ζωή· διότι αυτή ήταν μητέρα όλων^{πάντων} των ζώων. 21 Καὶ έκανε έφιπτες Κύριος ο Θεός στόν Αδάμ και στη γυναίκα του χιτώνες δερμάτινους, και έντυσε αυτούς. 22 Καὶ είπε Κύριος ο Θεός, ³³Να^{διδού}, έγινε ο Αδάμ σαν ένας από μας, στο να γνωρίζει το καλό καὶ το κακό· και τώρα μήπως απλώσει εκτείνη το χέρι του, και ³⁴λάβει και από το ξύλο της ζωῆς, και φάει, και ζήσει αιώνια· ²³ Όθεν^{ως} εκ τούτου Κύριος ο Θεός εξαπέστειλε αυτόν απ' το παράδεισο της Εδέμ, ³⁵για να εργάζεται τη γη απ' την οποία είχε ελήφθη. 24 Καὶ εκδίωξε τον Αδάμ· και ³⁶στα ανατολικά του παραδείσου της Εδέμ έθεσε ³⁷τα Χερουβείμ, και την ρομφαία την φλογερή^{πύρινη}, την περιστρεφομένη, ³⁸για να φυλάσσουν την οδό του ξύλου της γωνίας.

*3[Γ]^{νθ. 1}... τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν ἐποίησεν...Τί δτι είπεν ό θεός Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ἔνδον ... ² ... Ἀπὸ καρποῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου φαγόμεθα ³ ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ἔνδον, ὃ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἰπεν ὁ θεός ... ⁴ ...Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε· ⁵ ἥδει γὰρ ὁ θεός ὅτι ἐν ἦ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν ...γινώσκοντες ... καὶ πονηρόν. ⁶ ... το ἔνδον ... ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖον ἐστιν τοῦ κατανοῆσαι ... ⁷ καὶ διηγοίχθησαν οἱ ὄφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν ... ⁸...καὶ ἐκρύβησαν ... ἐν μέσῳ τοῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου. ⁹⁻¹⁰⁻¹¹ καὶ εἶπεν αὐτῷ: Τίς ἀνήγγειλέν σοι ὅτι γυμνὸς εἶ; μὴ ἀπὸ τοῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου, ¹²... μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ἔνδον ¹³ ... Τί τοῦτο ἐποίησας; ... ¹⁴ ἐπικατάρατος σὺ ... καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου^(Vg+) καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ ... ¹⁵ ... αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν. ¹⁶ ... Πληθύνων πληθυνώ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμόν σου, ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα· καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου[Λ+Χ:θα είσαι αφοσιωμένος], καὶ αὐτός σου κυριεύσει. ¹⁷ ... καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ἔνδον, οὐ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ¹⁸ ἐν λύπαις φάγη ἀντὴν ... ¹⁹ ἔως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ...καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. ²⁰ ἐκάλεσεν Αδαμ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ζωή ²¹⁻²²... το γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνη τὴν χείρα καὶ λάβῃ τοῦ ἔνδον τῆς γῆς καὶ φάγη καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰώνα. ²³ καὶ ἔξαπέστειλεν..ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς..²⁴ καὶ ἔξεβαλεν τὸν Αδαμ καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς...

*3[Γ]^{νθ. 1}... τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὃν ἐποίησεν...Τί δτι είπεν ό θεός Οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ἔνδον ... ² ... Ἀπὸ καρποῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου φαγόμεθα ³ ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ἔνδον, ὃ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἰπεν ὁ θεός ... ⁴ ...Οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε· ⁵ ἥδει γὰρ ὁ θεός ὅτι ἐν ἦ ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν ...γινώσκοντες ... καὶ πονηρόν. ⁶ ... το ἔνδον ... ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὄφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖον ἐστιν τοῦ κατανοῆσαι ... ⁷ καὶ διηγοίχθησαν οἱ ὄφθαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν ... ⁸...καὶ ἐκρύβησαν ... ἐν μέσῳ τοῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου. ⁹⁻¹⁰⁻¹¹ καὶ εἶπεν αὐτῷ: Τίς ἀνήγγειλέν σοι ὅτι γυμνὸς εἶ; μὴ ἀπὸ τοῦ ἔνδον τοῦ παραδείσου, ¹²... μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ἔνδον ¹³ ... Τί τοῦτο ἐποίησας; ... ¹⁴ ἐπικατάρατος σὺ ... καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου^(Vg+) καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ ... ¹⁵ ... αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσε

4[Δ]. 1 Ο ΔΕ ΑΔΑΜ γνώρισε^{σχετίσθηκε} Εύα τη γυναίκα του[·] και συνέλαβε, και γέννησε τον Κάιν^{Ια·}. και είπε, Απέκτησα άνθρωπο δια^{μετωπόθεια} του Κυρίου. **2 Και επιπλέον γέννησε τον αδελφό του τον Ἀβελ^{Ιι^β}. Και ήταν ο Ἀβελ ποιμένας^{βοοκός} προβάτων, ο δε Κάιν ήταν γεωργός. **3****

Και μετά από μέρες πρόσφερε ο Κάιν ²από των καρπών της γης προσφορά στον Κύριο. **4 Και ο Ἀβελ πρόσφερε** και αυτός ³από τα πρωτόκα των προβάτων του, και από τα λίπη^{στεάτων} τους. **Και επέβλεψε με⁴ ευμένεια^{εύνοια} ο Κύριος πάνω στον Αβελ και πάνω στην προσφορά του.** **5 επάνω δε στον Κάιν και πάνω στην προσφορά του** δεν επέβλεψε. Και αγανάκτησε ο Κάιν υπερβολικά^{σφόδρα}, και ⁵κατσούφιασε ^(Vg+) το πρόσωπο αυτού.

6 Και είπε ο Κύριος προς το Κάιν, Γιατί αγανάκτησες; και γιατί κατούφιασε το πρόσωπο σου; **7 εάν εσύ κάνεις πράτεις** καλά, δεν θα είσαι ευπρόσδεκτος^{καλοδεχούμενος}; **και εάν δεν πράττεις*** καλά, στην πόρτα^{θύραν} βρίσκεται η αμαρτία. ***Γαλλ' εἰς σε θέλεις είσθαι** η επιθυμία αυτού, και συ θέλεις εξουσιάζει επ 'αυτού^{Vg*}. **8 Και είπε ο Κάιν στον Αβελ τον αδελφό του,** Ας πάμε στη πεδιάδα· και ενώ ήταν στην πεδιάδα, αφού σηκώθηκε ο Κάιν κατά του αδελφού του Αβελ ⁷σκότωσε^{σφόνευσε} αυτόν. **9 Και είπε Κύριος πρός το Κάιν,** ⁸Που είναι Ἀβελ ο αδελφός σου; Ο δε είπε, ⁹Δεν ξέρω· μήπως φύλακας του αδελφού μου είμαι εγώ; **10 Και είπε ο Θεός, Τι έκανες;** η φωνή του αίματος του αδελφού σου ¹⁰βοά πρός εμένα από τη γη· **11 και τώρα επικατάρατος να είσαι από τη γη, η οποία άνοιξε το στόμα της για να δεχτεί το αίμα του αδελφού σου από το χέρι σου·** **12** όταν εργάζεσαι τη γη, δε θα σου ¹¹απόδώσει στο εξής τον καρπό της· περιπλανόμενος^{πλανήτης} και φυγάς πάνω στη γη· και ο ¹³καθένας που θα με βρεί, θα με φονεύσει^{σκοτώσει}. **15 Είπε δε σε αυτόν ο Κύριος,** Για τούτο, οποιοσδήποτε φονεύσει το Κάιν. **14 επταπλάσια θα τιμωρηθεί.** Καί ¹⁵έβαλε ο Κύριος ^{ένα σημείο-} σημάδι στον Κάιν, για να μη σκοτώσει φονεύσει αυτόν όποιος βρεί αυτόν. **16 Και ¹⁶εξήλθε^{αποχώρησε} ο Κάιν από προσώπου του Κυρίου, και κατώκησε στη γη Νώδ, στα ανατολικά της Εδέμ.** **17 Εγνώρισε** ^{βλ. x. 1} δε ο Κάιν τη γυναίκα αυτού, και συνέλαβε, και γέννησε τον Ενώχ.

4[Δ]-Vg. 1-2-3 ... δώρα προς το Κύριο ⁴...ο Κύριος σεβάσθηκε τον Αβελ είναι σε σένα και άρα θα την εξουσίασες; μηρ. καθ. Χρήστου: **Ησύχασε η αιτία της αποστροφής μου βρίσκεται στην εξουσία σου και άραγε θα μπορείς να νικήσεις;** ⁸⁻¹²⁻¹³⁻²⁰⁻²¹ Ιουβάλ: πατέρας των παιζόντων ἀρπες και των οργάνων ²² ΘουβαλΚαίν ...σιδηρουργός και κατασκευαστής κάθε είδους χαλκού και σιδήρου ²³⁻²⁶ *5[E]-Vg. Βιβλίο γενεαλογιών ...²⁻³ 130 ετη ... και ομοιότητα ⁴800 ετη ...

*4[Δ]-70/0¹: Αδάμ δε ἔγνω Ευαν... Εκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ. ²καὶ προσέθηκεν τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Αβελ... Καὶ δὲ ἦν ἐργάζομενος τὴν γῆν. ³⁻⁴ καὶ Αβελ ἤγεγκεν... καὶ ἐπειδὲν ὁ θεὸς ἐπὶ Αβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ⁵ ἐπὶ δὲ Καίν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχεν. καὶ ἐλύπησεν τὸν Καίν λίαν, καὶ συνέπεσεν τῷ προσώπῳ. ⁶ ... "Ιవα τί περιλύπος ἐγένουν, καὶ ἵνα τὶ συνέπεσεν τὸ πρόσωπόν σου; ⁷ οὐκ, ἐὰν ὅρθως προσενέγκης, ὅρθως δὲ μη διέλης, ἡμαρτες; ήσυχασον· πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. ⁸ ... Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον... ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἀνέστη Καίν ἐπὶ Αβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν. ⁹ ... Οὐ γινώσκω ...¹⁰⁻¹¹ καὶ γῦν ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ή ἔχανεν τὸ στόμα αὐτῆς δέξασθαι ... ¹² διτὶ ἐργά τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δοῦναί σοι· στένων καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς. ¹³ ... Μείζων ἡ αἵτια μου τοῦ ἀφεθῆναι με. ¹⁴ εἰ ἐκβάλλεις με σήμερον ... καὶ στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς ... ¹⁵ καὶ εἰπεν ... Οὐχ οὖτως^(Vg+). πᾶς δὲ ἀποκτένας Καίν ἐπτὰ ἐκδίκουμενα παραλύσει... ¹⁶ ... εν γῇ Ναΐδ κατέναντι Εδέμ. ¹⁷⁻¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰⁻²¹ ...οὐδέτος ἦν δὲ καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. ²² ... Θοβελ, καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἀδελφὴ δὲ Θοβελ Νοεμα. ²³ ... διτὶ ἄνδρα ἀπέκτεινε εἰς τραῦμα ἐμοὶ καὶ νεανίσκον εἰς μώλωπα ἐμοὶ, ²⁴⁻²⁵ ...Σηθ λέγουσα γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἔτερον ἀντὶ Αβελ... ²⁶ ...Ενως. οὗτος ἥπιστεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ όνομα κυρίου τον Θεού.

*4[Δ] *4[Δ] 'Εκτισε δε πόλη, καὶ ^{17-απ}εκάλεσε τὸ όνομα τῆς πόλης κατά το όνομα του γιού του, Ενώχ.

18 Γεννήθηκε δε στὸν Ενώχ ο Ιράδ· καὶ ὁ Ιράδ γέννησε τον Μεχουϊαήλ· καὶ ὁ Μεχουϊαήλ γέννησε τον Μεθουσαήλ· καὶ ὁ Μεθουσαήλ γέννησε τον Λάμεχ. **19 Και ἐλαβε για τον εαυτό του ο Λάμεχ δύο γυναίκες· το όνομα της μιάς, Αδά, και το όνομα της ἀλλης, Σιλλά. **20 Και γέννησε η Αδά τον Ιαβάλ· αυτός ήταν πατέρας των κατοικούντων στις σκηνές και τρέφοντων κτήνη.** **21 Και το όνομα του αδελφού του ήταν Ιουβάλ· αυτός ήταν ¹⁸πατέρας όλων πάντων αυτών που ἐπαιζαν κιθάρα και αυλό-φλονέρα.****

22 Η Σιλλά δε και αυτή γέννησε τον Θουβάλ-καίν, χαλκουργό^{-σφυρολάπτη} παντός εργαλείου χαλκού και σιδήρου· αδελφὴ δε του Θουβάλ-καίν ήταν η Ναράμ. **23 Και είπε ο Λάμεχ στις γυναίκες του, Αδά και Σιλλά, Ακούσατε τη φωνή μου· γυναίκες του Λάμεχ, ακροαστείτε τα λόγια μου· επειδή ἀντρα σκότωσα^{εφόνευσα} σε πληγή μου-επειδή με πλήγωσε· και νεαρό σε μαστιγά μου-επειδή με χτύπωσε.** **24 γιατί ¹⁹ο μεν Κάιν επτά φορές^{-εππαπλασίας} θα εκδικηθεί· ο δε Λάμεχ εβδομηκοντάκις επτά (70X7=490).**

25 Γνώρισε δε πάλι ο Αδάμ τη γυναίκα του, και γέννησε γιό, και ^{20 απ}κάλεσε το όνομα αυτού ^{III}Σήθ, λέγουσα, Ὄτι ἐδωσε σε μένα ο Θεός ἄλλο σπέρμα αντί του Ἀβελ, τον οποίο σκότωσε^{σφόνευσε} ο Κάιν. **26 Και στον Σήθ παρομοίως ²¹γεννήθηκε γιός· και απεκάλεσε το όνομα αυτού, Ενώς. Τότε ἐγίνε αρχή ²²να επονομάζονται με το όνομα του Κυρίου^(Vg+).**

5[E]. 1 ΑΥΤΟ είναι ¹το βιβλίο της γενεαλογίας του ανθρώπου. Κατά την ημέρα που ποιήσει δημιούργησε ο Θεός τον Αδάμ, ²κατά την εικόνα Θεού εποίησε^{*} αυτόν. **2 ³Αρσενικό και θηλυκό εποίησε αυτούς· και ευλόγησε αυτούς, **και αποκάλεσε το όνομα αυτών, Αδάμ, κατά την ημέρα στην οποία ποιήσει ^{βλ. x. 1} αυτούς.** **3** Εζησε δε ο Αδάμ 130 χρόνια^{έπη}, και γέννησε ^{νιό} κατά την ομοίωση αυτού, κατά την εικόνα αυτού, και ⁴αποκάλεσε το όνομα του Σήθ.**

4 και ⁵είγιναν οι ημέρες του Αδάμ, αφού γέννησε τον Σήθ, 800 χρόνια^{έπη}. **6** και γέννησε γιούς και θυγατέρες^{-κόρες}: ⁵⁻⁶⁻⁷ εάν αρματάνεις, δεν είναι η αμαρτία στη θύρα; αλλά η επιθυμία ποιήσει δημιούργησε ο Θεός τον Αδάμ, ²κατά την εικόνα Θεού εποίησε^{*} αυτόν. **2** ³Αρσενικό και θηλυκό εποίησε αυτούς· και ευλόγησε αυτούς, **και αποκάλεσε το όνομα αυτών, Αδάμ, κατά την ημέρα στην οποία ποιήσει ^{βλ. x. 1} αυτούς.** **3** Εζησε δε ο Αδάμ 130 χρόνια^{έπη}, και γέννησε ^{νιό} κατά την ομοίωση αυτού, κατά την εικόνα αυτού, και ⁴αποκάλεσε το όνομα του Σήθ.

*5[E]-70/0¹: Βιβλίο γενεαλογιών ...²⁻³ 130 ετη ... και ομοιότητα ⁴800 ετη ...

5 καὶ ἐγίναν ὄλες οἱ μέρες του Αδάμ, τις οποίες ἔζησε, 930 χρόνια^{έπι}, καὶ **7 πέθανε.** **6** Καὶ ἔζησε ο Σήθ 105 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Ενώς· **7** καὶ ἔζησε ο Σήθ αφού γέννησε τον Ενώς, 807 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **8** ἐγίναν δε ὄλες^{πάσαις} οι ημέρες του Σήθ 912 χρόνια^{έπι}, καὶ πέθανε. **9** Καὶ ἔζησε ο Ενώς 92 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Καϊνάν· **10** ἐζησε δε ο Ενώς, αφού γέννησε τον Καϊνάν, 815 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **11** καὶ ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι μέρες του Ενώς 905 χρόνια^{έπι}, καὶ πέθανε. **12** Καὶ ἔζησε ο Καϊνάν 70 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Μααλαλεήλ· **13** ἐζησε δε ο Καϊνάν, αφού γέννησε τον Μααλαλεήλ, 840 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **14** καὶ ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι μέρες του Καϊνάν 910 χρόνια^{έπι}, καὶ πέθανε. **15** Καὶ ἐζησε ο Μααλαλεήλ 65 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Ιάρεδ· **16** ἐζησε δε ο Μααλαλεήλ, αφού γέννησε τον Ιάρεδ, 830 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **17** καὶ ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι ημέρες του Μααλαλεήλ 895 χρόνια^{έπι}, καὶ πέθανε. **18** Καὶ ἐζησε ο Ιάρεδ 162 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Ενώχ· **19** ἐζησε δε ο Ιάρεδ, αφού γέννησε τον Ενώχ, 800 χρόνια*, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **20** καὶ ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι μέρες οι μέρες του Ιάρεδ 962 χρόνια*· καὶ πέθανε.

21 Καὶ ἐζησε ο Ενώχ 65 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε τον Μαθουσάλα· **22** καὶ ¹⁰περπάτησε ο Ενώχ μαζί με το Θεό^{μετά του Θεού}, αφού γέννησε το Μαθουσάλα, 300 χρόνια*, καὶ γέννησε γιούς καὶ θυγατέρες· **23** κι ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι ημέρες του Ενώχ 365 χρόνια*. **24** ¹¹Καὶ περπάτησε ο Ενώχ μετά του Θεού ^{βλ. χ. 22}, καὶ δεν βρισκόταν^{υπήρχε πλέον}. διότι μετέθεσε αυτόν ο Θεός. **25** Καὶ ἐζησε ο Μαθουσάλα 187 χρόνια*, καὶ γέννησε τον Λάμεχ· **26** ἐζησε δε ο Μαθουσάλα, αφού γέννησε τον Λάμεχ, 782 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιους καὶ θυγατέρες· **27** καὶ ἐγίναν ὄλες οι γη αδικία. **28** ¹²Καὶ δέν βρισκόταν^{υπήρχε πλέον}. διότι μετέθεσε αυτόν ο Θεός. **25** Καὶ ἐζησε ο Μαθουσάλα 187 χρόνια*, καὶ γέννησε τον Λάμεχ· **26** ἐζησε δε ο Μαθουσάλα, αφού γέννησε τον Λάμεχ, 782 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιους καὶ θυγατέρες· **27** καὶ ἐγίναν ὄλες οι γη αδικία. **28** ¹³Καὶ δέν βρισκόταν^{υπήρχε πλέον}. διότι μετέθεσε αυτόν ο Θεός.

29 Καὶ δέν βρισκόταν^{υπήρχε πλέον}. διότι μετέθεσε αυτόν ο Θεός.

⁷ Κεφ. 3:19,
Εβρ. 9:27
⁸ Κεφ. 4:26
⁹ Ιουδ. 14:15
¹⁰ Κεφ. 6:9,
17:1, 24:40,
Δευτ. 13:4,
2 Βασ. 20:3,
Ψαλ. 16:8,
116:9, 128:1,
Μιχ. 6:8, Μαλ.
2:6 - ¹¹2 Βασ.
2:11, Εβ. 11:5
¹¹Ανακούφιση
¹² Κεφ. 3:17,
4:11¹³Κεφ. 6:10
¹⁴ Κεφ. 10:21

*6[ΣΤ]

¹ Κεφ. 1:28
^{1a} Οσπέι 1:10
² Δευτ. 7:3,4
³ Γαλ. 5:16,17,
1 Πετρ. 3:19
⁴ Ψαλ. 78:39
^{4a} Δευτ. 3:11
⁵ Κεφ. 8:21,
Δευτ. 29:19,
Παρ. 6:18,
Μοτ. 15:19
Ρομ. 8:8,
⁶ Αρ. 23:19, 1
Σαμ. 15:11,
19, 2 Σαμ.
24:16, Μαλ.
3:6, Ιακ. 1:17⁷
Ησ. 63:10, Εφ.
4:30

⁸ Κεφ. 19:19,
Εξ. 33:12-3,
16-17, Λου.
1:30, Πρ.7:46
⁹ Κεφ. 7:1, Ιε.
14:14, 20, Φρω.
1: 17, Εφρ.
11:7,
2 Πετρ. 2:5
¹⁰ Κεφ. 5:22,
Γαλ. 5:16
¹¹ Κεφ. 5:32
¹² Κεφ. 7:1,
10:9, 13:13,
2 Χρ. 34:27,
Λουκ. 1:6,
Ρομ. 2:13,
3:19 ¹³ Ιεζ.
8:17, 28:16,
ΑΒ.2:8,17,
18:21 ¹⁴ Κεφ.
18:21, Ψαλ.
14:2, 33:13,
14, 53:2,3

11 Διαφθάρθηκε δε ηγη¹²μπροστά^{ενώπιον} στο Θεό, καὶ ¹³γέμισε^{ενεπλήσθη} διαφθαρμένη· **12** Καὶ ¹⁴εἶδε ο Θεός τη γη, καὶ να^{δού}, ήταν διεφθαρμένη· **13** διαφθάρθηκε ο Θεός... αγγίθηκε εσωτερικά λυπούμενος στη καρδιά Του ⁷μετεστράψη⁸⁻⁹ δίκαιος καὶ τέλειος

⁵⁻⁶ "Ἐζησεν δὲ Σήθ διακόσια καὶ πέντε ^[Α+Χ-105]έπη... ⁷ καὶ ἐζησεν Σήθ μετά τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ενώχ ἐπτακόσια καὶ ἐπτά ^[Α+Χ-808]έπη... ⁸⁻⁹ Καὶ ἐζησεν Ενώς ἐκατὸν ἐνεγίκοντα ^[Α+Χ-90]έπη... ¹⁰ καὶ ἐζησεν Ενώς μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καιναν ἐπτακόσια καὶ δέκα πέντε^{έπη}... ¹¹⁻¹² ... ¹³ καὶ ἐζησεν Καιναν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεήλ ἐπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα ^[Α+Χ-840]έπη... ¹⁴ ... ¹⁵ Καὶ ἐζησεν Μαλελεήλ ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-70]έπη καὶ ἐγέννησεν τὸν Ιάρεδ. ¹⁶ καὶ ἐζησεν Μαλελεήλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ιάρεδ ἐπτακόσια καὶ τριάκοντα ^[Α+Χ-830]έπη... ¹⁷ ... ¹⁸⁻¹⁹ ... ²⁰ ... ²¹ Καὶ ἐζησεν Ενώχ ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-65]έπη... ²² εὑηρέστησεν δὲ Ενώχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα διακόσια ^[Α+Χ-300]έπη... ²³ ... ²⁴ καὶ εὑηρέστησεν Ενώχ τῷ θεῷ καὶ οὐχ ηύρισκετο, διτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. ²⁵ Καὶ ἐζησεν Μαθουσάλα ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα ἐπτά ^[Α+Χ-80]έπη... ²⁶ καὶ ἐζησεν Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ ὁκτάκοσια δύο ^[Α+Χ-782]έπη... ²⁷ ... ²⁸ Καὶ ἐζησεν Λάμεχ ἐκατὸν ὅγδοήκοντα ὀκτώ^{έπη}... ²⁹ ... Οὗτος διαναπάνεται ήμας ἀπὸ τῶν ἔργων ήμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ήμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός. ³⁰ καὶ ἐζησεν Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νώε πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-777]έπη, καὶ ἀπέθανεν. ³² ... *6[ΣΤ]-70/Ο. 1-2 ... ὅτι καλαὶ εἰσιν ... γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. ³ καταμείνη ... εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτὸνς σάρκας...⁴ οἱ δὲ γίγαντες ἥσαν ... γῆς ἐν ταῖς ήμέραις ... ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ νίοι τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐγεννῶσαν ἑαυτοῖς. ἐκεῖνοι ἥσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἀνθρωποὶ οἱ ὄνομαστοί. ⁵ ... τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ήμέρας, ⁶ καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεός ὅτι ... ἐποίησεν τὸν ἀνθρωπὸν ... καὶ διενοήθη. ⁷ ὅτι ἐθυμώθη ^[Α+Χ-μετανόησα] διτι ἐποίησα αὐτούς. ⁸⁻⁹ Αὕται δὲ αἱ γενέσεις Νώε· Νώε ἀνθρωπὸς δίκαιος, τέλειος ὡν ἐν τῇ γενεᾷ ... ^{10-11 12...}

28 Ἐζησε δε ο Λάμεχ 182 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιό· **29** καὶ αποκάλεσε το ὄνομα αυτού^{II} Νώε, λέγοντας, **Αυτός θα μας ανακουφίσει από το ἔργο μας**, καὶ από το μόχθο των χειρών μας, εξαιτίας της γης¹² τηνοποιάκαταράσθηκε ο Κύριος. **30** Έζησε δε ο Λάμεχ, αφου γέννησε το Νώε, 595 χρόνια^{έπι}, καὶ γέννησε γιους καὶ θυγατέρες· **31** καὶ ἐγίναν ὄλες^{πάσαις} οι ημέρες του Λάμεχ 777 χρόνια^{έπι}, καὶ πέθανε. **32** Καὶ ο Νώε ἡταν ηλικίας 500 χρόνων^{ετών} καὶ γέννησε ο Νώε τον ¹³Σήμη, τον Χάμ, καὶ τον Ιάφεθ.

6[ΣΤ]. 1 ΚΑΙ ¹ΟΤΑΝ ΑΡΧΙΣΑΝ οι ἀνθρωποι να πληθύνονται^{αυξάνονται} πάνω στο πρόσωπο της γης, καὶ θυγατέρες γεννήθηκαν σε αυτούς, **2** βλέποντας^{ἰδόντες} παραπρούντες οι γιοί του Θεού τις θυγατέρες των ανθρώπων, **ότι ἡταν ωραίες**, ²έλαβαν στους εαυτούς τους **γυναίκες από ολές**^{εκ πασῶν} **όσων ἐκλεξαν**. **3** Καὶ εἴπε Κύριος, **Δεν³θα παραμείνει πάντοτε το πνεύμα μου μετά του ανθρώπου**, **4** διότι είναι σάρκα· οι ημέρες αυτού θα είναι **ακόμα** ^(Ο, Vg.) **120 χρόνια^{έπι}**. **4** Κατά τις ημέρες εκείνες ήταν οι γίγαντες πάνω στη γη, καὶ ακόμα^{έπι}, ύστερα, αφού οι γιοί του Θεού εισήλθαν^{σχετισθηκαν} στις θυγατέρες των ανθρώπων, καὶ αυτές τεκνοποίησαν σε αυτούς· εκείνοι ήταν οι δυνατοί, **οι από παλαιά ἀντρες** ονομαστοί. **5** Καὶ είδε ο Κύριος ότι πληθυνόταν^{αυξάνονται} η κακία του ανθρώπου πάνω στη γη, καὶ **5όλοι πάντες οι σκοποί των διαλογισμών της καρδίας του** ήταν **μόνο κακία ὄλες^{πάσαις} τις ημέρες**.

6 Καὶ ⁶μεταμελήθηκε ο Κύριος ότι εποίησε^{δημιούργησε} τον ἀνθρωπο πάνω στη γη· **καὶ ⁷λυπτήκη μέσα στη καρδιά του**. **7** Καὶ είπε ο Κύριος, Θα εξαλείψω τον ἀνθρωπο, τον οποίο εποίησα^{βλ. κ. 6}, από το πρόσωπο της γης· από ἀνθρωπο μέχρι κτήνος, μέχρι ερπετού, καὶ μέχρι πτηνού του ουρανού· επειδή μεταμελήθηκα που τους δημιούργησα^{εποίησα}. **8** Ο δε Νώε ⁸βρήκε χάρη μπροστά στον Κύριο^{ενώπιον Κυρίου}. **9** Αυτή είναι η γενεαλογία του Νώε. ⁹ Ο Νώε ήταν ἀνθρωπος δίκαιος, τέλειος μεταξύ των συγχρόνων του· μαζί με τον Θεό^{μετά του Θεού} ¹⁰περπάτησε ο Νώε. **10** Καὶ γέννησε ο Νώε τρεις γιους, το ¹¹Σήμη, το Χάμ και τον Ιάφεθ. **11** Διαφθάρθηκε δε ηγη¹²μπροστά^{ενώπιον} στο Θεό, καὶ ¹³γέμισε^{ενεπλήσθη} διαφθαρμένη· **12** Καὶ ¹⁴εἶδε ο Θεός τη γη, καὶ να^{δού}, ήταν διεφθαρμένη· **13** διαφθάρθηκε ο Θεός... αγγίθηκε εσωτερικά λυπούμενος στη καρδιά Του ⁷μετεστράψη⁸⁻⁹ δίκαιος καὶ τέλειος

⁵⁻⁶ "Ἐζησεν δὲ Σήθ διακόσια καὶ πέντε ^[Α+Χ-105]έπη... ⁷ καὶ ἐζησεν Σήθ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ενώχ ἐπτακόσια καὶ ἐπτά ^[Α+Χ-808]έπη... ⁸⁻⁹ Καὶ ἐζησεν Ενώς ἐκατὸν ἐνεγίκοντα ^[Α+Χ-90]έπη... ¹⁰ καὶ ἐζησεν Ενώς μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Καιναν ἐπτακόσια καὶ δέκα πέντε^{έπη}... ¹¹⁻¹² ... ¹³ καὶ ἐζησεν Καιναν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαλελεήλ ἐπτακόσια καὶ τεσσαράκοντα ^[Α+Χ-840]έπη... ¹⁴ ... ¹⁵ Καὶ ἐζησεν Μαλελεήλ ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-70]έπη καὶ ἐγέννησεν τὸν Ιάρεδ. ¹⁶ καὶ ἐζησεν Μαλελεήλ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Ιάρεδ ἐπτακόσια καὶ τριάκοντα ^[Α+Χ-830]έπη... ¹⁷ ... ¹⁸⁻¹⁹ ... ²⁰ ... ²¹ Καὶ ἐζησεν Ενώχ ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-65]έπη... ²² εὑηρέστησεν δὲ Ενώχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Μαθουσάλα διακόσια ^[Α+Χ-300]έπη... ²³ ... ²⁴ καὶ εὑηρέστησεν Ενώχ τῷ θεῷ καὶ οὐχ ηύρισκετο, διτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. ²⁵ Καὶ ἐζησεν Μαθουσάλα ἐκατὸν καὶ ἐξήκοντα ἐπτά ^[Α+Χ-80]έπη... ²⁶ καὶ ἐζησεν Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ ὁκτάκοσια δύο ^[Α+Χ-782]έπη... ²⁷ ... ²⁸ Καὶ ἐζησεν Λάμεχ ἐκατὸν ὅγδοήκοντα ὀκτώ^{έπη}... ²⁹ ... Οὗτος διαναπάνεται ήμας ἀπὸ τῶν ἔργων ήμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός. ³⁰ καὶ ἐζησεν Λάμεχ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν Νώε πεντακόσια καὶ ἐξήκοντα πέντε ^[Α+Χ-777]έπη, καὶ ἀπέθανεν. ³² ... *6[ΣΤ]-70/Ο. 1-2 ... ὅτι καλαὶ εἰσιν ... γυναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. ³ καταμείνη ... εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτὸνς σάρκας...⁴ οἱ δὲ γίγαντες ἥσαν ... γῆς ἐν ταῖς ήμέραις ... ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ νίοι τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐγεννῶσαν ἑαυτοῖς. ἐκεῖνοι ἥσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος, οἱ ἀνθρωποὶ οἱ ὄνομαστοί. ⁵ ... τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ήμέρας, ⁶ καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεός ὅτι ... ἐποίησεν τὸν ἀνθρωπὸν ... καὶ διενοήθη. ⁷ ὅτι ἐθυμώθη ^[Α+Χ-μετανόησα] διτι ἐποίησα αὐτούς. ⁸⁻⁹ Αὕται δὲ αἱ γενέσεις Νώε· Νώε ἀνθρωπὸς δίκαιος, τέλειος ὡν ἐν τῇ γενεᾷ ... ^{10-11 12...}

13 Και είπε ο Θεός στον Νώε,¹⁵ Το τέλος κάθεπάσις σάρκας ἥλθε μπροστά μου, διότι η γη γέμισε^{ενεπλήσθη} αδικίας απ' αυτούς· και ¹⁶να^{δού}, θα εξολοθρεύσω αυτούς και τη γη. **14** Φτιάξε^{Κάμε} για τον εαυτό σου κιβωτό από ξύλα Γόφερ· κατά δωμάτια θα κάνεις τη κιβωτό, και θα αλείψεις αυτή εσωτερικά και εξωτερικά με πίσσα. **15** Και να πως θα κατασκευάσεις αυτή· το μεν μήκος της κιβωτού ^{θα είναι} 300 πήχεις, το δε πλάτος αυτής 50 πήχεις, και το ύψος αυτής 30 πήχεις. **16** Στέγη^{ποικιλού-σωφία} θα κάνεις στην κιβωτό, και σε μιά πάχη θα την τελειώσεις άνωθεν^{ποιό ώψος} και την είσοδο^{ύπρα} της κιβωτού θα βάλεις στα πλάγια· κατώγεια. διώροφα, και τριώροφα θα κάμεις ^{αε} αυτή. **17** ¹⁷Εγώ δε, να^{δού}, εγώ επιφέρω τον κατακλυσμό των νερών^{υδάτων} πάνω στη γη. για να εξολοθρεύσω κάθε^{πάσαν} σάρκα, η οποία έχει μέσα της^{εν} εαυτή πνεύμα ζωῆς^{υπό} κάτω του ουρανού· κάθετη^{παν ο. πι} είναι πάνω^{επι} στη γη, θα πεθάνει. **18** Και θα στήσω^{ορίων} την διαθήκη μου πρός εσένα· και ¹⁸θα εισέλθεις^{πτεις} στη κιβωτό, εσύ, και οι γιοί σου, και η γυναίκα σου, και οι γυναίκες των γιων σου μαζί σου. **19** Και από κάθε^{παντούς} ζώο από κάθε^{είδους} σάρκα, ¹⁹ανά δύο από πάντων θα εισάξεις στη κιβωτό, για να διαφυλάξεις τη ζωή αυτών μαζί σου· αρσενικό και θηλυκό θα είναι. **20** Από τα πτηνά κατά το είδος τους, και από τα κτήνη κατά το είδος τους, από πάντα τα ερπετά της γης κατά το είδος τους, ανά δύο από όλα ²⁰θα εισέλθουν προς εσένα για να διαφυλάξεις τη ζωή τους. **21** Και εσύ λάβε για τον εαυτό σου από κάθε^{παντούς} φαγητό^{φαγώσιμο} το οποίο τρώγεται, και θα συγκεντρώσεις αυτό κοντά^{πλησίου} σου· και θα είναι σε σένα, και σε αυτά, για τροφή. **22** ²¹Και έκαμε ο Νώε ²²κατά πάντα όσα πρόσταξε σε αυτόν ο Θεός· έτσι έκανε.

Vg¹³⁻¹⁴ ...σανίδες ξύλινες... μικρά δωμάτια ...
15-16 Θα φτιάξεις ένα παράθυρο ...¹⁷⁻²²

¹⁵ Ιερ. 51:13, Ιεζ. 7:2,3,6, Αρ. 8:2, 1 Πετρ. 4:7 ¹⁶ σιχ. 17 ¹⁷ σιχ. 13 Κεφ. 7:4,21-23,2 Πε. 2:5 ¹⁸ Κεφ. 7:1,7 1 Πετ. 3:20 ¹⁹ 2 Πε. 2:5 ²⁰ Κεφ. 7:8,9, 15,16 ²¹ Κεφ. 7:9,15, Ιδε^{και} κεφ. 2:19 ²² Εξ. 40:16 Εβρ. 11:7, ²³ Κεφ. 7:5,9 2 Πετ. 2:5

*7[Z]

¹ Σιχ. 7, Ματ. 24:38, Λουκ. 17:26, Εβ. 11:7, 1 Πετ. 3:20, 2 Πετ. 5:5 ² Κεφ. 6:9, Ψαλ. 33:18, 19, Παρ. 10:9, 2 Πετ. 2:9 ³ 5 Σιχ. 8-9 Λευ. Κεφ. 11 ⁴ Λευ. 10:10, Ιεζ. 44:23 ⁵ Σιχ. 12,17 ⁶ Κεφ. 6:22 ⁷ σιχ. 1 ⁸ Κεφ. 8:2, Παρ. 8:28, Ιεζ. 26:19 ⁹ Κεφ. 1:7, 8,2, Ψαλ. 78:23 ¹⁰ σιχ. 4,17 ¹¹ σιχ. 1,7, ¹² Κεφ. 6:18, Εβρ. 11:7, 1 Πετ. 3:20, 2 Πετ. 2:5 ¹³ σιχ. 2,3,8,9 ¹⁴ Σιχ. 6:20 ¹⁵ σιχ. 4,12 ¹⁶ Ψαλ. 104:26 ¹⁷ Ψαλ. 104:6, 1 Ιερ. 3:23

7[Z]-vg. 1/-4/-
Θα κατα-
στρέψω
κάθε ου-
σία ^{5-6/-11}
...ολοι οι πί-
δακες του
μεγάλουν
βυθούν ^{ξέ-}
σπασαν
και οι πύλες των
υδάτων του ουρανού
ανοίξαν: ^{12/-18} Διότι υπερ-

χείλισε υπερβολικά: ¹⁹ ... κυριάρχησαν πάνω από κάθε μέτρο ²⁰ ... ¹⁴ ποίησον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τε-
τραγώνων· νοσιαὶς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. ¹⁵ καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κι-
βωτὸν ... ¹⁶ ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων. ... ¹⁷ ἐγὼ δὲ ίδού ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὅδωρ ἐπὶ τὴν γῆν καταφθεῖρα πάσαν σάρκα, ἐν ἡ ἐστιν πνεῦμα ζωῆς ... καὶ ὅσα ἐὰν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς, τελευτῆσι. ¹⁸ ... εἰσελεύσῃ δὲ ... ¹⁹ ... ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων ... εἰσάγεις ... ἵνα τρέφης μετὰ σεαυτῷ ... ²⁰ ἀπὸ πάντων τῶν ὄρνεων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος ... πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ... ²¹ σὺ δὲ λήμψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων, ἡ ἔδεσθε, καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτόν, καὶ ἔσται σοὶ καὶ ἔκεινοις φαγεῖν. ²² ... ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός, οὔτως ἐποίησεν. *7[Z]-70/O. ¹ ... διὰ σὲ εἰδον δίκαιον ἐναντίον μου ... ² ... εἰσάγαγε πρὸς σὲ ... ³ ... τῶν πετεινῶν ... τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἐπτὰ ἐπτά ... καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ⁴ ἐτὶ γὰρ ἡμερῶν ⁷ ἐγὼ ἐπάγω ὄντεν ... καὶ ἔξαλειψώ πᾶσαν τὴν ἔξανάστα-
σιν ... προσώπου τῆς γῆς. ⁵ ... ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ... ⁶ Νώε δὲ ἦν ἐτῶν 600, καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο ὅδας ... ⁷ ... διὰ τὸ ὅδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. ⁸⁻⁹ ... καθὰ ἐνετείλατο ... ¹⁰ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς... ¹¹ ... τῇ ήμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου ... ¹²⁻¹³⁻¹⁴ καὶ πάντα τὰ θηρία (^{Vg+}) κατὰ γένος ... ¹⁵ ... ἐν ὧ ἐστιν πνεῦμα ζωῆς. ¹⁶ καὶ τὰ εἰσπορεύμενα ... καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεός τῷ Νώε καὶ ἔκλει-
σεν ... ἔξωθεν ¹⁷ ... ἐπληθύνθη τὸ ὅδωρ κὶ ἐπῆρεν τὴν κιβωτόν. ¹⁸ καὶ ἐπεκράτει τὸ ὅδωρ ... ¹⁹ τὸ δὲ ὅδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφοδρῶς ... ἐπεκάλυψεν πάντα τὰ ὅρη τὰ ὑψηλά, ἢ ήν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. ²⁰ ... ὑψώθη τὸ ὅδωρ καὶ ἐπεκάλυψεν πάντα τὰ ὅρη τὰ ὑψηλά (^{Vg+}).

7 Και εισήλθει^{μπήκε} ο Νώε, και οι γιοί του, και η γυναίκα του, και οι γυναίκες των γιών του μαζί του, στην κιβωτό, λόγο^{εξοιτίας} των νερών^{υδάτων} του κατακλυσμού. **8** Από τα κτήνη τα καθαρά, και από τα κτήνη τα μη καθαρά, και από τα πτηνά, και από όλα^{πάντων} τα ἐρποντα πάνω^{επι} στη γη, 9 δύο δύο εισήλθαν^{βλ.χ.7} προς τον Νώε στη κιβωτό, αρσενικό και θηλυκό, καθώς πρόσταξε ο Θεός στο Νώε. **10** Και μετά τις 7 ημέρες, τα νερά^{υδάτων} του κατακλυσμού επήλθαν πάνω^{επι} στη γη.

11 Τον 600^ο χρόνο^{έπεις} της ζωής του Νώε, τον 2^ο μήνα, την 17^η ημέρα του μήνα, κατ'αυτή την μέρα⁸ σχίσθηκαν όλες^{πασαι} οι πηγές της μεγάλης αβύσσου, και⁹ οι καταρράκτες των ουρανών ανοίχθηκαν. **12** Και¹⁰ έγινε ο υετός καταιγίδα πάνω στη γη 40 μέρες και 40 νύχτες. **13** Κατά την ίδια αυτή μέρα¹¹ εισήλθε^{μπήκε} ο Νώε, και οι γιοί του Νώε, ο Σήμη και ο Χάμ και ο Ιάφεθ, και η γυναίκα του Νώε, και οι τρείς γυναίκες των γιών του μαζί με αυτόν, στη Κιβωτό. **14** 12 αυτοί, και όλα^{πάντα} τα ζώα κατά το είδος τους, και πάντα τα κτήνη^{κτηνοτροφία} κατά το είδος τους, και πάντα τα ερπετά που έρπουν πάνω στη γη, κατά το είδος τους, και πάντα τα πτηνά κατά το είδος τους, και κάθε^{παν} πτερωτό^{πετούμενο} παντός είδους. **15** ¹³ Και εισήλθον^{μπήκαν} προς τον Νώε στη Κιβωτό, δύο δύο από κάθε^{πάσις} σάρκα η οποία έχει πνεύμα ζωής. **16** Και¹⁴ εισερχόμενα, αρσενικά και θηλυκά από κάθε σάρκα, μπήκαν, 14όπως πρόσταξε σ' αυτόν ο Θεός· και έκλεισε ο Κύριος την κιβωτό^{επάνω} αυτού. **17** Και¹⁵ έγινε^{διάρκησε} ο κατακλυσμός 40 ημέρες πάνω στη γη· και πληθύνθηκαν τα νερά·, και πάντα τα κτήνη^{κτηνοτροφία} κατά το είδος τους, και ανασήκωσαν τη Κιβωτό, και υψώθηκε υπεράνω της γης. **18** Και κυριαρχούσαν^{εκραταιουντα} τα νερά^{υδάτα}, και αύξαναν^{επληθύνοντα} υπερβολικά^{σφόδρα} πάνω στη γη· και η Κιβωτός περιφερόνταν¹⁶ πάνω στην επιφάνεια των νερών*. **19** Και¹⁷ τα νερά*¹⁸ υπερκυριαρχούσαν πολύ^{σφόδρα} πάνω στη γη· και¹⁷ σκεπάσθηκαν όλα^{πάντα} τα βουνά^{όρη} τα ψηλά τα υποκάτω από όλο τον ουρανό.

20 Δεκαπέντε πήχεις υπερυψώθηκαν τα νερά, και σκεπάσθηκαν τα βουνά^{όρη}.

21 Και ¹⁸πέθανε κάθε πάσα σάρκα μετακινούμενη πάνω επί στη γη, των πτηνών και των κτηνών κτηνοτροφία και των ζώων, και όλων πάντων των ερπετών των ερπόντων επάνω στη γη, και κάθε πας ἀνθρωπος. **22** Από όλα τα ὄντα ^{ζωντανά} πλάσματα πάνω στη ἔρη, πάντα όσα είχαν πνοή ^(Vg+) **19** στους μυκτήρες ^{ρουθούνια} τους, πέθαναν. **23** Και εξαλείφθηκε κάθε τι παν που υπήρχε ^{το υπάρχον.} ^(Vg+) πάνω στο πρόσωπο της γης, από ανθρώπου μέχρι κτήνους*, μέχρι ερπετού και μέχρι πτηνού του ουρανού, εξαλείφθηκαν από τη γη· ²⁰ παρέμενε δε μόνο ο Νώε, και όσα ήταν μαζί του μέσα στην Κιβωτό. **24** ²¹Και κυριαρχούσαν εκραταιούντο τα νερά ^{ὑδατα} πάνω στη γη 150 ημέρες.

8[Η]. 1 ΚΑΙ ¹θυμήθηκε ο Θεός τον Νώε, και όλο ^{πάντα} τα ζώα, και πάντα* ^{κτηνοτροφία}, τα οποία ήταν μαζί του στην Κιβωτό· και ²διαβίβασε ο Θεός ἀνέμο επάνω στην γη, και τα νερά ^{ὑδατα} στάθηκαν. **2** Και ³κλείσθηκαν οι πηγές της αβύσσου, και οι καταρράκτες του ουρανού, και συγκρατήθηκε ο ⁴υετός ^{ραγδαία} ^{νεροποντή} από τον ουρανό. **3** Και αποσύρονταν τα νερά από τη γη συνεχώς· και λιγόστευαν τα νερά ⁵μετά τις 150 ημέρες. **4** Και κάθισε η Κιβωτός τη 17^η του 7^{ου} μηνός πάνω στα βουνά ^{όρη} Αραράτ. **5** Τα δε νερά* λιγόστευαν συνεχώς μέχρι το 10^ο μήνα· τη 1^η του 10^{ου} μηνός φάνηκαν οι κορυφές των βουνών. **6** Και μετά 40 μέρες ^{άνοιξε} ο Νώε ⁶τη θυρίδα ^{παραθυράκι} της Κιβωτού, την οποία είχε κάνει· **7** και εξαπέστειλε το κόρακα, ο οποίος βγαίνοντας πήγαινε και ἔρχονταν, μέχρι που ξεράθηκαν τα νερά από τη γη. **8** Και εξαπέστειλε τη περιστερά κατόπιν του, για να δεί αν υποχώρησαν ^{έπαυσαν} τα νερά* από το πρόσωπο της γης· **9** και μη βρίσκοντας η περιστερά ανάπταση για τα πόδια της, επέστρεψε προς αυτόν στη κιβωτό, διότι τα νερά ^{ὑδατα} βρισκόταν πάνω στο πρόσωπο της γης· και απλώσας τα χέρια του, ἐπιασε ^{εισήγανε} αυτή προς αυτόν στη κιβωτό.

¹⁸Κφ. 6:13,17, six. 4, Ιωβ 22:16,Ματ. 24:39,Λου. 17:27,2 Πε. 3:6-
¹⁹Κεφ. 2:7 ²⁰1 Πετ. 3:20, 2 Πετ. 2:5, 3:6 ²¹Κεφ. 8:3,Σύνκ. 8:4, με six. 11

***8[Η].** ²²Κφ. 19:29,Εξ. 2:24,1 Σα. 1:19^{Εξ.} 14,21^{Κφ.} 7:11^{Ιωβ} 38:37^{Κφ.} 7:24^{Κφ.} 6:16,Ησ. 11:9,Αβ. 2:14^{Κφ.} 7:13^{Κφ.} 7:15^{Κφ.} 1:22^{Λευ.} Κεφ. 11^{Λευ.} 1:9,Ιεζ. 20:41,2 Κο. 2:15,Εφ. 5:2¹²Κφ. 3:17,6:17¹³Κφ. 6:5,Ιωβ 14:4,15:14,Ψλ. 51:5,Ιερ. 17:9,Ματ. 15:19,Ρωμ. 1:21,3:23¹⁴Κφ. 9:11,15 ¹⁵Ησ. 54:9 ¹⁶Ιερ. 33:20,25

²¹ ... ²² καὶ πάντα, ὅσα ἔχει πνοὴν ζῶῆς, καὶ πᾶς, ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ἔρης, ἀπέθανεν. ²³ καὶ ἔξηλειψεν πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ... καὶ κατελείφθη μόνος Νωε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. ²⁴ καὶ ὑψώθη τὸ ὄρδων ἐπὶ τῆς γῆς ...

*⁸[Η]-70/O: **1** Καὶ ἐμνήσθη τῶν θηρίων καὶ πάντων τῶν κτηνῶν ... καὶ ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐκόπασεν τὸ ὄρδων, ² καὶ ἐπεκαλύφθησαν ... καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. ³ καὶ ἐνεδίδου τὸ ὄρδων πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς, ἐνεδίδους καὶ ἡλαττοῦστο τὸ ὄρδων ... ⁴ τὸ δὲ ὄρδων πορευόμενον ἡλαττοῦστο ἔως ... ὥφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὄρεων. ⁶ ... ἥνεκεν Νωε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ, ἦν ἐποίησεν, ⁷ ... τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὄρδων· καὶ ἔξελθῶν οὐχ ὑπέστρεψεν ἔως τοῦ ἔχρανθην τὸ ὄρδων ... ⁸ ... ὅπισσα αὐτοῦ ἴδειν εἰ κεκόπακεν τὸ ὄρδων ... ⁹ καὶ οὐχ εὑροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπτασιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς ὑπέστρεψεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν, διτ τὸ ὄρδων ἦν ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς ... καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτόν. ¹⁰ καὶ ἐπισχὼν ἔπι τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν ἔξηλθοσαν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. ²⁰ ... καὶ ἀνήνεγκεν ὀλοκαρπώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ²¹ ... καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς διανοθεῖς Οὐ προσθήσω ἔπι τοῦ καταράσσασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος· οὐ προσθήσω οὖν ἐπὶ πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα. ²² πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς ... θέρος καὶ ἔαρ. *

¹ ... καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς ²...τοῖς θηρίοις ^(Vg+) τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ ..³ καὶ πᾶν ἐρπετόν, ὃ ἐστιν ζῶν, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα. ⁴ πλὴν κρέας ἐν αἴματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. ⁵ καὶ γὰρ τὸ ὑμέτερον αἴμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω .. τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

10 Καὶ ανέμεινε ακόμη ἄλλες εφτά ημέρες, καὶ πάλι εξαπέστειλε τη περιστερά από τη Κιβωτό· **11** καὶ επέστρεψε σ' αὐτόν η περιστερά προς το εσπέρας ^{σούρουπον}, καὶ ναΐδους, ὅταν στομά της φύλλο ελιάς, αποσπασμένο· καὶ γνώρισε κατανόσας ο Νώε ὅτι ἐπαυσαν ^{υποχώρωσαν} τα νερά ^{ὑδατα} από τη γη. **12** Καὶ περίμενε ακόμη ἄλλες εφτά ημέρες, καὶ απέστειλε την περιστερά· καὶ δεν επέστρεψε πλέον σε αυτόν. **13** Καὶ τον 601ο χρόνο^{έπος του Νώε}, τη 1η του 1ου μήνα, εξέλιπαν αποστράγγισαν τα νερά από τη γη· καὶ σήκωσε ^{αφάρεσε} ο Νώε τη στέγη^{τοσχάρ=σοφία} της Κιβωτού, καὶ είδε, καὶ ναΐδους, εξέλιπε το νερό^{*} από το πρόσωπο της γης. **14** Καὶ την 27ην ημέρα του 2ου μήνα στέγνωσε ^{εξηράνθη} η γη· **15** καὶ λάλησε ο Θεός προς τον Νώε, λέγοντας, **16** Ἐξελθε^{Βγες} ἐξ από την Κιβωτό ⁷εσύ και η γυναίκα σου, και οι γιοί σου, και οι γυναίκες των γιών σου μαζί σου· **17** 8όλα ^{πάντα} τα ζώα που'ναι μαζί σου, από κάθε σάρκα, και πτηνά και κτήνη και κάθε ερπετό που ἔρπει πάνω στη γη, εξάγαγε ^{θυάλε εξ} μαζί σου, και ας πολλαπλασιασθούν πάνω στη γη, κι ⁹ας αυξηθούν κι ας πληθύνουν πάνω στη γη. **18** Καὶ εξήλθε ^{Βγήκε} ο Νώε, και οι γιοί του, και η γυναίκα του, και οι γυναίκες των γιών μαζί του· **19** πάντα τα ζώα, πάντα τα ἐρπετα και πάντα τα πτηνά, κάθετι που κινείται πάνω στη γη, κατά τα είδη τους, εξήλθαν από τη Κιβωτό. **20** Καὶ οικοδόμησε ο Νώε θυσιαστήριο στο Κύριο· και ἐλαβε από ¹⁰ κάθε καθαρό κτήνος ^{κτηνοτροφία}, και από κάθε πτηνό καθαρό, και πρόσφερε ολοκαυτώματα πάνω στο θυσιαστήριο. **21** Καὶ ¹¹οσφράνθηκε ^{μύρωδιά} Κύριος οσμή ευωδίας· και είπε Κύριος μέσα στη καρδιά του^(Vg), ¹²Δε θα καταραστώ πλέον τη γη λόγο^{εξ απίας} του ανθρώπου· διότι ¹³ο διαλογισμός της καρδιάς του ανθρώπου ^{εἶναι} κακός από τη νηπιότητα του· ¹⁴ούτε θα πατάξω πλέον ολα τα ζωντανά ^{πλάσματα}, οπως έκανα· **22** ¹⁵Για όσο καιρό ^{υπάρχει} διαμένει η γη, σπορά και θερισμός, και ψύχος και καύσωνας, και καλοκαίριθερός και χειμώνας, και ¹⁶μέρα και νύχτα, δεν θα παύσουν.

9[Θ]. 1 ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΣΕ

ο Θεός τον Νώε και τους γιους του· κι είπε σ' αὐτούς,¹⁵ Αυξάνεστε και πληθύνεστε, και γεμίστε τη γη· **2** κι ²ο φόβος σας κι ο τρόμος σας θα'ναι πάνω σ' ολα τα ζώα της γης, και σε πάντα τα πτηνά του ουρανού, πάνω σε ότι ἔρπει πάνω στη γη, και όλα τα ψάρια ^{αιχθας} της θάλασσας· στα χέρια σας δόθηκαν· **3**³ κάθε κινούμενο, το οποίο ζει θα'ναι σε σας προς τροφή· όπως ⁴το χλωρό χορτάρι, ⁵τα πάντα ἐδωσα σε σας· **4** κρέας όμως με τη ζωή του. με ⁶το αίμα του δε θα φάτε· **5** και εξάπαντος το αίμα σας, ⁷αίμα της ζωῆς σας, ⁷από το χέρι κάθε ζώου θα εκζητήσω αυτό,

-Vg>

8 καὶ ἀπὸ τὸ χέρι του ανθρώπου·^{[καὶ]⁹} ἀπὸ τὸ χέρι παντός αδελφού^ὑ του θα εκζητήσω τη ζωὴ του ανθρώπου^(νγ.-ο'-). **6** ¹⁰ ὅποιος χύσει αἷμα ανθρώπου, απὸ ἀνθρωποῦ θα χυθεῖ το αἷμα του·¹¹ διότι κατὰ την εἰκόνα του Θεού εποίησε^{-δημιουργησε} ο Θεός τον ἀνθρωπό· **7** εσείς δε¹² αυξάνεστε και πληθύνεστε, και πολλαπλασιάζεστε πάνω στη γη, και πληθύνεστε επάνω σ' αυτή. **8** Και είπε ο Θεός πρός τον Νώε και στους γιούς του που ἦταν μαζί του, λέγοντας, **9** ¹³Και εγώ, δείτε^{-ιδού}, στήνω^{-θεωμοθέω} ¹⁴τη διαθήκη μου προς εσάς, και προς το σπέρμα σας μετά από σας· **10** και ¹⁵προς κάθε^{-πλων} ζωντανό πλάσμα^{-έμψυχο ζώο}, το οποίο είναι μαζί με σας, από τα πτηνά, από τα κτήνη^{-κτηνοτροφία} και από όλα τα ζώα^{-ζωντανά} της γης, τα οποία είναι με σας· από το καθένα^{-παντός} το οποίο εξήλθε^{-βγήκε} από την Κιβωτό, μέχρι κάθε ζώο^{-ζωντανό} της γης· **11** και ¹⁶στήνω^{-βλ.χ.9} τη διαθήκη μου προς εσάς· και δεν θα εξολοθρευτεί πλέον κάθε σάρκα από τα νερά^{-ιδοτα} του κατακλυσμού· ούτε θα γίνει πλέον κατακλυσμός για να φθείρει^{-καταστρέψει} τη γη.

12 Και είπε ο Θεός, ¹⁷Αυτό είναι το σημείο της διαθήκης, την οποία εγώ κάνω μεταξύ εμένα και εσάς και κάθε^{-παντός} έμψυχο ζώο^{-ζωντανού πλάσματος} το οποίο είναι μαζί σας, σε γενεές αιώνιες· **13** Τοποθετώ^{-θέω} ¹⁸το τόξο μου μέσα^{-εν} στο σύννεφο^{-νεφέλη}, και θα είναι σαν σημάδι διαθήκης^{-ανα} μεταξύ εμένα και της γης· **14** και ὅταν συννεφιάσω σύννεφο^{-νεφέλη} πάνω στη γη, θα φανεί το τόξο μέσα^{-εν} στο σύννεφο^{-νεφέλη}*. **15** και ¹⁹θα θυμηθώ τη διαθήκη μου, την μεταξύ εμένα και εσάς, και κάθε^{-παντός} έμψυχο ζώο από κάθε σάρκα· και τα νερά^{-ιδοτα} δεν θα είναι πλέον για κατακλυσμό για να εξαλείψουν κάθε^{-πλων} σάρκα· **16** και το τόξο θα είναι μέσα^{-εν} στο σύννεφο^{-νεφέλη}· και θα βλέπω αυτό, για να θυμάμαι²⁰ την παντοτεινή διαθήκη την μεταξύ Θεού και κάθε^{-παντός} έμψυχο ζώο από κάθε σάρκα η οποία είναι πάνω στη γη. **17** Και είπε ο Θεός προς τον Νώε, Αυτό είναι το σημείο της διαθήκης, την οποία έστησα μεταξύ εμένα και πάσης σαρκός η οποία είναι πάνω στη γη.

18 Ἡταν δε οι γιοι του Νώε, αυτοί που εξήλθαν από την Κιβωτό, °Σημ και °Χαμ και °Ιάφεθ. Ο δε ²¹Χαμ ἥταν ο πατέρας του Χαναάν. **19** ²²Αυτοί οι τρεις είναι οι γιοι του Νώε και και ²³απ' αυτούς διασπαρθήκανε σε όλη^{-πάσα} τη γη.

20 Και ἄρχισε ο Νώε να είναι ²⁴ γεωργός και φύτευσε αμπελώνα· **21** και ἡπιε από το κρασί^{-οντο} και ²⁵μέθυσε, και ²⁶γυμνώθηκε μέσα στη σκηνή του. **22** Και είδε ο Χαμ, ο πατέρας του Χαναάν, τη γύμνωση του πατέρα του·

<<<^{*9}[Θ]¹ Κεφ. 1:28, σιχ. 7.19 ² Κεφ. 1:28, Ωσ. 2:18³ Αεν. 12:15, 14:3,9,11, Πρ.10: 12,13⁴ Κεφ. 1:29⁵ Ρορ. 14:14,20, 1 Κο. 10:23,26, Κολ..2:16, 1Τι. 4:3,⁶ Αεν.17:10-14, 19:26,Δευτ. 12: 23, 1 Σαμ. 14:33,Πρ. 15:20 ⁷ Εξ.21: 28 <<<⁸ Κεφ. 4:9,10,Ψλ.9:12⁹ Πρ. 17: 26 ¹⁰ Εξ. 21:12,14, Λεν. 24:17,Ματ. 26:52, Απ. 13:10 ¹¹ Κεφ. 1:27,¹² σιχ. 1,19, Κεφ. 1:28 ¹³ Κεφ. 6:18¹⁴ Ησ. 54:9,¹⁵ Ψλ. 145:9 ¹⁶ Ησ. 54:9 ¹⁷ Κεφ. 17:11 ¹⁸ Απο. 4:3 ¹⁹ Εξ. 28:12, Λεν. 26:42,45,Ιε. 16:20 ²⁰ Κεφ. 17:13,19 ²¹ Κεφ. 10:26 ²² Κεφ. 5:32 ²³ Κεφ. 10:32,1 Χρ. 1:4, κ.τ.λ.²⁴ Κεφ. 3:19,23, 4:2, Παρ. 12:11²⁵ Παρ. 20:1, 1 Κο. 10:12 ²⁶ Εξ. 10:12, Γαλ. 6:1,²⁷ Δευ. 27:²⁸ Ιν. 9:23, 1 Βα. 9:20,21 ²⁹ Ψλ. 144:15, Εβρ. 11:16 ³⁰ Εφ. 2:13,14,3:6 ^{*10}[Π]¹ Κεφ. 9:1,7² Ιχρ. 1:5,κτ.λ.³ Ψλ. 72:10, Ιερ. 2:10,25²², Σοφ. 2:11 ⁴ Χρ. 1:10 κ.τ.λ.⁵ Ιερ. 16:16, Μιχ. 7:2 ⁶ Κεφ. 6:11 ⁷ Μιχ. 5:6

...ἀντι τον αἵματος αυτού εκχυθήσεται ... ⁷ και πληρώσατε την γην και πληθύνεσθε ἐπ' αὐτής. ^{8,9} Εγώ ίδου ἀνίστημι την διαθήκην μου ... ¹⁰ και πάση ψυχῆ τη ζώση μεθ' ὑμῶν ἀπό ... ¹¹ ... και οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σάρξ ... οὐκ ἔσται ἔτι κατακλυσμὸς ὄδατος τοῦ καταφθεῖραι ... ¹² ... ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης, ἡ ἔστιν μεθ' ὑμῶν, εἰς γενεὰς αἰώνιους¹³⁻¹⁴ καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν ὁρθήσεται ... ¹⁵ και μνησθήσομαι ... καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι τὸ ὄδωρ εἰς κατακλυσμὸν ὥστε ἔξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα. ¹⁶ καὶ ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ὄψομαι τοῦ μηνησθῆναι διαθήκην αἰώνιον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ, ἡ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁷⁻¹⁸ ¹⁹⁻²⁰ ²¹ ... καὶ ἔγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ²²⁻²³ καὶ λαβόντες Σημ καὶ Ιαφέθ.. τὸ ἱμάτιον ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν καὶ ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς καὶ συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν... ²⁴ ἔξεντην δὲ Νώε ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ νίδος αὐτοῦ ὁ νεώτερος, ²⁵ ... Ἐπικατάρατος Χαναάν· παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. ²⁶ καὶ εἶπεν: Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός τοῦ Σημ, καὶ ἔσται Χαναάν παῖς αὐτοῦ. ²⁷ πλατύναι ὁ θεός τῷ Ιαφέθ καὶ κατοικήσατο ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σημ, καὶ γενηθήτω Χαναάν παῖς αὐτῶν...²⁸⁻²⁹

και ανήγγειλε^{αυτό} στους δύο αδελφούς που ἦταν **έξω**. **23** Και αφού²⁶ ἐλαβαν ο Σημ και ο Ιάφεθ το ἐνδυμα^{μανδύα} τοποθέτησαν αυτό στους δύο **ώμους**^{νύτα} τους και βαδίσαντες πιστόπλατα^{οπισθόνωτα}, σκέπασαν τη γύμνια του πατέρα τους· και τα πρόσωπα τους ἦταν προς τα πίσω, και τη γύμνια του πατέρα τους δεν είδαν. **24** Συνερχόμενος^{ανανήνας} δε ο Νώε απ' το κρασί του, έμαθε όσα έκαμε σ' αυτόν ο νεώτερος γιός του. **25** Και είπε, ²⁷ Επικατάρατος ο Χαναάν· ²⁸ δούλος των δούλων θα είναι στους αδελφούς του. **26** Και είπε, ²⁹ Ευλογημένος Κύριος ο Θεός του Σημ. Και ο Χαναάν θα είναι δούλος σ' αυτόν· **27** ο Θεός θα πλατύνει τον Ιάφεθ, και ³⁰ θα κατοικήσει στις σκηνές του Σημ, ο δε Χαναάν θα ναι δούλος σ' αυτόν· **28** Και ζησε ο Νώε μετά το Κατακλυσμό **350** χρόνια^{έπι}. **29** Και έγιναν όλες^{πάσεις} οι ημέρες του Νώε **950** έπι*· και πέθανε.

10[Π]¹. **1** ΚΑΙ ΑΥΤΕΣ ΕΙΝΑΙ οι γενεαλογίες των γιων του Νώε, Σημ, Χαμ και Ιάφεθ· και ¹γεννήθηκαν σ' αυτούς γιοι μετά τον κατακλυσμό. **2** ²Οι γιοι του Ιάφεθ ἵσαν Γομέρ, και Μαγώ, και Μαδαι, και Ιαυάν, και Θουβάλ, και Μεσέχ, και Θειράς. **3** Και οι γιοι του Γομέρ, Ασχενάζ, και Ριφάθ, και Θωγαρμά. **4** Και οι γιοι του Ιαυάν, Ελεισά, και Θαρσείς, Κιττέιμ, και Δωδανείμ. **5** Εξ αυτών μοιράσθηκαν ³τα νησιά των εθνών στους τόπους τους· καθενός κατά τη γλώσσα του, κατά τις φυλές τους, στα έθνη τους. **6** Και ⁶οι γιοι του Χαμ, Χούς, και Μισραϊμ, και Φούθ, και Χαναάν. **7** Και οι γιοι του Χούς, Σεβά, και Αβιλά, και Σαβθά, και Ρααμά, και Σαβθεκά· και οι γιοι του Ρααμά, Σεβά, και Δαιδάν. **8** Κι ο Χους γέννησε τον Νεβρώδ· αυτός ἄρχισε να ναι ισχυρός πάνω στη γη· **9** αυτός ἥταν ισχυρός κυνηγός μπροστά^{-ενώπιον} στον Κύριο· διά αυτό λέγεται, Καθώς ο Νεβρώδ, ισχυρός κυνηγός μπροστά* στον Κύριο· **10** και ⁷η αρχή της βασιλείας του στάθηκε η Βαβυλώνα, και Ερέχ, και Εχάδ, και Χαλνέ, στη γη Σενναάρ. **11** Από τη γη εκείνη εξήλθε ο Ασσούρ, και οικοδόμησε την Νινευή, και την πόλη Ρεχωβώθ, και την Χαλάχ, **12** και την Ρεσέν ^{ανα}μεταξύ ^{Vg>}

*10^{[Π]-70/ο:}

της Νινευή και της Χαλάχ· αυτή είναι η πόλη η μεγάλη. **13** Και ο Μισραϊμ γέννησε τους Λουδείμ, και τους Αναμείμ, και τους Λεαβείμ, και τους Ναφθουχείμ, **14** και τους Πατρουσείμ, και τους Χασλουχείμ, ⁸από τους οποίους προήλθαν ^{εξήλθον} οι Φιλισταίοι, και τους Χαφθορείμ. **15** Και ο Χαναάν γέννησε τον Σιδώνα, τον πρωτότοκο του, και τον Χετταίο, **16** και τον Ιεβουσαίο, και τον Αμορραίο, και τον Γεργεσαίο, **17** και τον Ευαίο, και το Αρουχαίο, και τον Ασενναίο, **18** και τον Αρβάδιο, και τον Σαμαραίο, και τον Αμαθαίο. Και μετά απ' αυτό διασπάρθηκαν οι φυλές των Χαναναίων. **19** Και ήταν ⁹τα όρια των Χαναναίων από την Σιδώνα, καθώς πάει κάποιος στα Γέραρα, μέχρι τη Γάζα, και καθώς πάει κάποιος στα Σόδομα και Γόμορρα, και Αδαμά, και Σεβωείμ, μέχρι τη Λασά. **20** Αυτοί είναι οι γιοι του Χαμ, κατά τις φυλές τους, κατά τις γλώσσες τους, στους τόπους τους, στα έθνη τους.

21 Και στο Σημ, το πατέρα όλων πάντων των γιών του Ἐβερ, τον αδελφό του Ιάφεθ του μεγαλυτέρου, γεννήθηκαν και σ' αυτόν γιοί. **22** ¹⁰Γιοι του Σημ ήταν Ὁ Ελάμ, και Ὁ Ασσούρ, και Ὁ Αρφαξάδ, και Ὁ Λουδ, και Ὁ Αράμ. **23** Και οι γιοι του Αράμ, ήταν Ὁ Ουζ, και Ὁ Ουλ, και Ὁ Γεθέρ, και Ὁ Μας. **24** Και ο Αρφαξάδ γέννησε τον ¹¹Σαλά· και ο Σαλά γέννησε τον Ἐβερ. **25** Και ¹²στον Ἐβερ γεννήθηκαν δύο γιοι· το όνομα του ενός, ήταν Φαλέγ¹¹. διότι στις μέρες του διαμερίσθηκε η γη· και το όνομα του αδελφού του, ήταν Ιοκτάν. **26** Κι ο Ιοκτάν γέννησε τον Αλμωδάδ, και τον Σαλέφ, και τον Ασαρμαβέθ, και τον Ιαράχ, **27** και τον Αδωράμ και τον Ουζάλ και τον Δικλά, **28** και τον Οβάλ, και τον Αβιμαήλ, και το Σεβά, **29** και τον Οφείρ και τον Αβιλά και τον Ιωβάβ· όλοι αυτοί ήταν γιοι του Ιοκτάν. **30** Και η κατοικία τους ήταν από την Μησά, καθώς πάει κάποιος στα Σεφαρά, βουνόρος της Ανατολής. **31** Αυτοί είναι οι γιοι του Σημ, κατά τις φυλές τους, κατά τις γλώσσες τους, στους τόπους τους, κατά τα έθνη τους.

^{8-Vg.} ^{2-BL.} 7:11-3-4 ...την 27^η στα όρη της Αρμενίας ⁵⁻⁶⁻¹⁰⁻¹¹⁻...φύλλο ελαίας με πράσινες ελιές ^{12-13-/-16-17-}...Ολα τα ζωντανά ... κάθε σαρκός ...¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰⁻

²¹ διότι η φαντασία και η σκέψη της καρδιάς του ανθρώπου ²² ...^{*9-Vg.} 1...-13-/-23-24 ...εξέπνησε εκ του οίνου ...²⁵⁻²⁹ ^{10-Vg.} 12-34 ...και Δωδανείμ ⁵ Τότε διαμοιράσθηκαν... οι οικογένειες στα έθνη τους ⁶⁻⁷... ἀρχισεις σα είναι ισχυρός επι γης ⁹ ... σωματώδης κυνηγός ...^{10-11-/-17-18-}Και οι Αραντιαν ...

¹⁹⁻²⁰ ... και γεννεές, και χώρες και έθνη ^{21-22-/-31-32} ^{*11-Vg.} 1 ...μιας γλώσσας και μιας ομιλίας ²⁻³ ... λάσπη αντι κονιάμα ⁴⁻⁵ ...υιοι Αδαμ ⁶ ...δεν θα εγκαταλείψουν τα σχεδιά τους ⁷⁻⁸⁻⁹ στο πρόσωπο κάθε χώρας ¹⁰⁻¹¹⁻¹² ...^{35...} 13 ³⁰³ (trecentis tribus) ¹⁴ ³⁰ (triginta annis) ¹⁵ ...⁴⁰³ ¹⁶ ...³⁴ ...¹⁷ ...⁴³⁰ ¹⁸ ...³⁰...

^{...13} ...¹⁴⁻¹⁵⁻¹⁶⁻¹⁷⁻¹⁸ και τον αραδίον ...¹⁹ και εγενοντο τα ορια των χαναναίων ...²⁰ ...υιοι χαμ ...εν ταις χωραις αυτων ...²¹ ... πατων των υιων

εβερ αδελφω ιαφεθ του μειζονος ²² υιοι σημ ...αραμ και καιναν ²³ και νιοι αραμ ως και ουλ και γαθερ και μοσοχ ²⁴ και αρφαξαδ εγεννη-

σεν τον καιναν και καιναν εγεννησεν τον σαλα σαλα δε εγεννησεν τον εβερ ²⁵⁻²⁶ ιεκταν δε εγεννησεν τον ελμωδον και τον σαλεφ

και ασαρμωθ και ιαραχ ²⁷ και οδορρα και αιζηλ ²⁸ και αβιμεηλ και σαβευ ²⁹ και ουφιρ και ευιλα ³⁰ και εγενετο η κατοικησις αυτων απο

μασση εως ελθειν εις σωφηρα ορος ανατολων ³¹ ουτοι νιοι σημ ... εν ταις χωραις αυτων και εν τοις θυνεσιν αυτων ³² ...

^{*11} [ΙΑ]-70/0: ¹ και η πασα η γη χειλος εν και φωνη μια πασιν ²⁻³ ...ανθρωπος τω πλησιον δευτε πλινθευσωμεν πλινθους και οπτησω-

μεν αυτας πυρι και εγενετο αυτοις η πλινθος εις λιθον και ασφαλτος ην αυτοις ο πηλος ⁴ ... ου η κεφαλη εσται εως του ουρανου ⁵⁻⁶ και

ειπεν κυριος ιδου γενος εν και χειλος εν παντων και τουτο ηρξαντο ποιησαι και νυν ουκ εκλειψει εξ αυτων παντα οσα αν επιθωνται ποι-

ειν ⁷ δευτε και καταβαντες ...⁸ ινα μη ακουσωσιν εκαστος την φωνην του πλησιον ⁸ και διεσπειρεν ... την πολιν και τον πυργον ⁹ δια του-

το εκληθη το ονομα αυτης συγχυσις οτι εκει συνεχεεν κυριος τα χειλη πασης της γης ¹⁰ και αυται αι γενεσεις σημ ¹¹⁻¹² και εξησεν αρ-

φαξαδ ¹³⁵ [Α+X-35] πεντε ετη και εγεννησεν τον καιναν ^[Α+X-3αλ] ¹³ ...τον Καιναν ^[Α+X-3αλ] ⁴³⁰ [Α+X-403] ...και απεθανεν και εξησεν Καιναν

^[Α+X-3αλ] ¹³⁰ ετη και εγεννησεν τον σαλα και εξησεν καιναν μετα το γεννησαι αυτον τον σαλα ετη ³³⁰ και εγεννησεν νιους και θυγα-

τερας και απεθανεν ¹⁴ κι εξησεν σαλα ¹³⁰ [Α+X-30] ετη ¹⁵ ³³⁰ [Α+X-403] ...¹⁶ και εξησεν εβερ ¹³⁴ [Α+X-35] ...¹⁷ ³⁷⁰ [Α+X-403] ¹⁸ ¹³⁰ ...¹⁹

⁸ 1 Χρ. 1:12
9 Κεφ.
13:12,14,
15,17,
15:18-21, Αρ.
34:2-12,
Ι.Ν. 12:7,8
10 Χρ.
1:17,κ.τ.λ.
11 Κεφ. 11:12
12 Χρ. 1:19
13 Διαμερισμός
13six.1, ¹⁴Κεφ.
9:19

*11[ΙΑ']

¹ Δευ. 1:24
² Κεφ. 18:21
³ Κεφ. 9:19,
Πρ. 17:26
⁴ six.1-
⁵ Ψαλ. 2:1-
⁶ Κεφ. 1:26,
Ψαλ. 2:4,
Πρ. 2:4-6
⁷ Κεφ. 4:22,33,
Δευ. 28:49,
Ιερ. 15:1
Κορ. 14:2,11,
⁸ Λου. 1:51
⁹ Κεφ. 10:
25,32
¹⁰ Σύγχυσις
¹¹ 1 Κορ.
14:23
¹² Κεφ.
10:22,
¹³ 1 Χρ. 1:17
¹⁴ Λου. 3:35
¹⁵ 11:13-15
¹⁶ Και έζη-
σεις Κανάν
¹⁷ 130 έτη και
εγέννησε τον
Σαλά και
έζησεν Κα-
νάν μετά
το γεννή-
σαι αυτόν
τον Σαλά
έπι 330 και
εγέννησεν
υιους και
θυγατέρας
και απέθανεν.
(σ. Η σο-
φαρή αυτή
διαφορο-
πούσης δι-
σασφηνίζει
πλήρως τα
γραφόμενα
στο Λουκ.
31Γ:35)

¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰⁻...Ολα τα ζωντανά ... κάθε σαρκός ...¹⁸ ...και Δωδανείμ ⁵ Τότε διαμοιράσθηκαν... οι οικογένειες στα έθνη τους ⁶⁻⁷... ἀρχισεις σα είναι ισχυρός επι γης ⁹ ... σωματώδης κυνηγός ...^{10-11-/-17-18-}Και οι Αραντιαν ...¹² Κι ο Αρφαξάδ έζησε ³⁵ χρόνια, και γέννησε τον Σαλά· ¹³ κι έζησε ο Αρφαξάδ,αφού γέννησε τον ¹²Σαλά, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **14** Κι ο Σαλά έζησε ³⁰ χρόνια*, και γέννησε τον Εβερ· **15** και έζησε ο Σαλά, αφού γέννησε τον Εβερ, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **16** Και έζησε ο Εβερ, αφού γέννησε τον Εβερ, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **17** κι έζησε ο Εβερ, αφού γέννησε τον Φαλέγ, ⁴³⁰ χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **18** Και έζησε ο Φαλέγ ³⁰ χρόνια, και γέννησε τον Ραγαύ· **19** και έζησε ο Φαλέγ, αφού γέννησε τον

^{12-13-/-16-17-}...Ολα τα ζωντανά ... κάθε σαρκός ...¹⁸⁻¹⁹⁻²⁰⁻

^{10-Vg.} 12-34 ...και Δωδανείμ ⁵ Τότε διαμοιράσθηκαν... οι οικογένειες στα έθνη τους ⁶⁻⁷... ἀρχισεις σα είναι ισχυρός επι γης ⁹ ... σωματώδης κυνηγός ...^{10-11-/-17-18-}Και οι Αραντιαν ...¹² Κι ο Αρφαξάδ έζησε ³⁵ χρόνια, και γέννησε τον Σαλά· ¹³ κι έζησε ο Αρφαξάδ,αφού γέννησε τον ¹²Σαλά, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **14** Κι ο Σαλά έζησε ³⁰ χρόνια*, και γέννησε τον Εβερ· **15** και έζησε ο Σαλά, αφού γέννησε τον Εβερ, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **16** Και έζησε ο Εβερ, αφού γέννησε τον Εβερ, ⁴⁰³ χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **17** κι έζησε ο Εβερ, αφού γέννησε τον Φαλέγ, ⁴³⁰ χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες. **18** Και έζησε ο Φαλέγ ³⁰ χρόνια, και γέννησε τον Ραγαύ· **19** και έζησε ο Φαλέγ, αφού γέννησε τον Ραγαύ· **20** και έζησε ο Φαλέγ, αφού γέννησε τον

32 ¹³Αυτές είναι οι φυλές των γιων του Νώε, κατά τις γεννεές τους, στα έθνη τους· ¹⁴και από αυτούς δια-
σπάρθηκαν τα έθνη πάνω στη γη, μετά το κατακλυσμό.

11[ΙΑ].

1 ΚΑΙ ΗΤΑΝ όλη ^{πασα} η γη μιάς γλώσσας και μιάς φωνής ^{-προφοράς}. **2** Και όταν ξεκίνησαν από την ανατολή, βρήκαν ^{μια} πεδιάδα στη γη Σενναάρ· και κατοίκησαν εκεί. **3** Και είπε ο ένας στον άλλο, Ελάτε, ας φτιάξουμε πλίνθους, και ας ψήσουμε αυτής σε φωτιά^{πυρί}, και χρησίμευσε σ' αυτούς η μεν πλίθος αντί πηλού. **4** Και είπαν, Ελάτε, ας χτίσουμε ^{οικοδομήσουμε} για τους εαυτούς μας ^{μια} πόλη κι ένα πύργο, του οποίου ^{1η} κορυφή ^{να φθάνει} έως τον ουρανό· κι ας αποκτήσουμε στους εαυτούς μας όνομα, μήπως διασκο-
ριποθούμε^{-διασπαρώμεν} πάνω στο πρόσωπο όλης ^{πασης} της γης.

5 ²Κατέβηκε δε ο Κύριος για να δεί την πόλη και τον πύργο, τον οποίο οικοδόμησαν* οι γιοί των ανθρώπων.

6 Και είπε ο Κύριος, Δείτε δού, ³ένας λαός, και όλοι ^{πάντες} έχουν ⁴μια γλώσσα, και άρχισαν να κατασκευάζουν αυτό· και τώρα δεν θα εμποδιστεί σ' αυτούς οιδήποτε^{παν} ό, π ⁵σκοπεύουν να κάνουν· **7** Ελάτε, ⁶ας καταβούμε και ας συγχύσουμε εκεί τη γλώσσα τους, ⁷για να μη κατανοεί ο ένας την γλώσσα του άλλου.

8 ⁸Και ⁸διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος από εκείνης ⁹της γης· κι έπαυσαν να οικοδομούν την πόλη· **9** Γιατί εκεί σύγχυσε ο Κύριος την γλώσσα όλης^{πάσης} της γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **10** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **11** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **12** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **13** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **14** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **15** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **16** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **17** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **18** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **19** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **20** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **21** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **22** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **23** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **24** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **25** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **26** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **27** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **28** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **29** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **30** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **31** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **32** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **33** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **34** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **35** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **36** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **37** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **38** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **39** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **40** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **41** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **42** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **43** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **44** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **45** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτούς ο Κύριος πάνω στη γης· **46** Και ο Κύριος πάνω στη γης· και από εκεί διασκόρπισε αυτ

Ραγαύ, 209 χρόνια^{έπη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες.
20 Και έζησε ο Ραγαύ 32 χρόνια^{έπη}, και γέννησε τον ¹⁵Σερούχ· **21** και έζησε ο Ραγαύ, αφού γέννησε τον Σερούχ, 207 χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες.
22 Και έζησε ο Σερούχ 30 χρόνια, και γέννησε τον Ναχώρ· **23** και έζησε ο Σερούχ, αφού γέννησε τον Ναχώρ, 200 χρόνια*, και γέννησε γιους και θυγατέρες.
24 Και έζησε ο Ναχώρ 29 χρόνια*, και γέννησε ¹⁶τον Θάρα· **25** και έζησε ο Ναχώρ, αφού γέννησε τον Θάρα, 119 χρόνια^{έπη}, και γέννησε γιους και θυγατέρες.

26 Και έζησε ο Θάρα 70 χρόνια*, και ¹⁷γέννησε τον Άβραμ, τον Ναχώρ, και τον Αρράν. **27** Και αυτή είναι η γενεαλογία του Θάρα: ο Θάρα γέννησε τον Άβραμ, τον Ναχώρ, και τον Αρράν· και ο Αρράν γέννησε τον Λωτ.
28 Και πέθανε ο Αρράν ενώπιον ^{ενώ ήταν μαζί με τον} Θάρα τον πατέρα του στον τόπο της γέννησης του, στην Ούρ των Χαλδαίων. **29** Και έλαβαν ο Άβραμ και ο Ναχώρ για τον εαυτό τους γυναίκες^{συζύγους}: το όνομα της γυναίκας του Άβραμ ^{ήταν} ¹⁸Σάρα· και το όνομα της γυναίκας του Ναχώρ, ^{ήταν} ¹⁹Μελχά, θυγατέρα του Αρράν, πατέρα ^{πρις} Μελχά, και πατέρα ^{του/της} Ιεσχά. **30** Η δε ²⁰Σάρα ήταν στείρα, δεν είχε παιδί^{τέκνο}. **31** Και ²¹έλαβε ^{πήρε} ο Θάρα, Άβραμ τον γιο του και Λωτ τον γιο του Αρράν, ^{τον} εγγονό του, και Σάρα τη νύμφη ^{του}, την γυναίκα του Άβραμ του γιου του· και έζήλθαν ^{έφυγαν} μαζί από την ²²Ουρ των Χαλδαίων, για να πάνε ²³στη γη Χαναάν· και ήλθαν μέχρι τη Χαρράν και κατοίκησαν εκεί. **32** Και έγιναν ^{έφτασαν} οι ημέρες του Θάρα ^{205 χρόνια^{έπη}· και πέθανε ο Θάρα στη Χαρράν.}

12[IB].

1 Ο ΔΕ ¹ΚΥΡΙΟΣ είπε στον Άβραμ, ^{Έξελθε}^{-βίνες} από τη γη σου, κι από τη συγγένεια σου, κι απ' τον οίκο του πατέρα σου, στη γη την οποία θα σου δείξω **2** και ²θα σε κάνω μέγα έθνος· και ³θα σ' ευλογήσω, και θα μεγαλύνω τ' ονομά σου· και ⁴θα σαι για^{εις} ευλογία· **3** και ⁵θα ευλογήσω αυτούς που σ' ευλογούν, και αυτούς που σε καταριώνται θα καταρασθώ· και ⁶θα ευλογηθούν μέσω εσέ-^{εν} σοι ^{πάλες} οι φυλές της γης.
4 Και πήγε ο Άβραμ, καθώς του είπε ο Κύριος* και μαζί του πήγε ^{και} ο Λωτ· ο δε Αβραμ ^{ήταν} ηλικίας 75 χρόνων ^{έτων}, όταν εξήλθε απ' την Χαρράν. **5** Και έλαβε ο Άβραμ, Σάρα τη γυναίκα του, και Λωτ τον γιο του αδελφού του, κι ολα^{πάντα} τα υπαρχοντά τους όσα είχαν αποκτήσει, και ^{τους ανθρώπους πού} είχαν αποκτήσει⁸ στη Χαρράν,

¹⁵Λου.3:35
¹⁶Αρι. 3:34
¹⁷Ι.Ν. 24:2
¹⁸Κεφ.
^{17:15}20:12
¹⁹Κεφ.22:20
²⁰Κεφ. 16:1,
², 18:11,12
²¹Κεφ. 12:1
²²Νε. 9:7,
^{Πρ.} 7:4
²³Κεφ. 10:19

^{*}12[IB']

¹ Κεφ. 15:
¹⁷, Νε. 9:7,
^{Ησ.} 41:2,
^{Πρ.} 7:2,3,
^{Εβρ.} 11:8
² Κεφ. 17:6,
^{18:18, Αεν.}
^{26:5,1 Βα.}
^{3:8³ Κεφ.}
^{24:35 Κεφ.}
^{28:4, Γαλ.}
^{3:14 ⁵ Κεφ.}
^{27:29, Εξ.}
^{23:22, Αρ.}
^{24:9⁹ Κεφ.}
^{18:18, 22:}
^{18, 26:4,}
^{Ψαλ. 72:2,}
^{Πρ.3:25,}
^{Γαλ. 3:8,}
^{7 Κεφ. 14:14-}
^{7⁷ Εξ. 12:41}
^{8 Κεφ. 11:31}
^{9 Εβρ. 11:9}
^{10 Δευ.11:30,}
^{Κριτ. 7:1 ¹¹}
^{Κεφ. 10:18}
^{19, 13:7,}
^{12 Κεφ. 17:1}
^{13 Κεφ.13:15,}
^{17: 8, Ψαλ.}
^{105:9,11}
^{14 Κεφ. 13:4}
^{15 Κεφ. 13:4}
^{16 Κεφ. 13:3}
^{17 Κεφ. 26:1}
^{18 Ψαλ. 105:}
^{13 ¹⁹ Κεφ.}
^{43:1²⁰σιχ.14,}
^{Κεφ.26:7}
^{21 Κεφ.20:11,}
^{26:⁷² Κεφ.}
^{20:5,13, Ιδέ}
^{και 26:⁷³ Κεφ.}
^{39:7, Ματ.}
^{5:28 ²⁴ Κεφ.}
^{20:2²⁵ Κεφ.}
^{20:14²⁶ Κεφ.}
^{20:18, ΙΧρ.}
^{16:21, Ψαλ.}
^{105:12, Εβ.}
^{13:4²⁷ Κεφ.}
^{20:9, 6:10,}
^{Ψαλ.105:}
¹³⁻¹⁵

και εξήλθαν για να πάνε στη γη Χαναάν· και ήλθαν στη γη Χαναάν. **6** Και ⁹διαπέρασε: διέσχισε ο Άβραμ τη γη εκείνη μέχρι το τόπο της Συχέμ, μέχρι ¹⁰την βελανιδιά^{όρος} Μορέχ* ¹¹οι δε Χαναναίοι τότε κατοικούσαν στη γη αυτή. **7** Και ¹²φάνηκε ο Κύριος στον Άβραμ και είπε, ¹³Στο σπέρμα σου θα δώσω τη γη αυτή. Και οικοδόμησε εκεί ¹⁴ θυσιαστήριο στον Κύριο, ο οποίος εμ-φανίσθηκε σ' αυτόν. **8** Και από εκεί μετέβηκε μετακόμωση προς το βουνό^{όρος}, το στα ανατολικά ^(Vg+) της Βαιθήλ, και έστησε τη σκηνή του ^{έχοντας} τη Βαιθήλ στη δύση και την Γαι στην ανατολή· και οικοδόμησε εκεί θυσιαστήριο στον Κύριο, και ¹⁵επικαλέσθηκε το όνομα του Κυρίου. **9** Και μετεσκήνωσε ο Άβραμ, οδοιπορώντας και ¹⁶προχωρώντας προς τη μεσημβρία^{κεντρική χώρα}.

10 Έγινε δε ¹⁷πείνα στη γη αυτή· και ¹⁸κατέβηκε ο Άβραμ στην Αίγυπτο για να για να παροικήσει εκεί· διότι η πείνα ^{ήταν} ¹⁹βαριά στη γη. **11** Κι όταν πλησίαζε να μπεί στην Αίγυπτο, είπε στη Σάρα τη γυναίκα του, Δεξιόου, γνωρίζω ότι είσαι ²⁰γυναίκα όμορφη^{ευειδής}.

12 Θα συμβεί λοιπόν, ώστε καθώς θα σε δουν οι Αιγύπτιοι, θα πουν, Γυναίκα του ^{είναι} αυτή· και ²¹θα με φονεύσουν, εσένα δε θα σε διαφυλάξουν ζωντανή. **13** ²²Πες λοιπόν, ^{όπι} είσαι αδελφή μου, για να γίνει καλό σε μένα εξ αιτίας σου, και να διαφυλαχθεί η ζωή μου χάρη σε σένα.

14 Και όταν εισήλθε ο Άβραμ στην Αίγυπτο, ²³είδαν οι Αιγύπτιοι την γυναίκα ότι ήταν πολύσφρακτη ωραία. **15** Κι οι άρχοντες του Φαραώ την είδαν, και την επαίνεσαν στον Φαραώ· και ²⁴πήραν τη γυναίκα στην κατοικία του Φαραώ. **16** Τον δε Αβραμ μεταχειρίσθησαν καλά χάριν αυτής· και είχε απέκτησε πρόβατα και βόδια και γαιδουριά^{όνους} και δούλους και δούλες και θηλυκά γαιδουριά* και καμήλες. **17** Και ^{26-επέφερε} ο Κύριος πάνωπε στο Φαραώ και πάνω στον οίκο του πληγές μεγάλες εξ αιτίας Σάρας της γυναίκας του Άβραμ. **18** Κάλεσε δε ο Φαραώ τον Άβραμ, και είπε, ²⁷Τι είν' αυτό, το οποίο έκανες σε με; γιατί δεν μου φανέρωσες ότι αυτή ^{είναι} γυναίκα σου;

Vg^{11. 19-20} **32** 21-22 **30** 23-24 **29** 25 **119** 26-27-28 ...στη χώρα της καταγωγής του στην Ουρ των Χαλδαίων ²⁹⁻³⁰ Η Σάρρα ήτο στείρα... ³¹⁻³² ...
12-vg. 1-5-... όλη την περιουσία που συγκέντρωσε κι όλες τις ψυχές που απέκτησε στην Χαρράν ⁶ Ο Αβραάμ διαπέρασε ... Συχέμ εώς τη πολύ γνωστή κοιλάδα ⁷⁻⁸ ...έχοντας την Βαιθήλ στα δυτικά και την Γαι στ' ανατολικά ... ^{9...} προχωρώντας προς το νότο ¹⁰ .. λιμός ¹¹ ..είσαι ομορφή γυναίκα ¹²⁻¹³ ...για να ζήσει η ψυχή μου ¹⁴ ..ητο πολύ όμορφο ¹⁵⁻¹⁶..απέκτησε πρόβατα και βόδια κι όνους κι υπέρτες ¹⁷πολύ σοβαρές πλήγες ¹⁸

¹⁹ ...tόν Ραγαύ 209 έτη ... και ἀπέθανεν. ²⁰ Και ἔζησεν Ραγαύ ¹³² [Α-Χ-32] ^{έτη} ... ²¹ ... και ἀπέθανεν (Vg). ²² Και ἔζησεν Σερούχ ¹³⁰ [Α-Χ-30] ...
²³ ...και ἀπέθανεν (Vg), ²⁴ ...Και ἔζησεν Ναχώρ ^{ήτη} ⁷⁹ [Α-Χ-29] ... ²⁵ και ἔζησεν Ναχώρ μετά τό γεννήσαν αὐτόν τόν Θάρα ^{ήτη} ¹²⁹ [Α-Χ-29] ...και ἀπέθανεν. ²⁶ ... ²⁷ Αύτα δε αἱ γενέσεις Θαρα· ... ²⁸ ...ἀπέθανεν ...²⁹ ...ἐν τῇ γῇ, ἥ ἐγενήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. ^[Α-Χ-33] ^{την γενετερά του, την Ουρ, την πόλιν των Χαλδαίων} (α.σ. Οι εθνομήκοντα ως λόγιοι γνωρίσαν στην περάσματα τους. Η Ουρ όμως ανακάρπηκε το 1930 απ' τον Α. Γούλεν.) ³⁰ ... και ούκ ετεκνοποιεί. ³¹ ... και τόν Λωτ νίδων Αρραν νίδων τοῦ νίδων αὐτὸν ...και ἔξηγαγεν αὐτὸνς ³² ...
 έκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων πορευθῆναι εἰς τὴν γῆν Χαναάν ... ³² ...
 * ¹²[IB]-70/ο'. 1 ...εἰς τὴν γῆν, ἥν ἀν σοι δεῖξω. ² ...εἴσῃ ειδολογῆτος ³...καὶ ὄνειρον τῷ οὐρανῷ ⁴...καὶ ὄνειρον τῷ οὐρανῷ ⁵...καὶ πᾶσαν ψυχὴν, ἥν ἐκτῆσαντο. ⁶ ...καὶ διώδευσεν Αέραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς ἔως τοῦ τόπου Συχέμ ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν δρῦν τὴν ψυχὴν· ⁷ ...κυρία τῷ ὄφελέντι αὐτῷ. ⁸ ...καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν· ⁹ ...βαῖθηλ κατὰ θάλασσαν καὶ Αγγαὶι κατ' αὐτοῦ λατολάς· ¹⁰ ...καὶ ἀπῆρεν Αέραμ καὶ πορευθῆσεν ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹¹ ...έγένετο δὲ ἥνικας ἥγγισεν Αέραμ εἰσελθεῖεν εἰς Αἴγυπτον ...¹² ...Γινώσκα εἶναι όνειρον τοῦ οὐρανού· ¹³ ...ὅπως ἀν εὐ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἔνεκεν σου. ¹⁴ ...τὴν γυναῖκα ὅτι καλὴ ἥν σφόδρα, ¹⁵ ...καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οίκον Φαραώ· ¹⁶ καὶ τῷ Αέραμ εἰν ἔχρησαντο δι' αὐτήν, καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα καὶ μόσχοι καὶ ὄνοι, παιδίες καὶ παιδίσκαι, ἥμιονοι καὶ κάμηλοι. ¹⁷ καὶ ήτασεν ὁ θεὸς τὸν Φαραώ ἔτασμοῖς μεγάλοις καὶ πονηροῖς καὶ τὸν οίκον αὐτοῦ ...¹⁸ δι τού οὐκ ἀπήγγειλάς μοι δι τού γυνή σου ἐστιν;

19 γιατί είπες, αδελφή μου ^{εἶναι} αυτή; καὶ τὴν πῆρα στὸν εαυτό μου για γυναίκα· καὶ τώρα, να^{δού} η γυναίκα σου· λάβε ^{αυτή}, καὶ πῆγαινε.
20 Καὶ ²⁸διόρισε ο Φαραώ ανθρώπους γι' αυτόν· καὶ συνόδευσαν συμπροέπεμψαν αυτόν, καὶ την γυναίκα του και πάντα όσα είχε.

²⁸Παρ. 21:1,
Ρωμ. 2:27 12 Ο μεν Ἀβραμ κατοίκησε στη γη Χαναάν· ο δε λωτ κατοίκησε μεταξύ των πόλεων της περιχώρου,

*13[ΙΓ] 17 κι ἐστησε τις σκηνές του μέχρι τα Σόδομα. 13 Οι δε ἀνθρωποι των Σοδόμων ην ¹⁸κακοί καὶ ¹⁹αμαρτωλοί πολύσφοδρα μποστά στον Κύριο. 14 Καὶ εἰπε ὁ Κύριος στὸν Ἀβραμ, αφού ²⁰διαχωρίσθηκε ο Λώτ απ' αυτόν,

¹Κεφ. 12:9 3 Κεφ. 12:8,9
²Κεφ. 24:35, 4 Κεφ. 12:7-8
Ψαλ. 112:3, Ψαλ. 116:17-
Παρ. 10:22- που βρίσκεσαι, πρός το βορρά^{ἀρκτον} καὶ μεσημβρινά
βλέπεις, σέ σένα θα δώσω αυτή καὶ στο σπέρμα σου στὸν
1 Κορ. 6:7 ιανάς 16 καὶ ²⁴θα καταστήσω το σπέρμα σου σαν τὴν
10 Κεφ. 20:15, άμμο της γης· ώστε αν κάποιος δύναται να απαριθμίσει
34:10- την άμμο της γης, θα ²⁵αριθμηθεί καὶ το σπέρμα σου. 17
11 Ρωμ. 12:18, Αφοῦ στηκαθείς διόδευσε^{περιηγήσου} τη γη καὶ στο μήκος καὶ στο
12 Κεφ. 19:17, Εβρ. 12:14, πλάτος αυτής διότι σε σένα θα δώσω αυτή. 18 Καὶ ἔσήκωσε
Σαλ. 34:3, Ιακ. 3:17 τη σκηνή του ο Ἀβραμ, καὶ αφοῦ ἥλθε ²⁵κατοίκησε
Ψαλ. 107:34 25²⁴Κεφ. 2:10, κοντά στὶς βελανιδές^{δρυν} Μαμβρή, οι οποίες είναι ²⁶στην
Ησ. 51:3 Χεβρών, καὶ ἀνοικοδόμησε εκεί θυσιαστήριο στο Κύριο.
15 Κεφ. 14:2, 8, 19:22, Ιερ. 21:13 ^{15a}1 Κο. 10:24
16 Κεφ. 19:29 17 Κεφ. 14:12, 19:1, 2 Πετρ. 2:7, ⁸⁻¹⁸Κεφ.
18:20, Ιεζ. 16:49, 2 Πετ. 2:7, ⁸⁻²⁴Κεφ.
15:5, 22: 17, 26:4, 28:14,
32:12, Εξ. 32:13, Αρ. 23:10, Δευ.
1:10, ΙΒα. 4: 33:22, Ρωμ.
20, 1 Χρον.
27:23, Ησ.
48:19, Ιερ.
4:16-18, Εβ.
11:12 ²⁵Κεφ.
14:13²⁶ Κεφ.
35:17, 37:14

14[ΙΔ]. 1 ΣΤΙΣ^{επτά} ΔΕ ΗΜΕΡΕΣ του Αμαρφέλ βασιλιά της Σενναάρ, του Εριώχ βασιλιά της Ελλασάρ, του Χοδολλογομόρ βασιλιά του Ελάμ, καὶ του Θαργάλ βασιλιά τῶν εθνῶν, 2 αυτοὶ ἔκαναν πόλεμο με τον Βερά βασιλιά τῶν Σοδόμων, καὶ τον Βαρσά βασιλιά τῶν Γομόρρων, τον Σενναάβ βασιλιά της Αδαμά, καὶ τον Σεμιοβόρ βασιλιά της Σεβωείμ, καὶ τον βασιλιά της Βελά· αυτη είναι η Σηγώρ. 3 Όλοι αυτοὶ ενώθηκαν μαζί στην κοιλάδα Σιδόμι η οποία είναι ^{5η} Αλμυρή θάλασσα.

4 Δώδεκα χρόνια^{επτά} δούλευαν στον Χοδολλογομόρ· τον δε ¹³αποστάτησαν. 5 Καὶ τον ¹⁴ χρόνο^ο ἥλθε ο

Χοδολλογομόρ καὶ οι βασιλιάδες μαζί του, καὶ πάταξαν

τοὺς Ραφαείμ ^(νγ+) στην ⁸Ασταρώθ-καρναϊμ, καὶ τοὺς

Ζουζείμ στην Αμ, καὶ τοὺς ¹⁰Εμμαίους στην Σαυή-

κιριαθαϊμ, 6 καὶ τοὺς ¹¹Χορραίους στο βουνό^{ορεί} τοὺς Σηείρο

μέχρι την πεδιάδα ^(νγ+) Φαράν, η οποία είναι στην έρημο.

7 Επέστρεψαν δε καὶ ἥλθαν στην Εν-μισπάτη η οποία είναι

η Κάδης· καὶ πάταξαν όλο^{πάντα} τον τόπο του Αμαλήκ, καὶ

τοὺς Αμορραίους τοὺς κατοίκους της ¹²Ασασών-θαμάρ.

8 Εξήλθε δε ο βασιλιάς των Σοδόμων, καὶ ο βασιλιάς των

Γομόρρων, καὶ ο βασιλιάς της Αδαμά, καὶ ο βασιλιάς των

Σεβωείμ, καὶ ο βασιλεύς της Βελά, η οποία είναι η Σηγώρ·

καὶ συγκρότησαν μάχη μαζί τους στην κοιλάδα Σιδόμι,

9 με τον Χοδολλογομόρ βασιλιά του Ελάμ, καὶ του Θαργάλ

βασιλιά τῶν εθνῶν, καὶ του Αμαρφέλ βασιλιά της Σενναάρ, καὶ

του Εριώχ βασιλιά της Ελλασάρ· τέσσερις βασιλιάδες

*13-νγ- 1... προς το νότο ^{2...3} Καὶ επέστρεψε απ' τον δρόμο όπου είχε έλθει ... ⁴⁻⁷ ... υπήρξε διαμάχη ⁸⁻⁹ ... αναχώρησε από μένα ... ¹⁰ ... σαν τον παράδεισο του Κυρίου, καὶ σαν την Αίγυπτο καὶ σαν κάποιος πηγαίνει στην Σηγώρ ¹¹ ... ¹² ... Ο λώτ κατώκησε μέσα στο Σόδομα ¹³⁻¹⁴⁻¹⁵⁻¹⁶ ... σαν την σκόνη της γης ¹⁷⁻¹⁸ ... στη κοιλάδα Μαμβρῷ *14-νγ. 1... Αριχώ, βασιλιά του Πόντου ... ²⁻³ στη κοιλάδα του δασότοπου, όπου τώρα είναι η αλμυρή θάλασσα ⁴ ... επαναστάτησαν ... ⁵⁻⁶⁻⁷ στην πηγή της Μισπάτης ⁸ ... και συντάχθηκαν σε μάχη εναντίον τους στο δασότοπο της κοιλάδας ⁹ Με βεβαιότητα κατά των ... και Αριχώ βασιλιά του Πόντου ...

¹⁹ ... λαβων αποτρεχε ²⁰ καὶ ενετείλατο φαρα ανδρασιν περι αβραμ συμπροπεμψαι αυτον και την γυναικα αυτον ...

*13[ΙΓ]-70/Ο: 1 ... εις την ερημον ^{2 ... 3} και επορευθη οθεν ηλθεν εις την ερημον εως βαιθηλ ^{4 ... 5 ... 6 ... 7} και εγενετο μαχη ανα μεσον των ποιμενων ... ⁸ ... μη εστω μαχη ανα μεσον εμου ... ⁹ ουκ ιδου πασα η γη εναντιον σου εστιν διαχωρισθητι απεμου ... ¹⁰ και επαρας λωτ τους οφθαλμους αυτου ... εως ελθειν εις ζογορα ¹¹ και εξελεξατο εαυτω λωτ πασαν την περιχωρον του ιορδανου και απηρεν λωτ απο ανατολων και διεχωρισθησαν εκαστος απο του αδελφου αυτου ... *14[ΙΔ]-70/Ο: 1 εγενετο δε ... και θαργαλ βασιλευς εθνων ² εποιησαν πολεμον μετα βαλλα βασιλεως σοδομων και μετα βαρσα βασιλεως γομορρας και σεννααρ βασιλεως αδαμα και συμβορ βασιλεως σεβωιμ και βασιλεως βαλακ αυτη εστιν σηγωρ ³ παντες ουτοι συνεφωνησαν επι την φαραγγα την αλυκην αυτη η θαλασσα των αλων ^{4 ...} απεστησαν ⁵ ... χοδολλογομορ και οι βασιλεις οι μετ αυτου και κατεκοψαν τους γιγαντας τους εν ασταρωθ καρναιμ και εθνη ισχυρα αμα αυτοις και τους ομμαιους τους εν σανη τη πολει ^{6 ...} εως της τερεμινθου της φαραν ... ⁷ και αναστρεψαντες ηλθοσαν επι την πηγην της κρισεως αυτη εστιν καδης και κατεκοψαν παντας τους αρχοντας αμαληκ και τους αμορραιους τους κατοικουντας εν ασασανθαμαρ ^{8 ...} και βασιλευς βαλακ αυτη εστιν σηγωρ και παρεταξαντο αυτοις εις πολεμον εν τη κοιλαδι τη αλυκη ⁹ προς χοδολλογομορ βασιλεα αιλαμ ...

κατάπρος πέντε. **10** ή δε κοιλάδα Σιδόιμ ἡταν γεμάτη φρεάτων λόκους ασφάλτου πίσσας· τράπηκαν δε σε φυγή οι βασιλιάδες των Σοδόμων και των Γομόρρων και ἐπεσαν εκεί· οι δε εναπομείναντες κατέφυγαν **14** στο βουνό. **11** Και κατελαβαν **15** ὄλα πάντα τα υπάρχοντα^(Vg+) των Σοδόμων και των Γομόρρων και ὀλη^{*} την ζωοτροφία τους, και αναχώρησαν. **12** Παρέλαβαν δε και τον Λωτ **16** γιό του αδελφού του Ἀβραμ, **17** ο οποίος κατοικούσε στα Σόδομα, και τα υπάρχοντα^(Vg+) αυτού, και αναχώρησαν.

13 Πήγε δε κάποιος από τους διασωθέντες και ανάγγειλε αὐτῷ προς τὸν Ἀβραμ τὸν Ἐβραίο^(Vg+), **18** ο οποίος κατοικούσε κοντά πλησίον στις βελανιδεῖς^{-δρυς} του Μαμβρή του Αμορραίου, αδελφού του Εσχώλ, και αδελφου του Ανήρ^(Vg+), οι οποίοι ἡταν **19** σύμμαχοι του Ἀβραμ.

14 Ὄταν ἀκούσε δε ο Ἀβραμ ὅτι αχμαλωτίσθηκε **20** ο αδελφός του, εξόπλισε **318** από τους δούλους του, **21** οι οποίοι είχαν γεννηθεί στην κατοικία του, και καταδίωξε πίσω τους μέχρι **22** Δαν. **15** Και αφού διαίρεσε αυτούς εξόρμησε εναντίον τους τη νύχτα, αυτός και οι δούλοι του, και **23** πάταξαν αυτούς, και καταδίωξε αυτούς μέχρι **24** Χοβά η οποία είναι στα αριστερά της Δαμασκού.

16 Και επανέφερε **24** πάντα τα υπάρχοντα^(Vg+) και επιπλέον επανέφερε τὸν Λωτ τὸν αδελφό του και τα υπάρχοντά του, ακόμα δε και τις γυναίκες και τον λαό.

17 **25** Βγήκε εξῆλθε δε ο βασιλεύς των Σοδόμων σε συνάντηση αυτού, **26** αφού επέστρεψε απ' τὴν καταστροφή του Χοδολογομόρ και των μαζί του βασιλιάδων, στην κοιλάδα Σαυή, η οποία είναι **27**η κοιλάδα του βασιλιά.

18 Και **28** ο Μελχισεδέκ, ο βασιλιάς της Σαλήμ ἔφερε ἔξω ψωμίάρτον και κρασίον. ἡταν δε **29**ιερέας **30**του Θεού του Υψίστου. **19** Κι ευλόγησε αυτόν και είπε, **31**Ευλογημένος ο Ἀβραμ από τὸν Θεό τὸν Ὅψιστο, **32**ο Οποίος ἐκτίσε τὸν ουρανό και τὴν γῆ· **20** και **33**ευλογημένος **να είναι** ο Θεός ο Ὅψιστος ο Οποίος παρέδωσε τους εχθρούς σου στα χέρια σου. Και **ο** Αβραμ ἐδωσε σ' αυτόν **34**δέκατο από τα πάντα.

21 Και είπε ο βασιλιάς των Σοδόμων πρὸς τὸν Ἀβραμ, Δος μου τους ανθρώπους, τα δε υπάρχοντα λάβε για τὸν εαυτό σου. **22** Είπε δε ο Ἀβραμ στὸν βασιλιά τῶν Σοδόμων, **35**Ἐγώ ύψωσα τὸ χέρι μου πρὸς Κύριο, τὸν Θεό τὸν Ὅψιστο, **36**ο Οποίος ἐκτίσε τὸν ουρανό και τὴν γῆ, **23** ὅτι **37**δεν θα πάρω από σένα, από όλα τα δικά σου, από κλωστή

¹⁵ Ψαλ. 105:42,44,Ρομ. 4:13-16 Κεφ. 24:13,14,Κρ.6:7,37, 1Σμ. 14:9,10,2 Βα. 20:8, Λου.

1:18 ¹⁷ Ιερ. 34:18,¹⁹ Λευ.1:17 ¹⁹ Κεφ. 2:21, Ιοβ 4:13 20 ²⁰ Εξ. 12:40, Ψαλ. 105:23, Πρ. 7:6

⁹⁻¹⁰...κοιλάδα του δασόπουτου είχε πολλές λασπότρυπες...έστρεψαν τα νώτα...και ανατράπηκαν..¹¹...προμήθειες..¹²⁻¹⁵ Και διαχώρησε την ομάδαστου, κιεπέδραμε εναντίον του Στηννύχτα...¹⁶⁻²⁰...μετου Οποίου στην προστασία ιεροχρόοι...²¹⁻²²⁻²³...από κλωστήμέχρι κορδόνια...²⁴...

*15-^{Vg.} 1... προστάτης σου²...ο οικός του επιστάτη του οίκου μου...³⁻⁴ Κι αμέσως ο λόγος του Κυρίου ἡλθε σ' αυτόν⁵⁻⁶⁻⁷...σε ἔφερα από την Ουρ⁸⁻⁹...πάρε...μιαχελώνα κιενάπετρεριστέρι¹⁰...τα πουλιά¹¹...αγριοπούλια¹²...βαθύς υπνος...κιενάς μεγάλος κιοτεινός τρόμος...¹³ ξένοι...

⁹⁻¹⁰...η δε κοιλας η αλυκη φρεατα φρεατα ασφαλτου ...οι δε καταλειφθεντες εις την ορεινην εφυγον **11** ελαφον δε την ιππον πασαν ...τα βρωματα αυτων ...¹² ελαφον δε και τον λωτ ...και την αποσκευην αυτου και απωχοντο ...¹³ παραγενομενος δε των ανασωθεντων τις απηγγειλεν αβραμ τω περατη ... και αδελφουν αυναν οι ισταν συνωμοται του αβραμ¹⁴ ...ηριμησεν τους ιδιους οικογενεις αυτου ...¹⁵ και επετεσεν επ αυτους την νυκτα αυτος και οι παιδες αυτου και επαταξεν αυτους ...¹⁶ και απεστρεψεν πασαν την ιππον σοδομων και λωτ ...¹⁷ ...μετα το αναστρεψαι αυτον απο της κοπης του χοδολογομορ ...¹⁸ ...¹⁹ ...²⁰ ... υποχειριονς σοι ...²¹ ... την δε ιππον λαβε σεαυτω²² ... εκτενω την χειρα μου ...²³ ει απο σπαρτιου εως σφαιρωτηρος υποδηματος λημψομαι απο παντων των σων ινα μη ειπης οτι εγω επλουτισα τον αβραμ²⁴ ... των συμπτοευθεντων μετ εμου εσχωλ αυναν μαμβρη ουτοι λημψονται μεριδα.

*15 ^{[IE]-70/O.} 1... μετα δε τα ρηματα ταυτα εγενηθη ρημα κυριου ...² λεγει δε ...απολονομαι... ο δε υιος μασεκ της οικογενους μου ουτος δαμασκος ελιεζερ³ ...ο δε οικογενης μου ...⁴ και ευθυς φωνη κυριου εγενετο προς αυτον ...⁵ εξηγαγεν δε αυτον εξω ...⁶⁻⁷ ... εγω ο θεος ο εξαγαγων σε εκ χωρας χαλδαιων ωστε δουναι σοι ...⁸ ...⁹ ...τριετιζουσαν ...¹⁰ ... και διειλευ αυτα μεσα και εθηκεν αυτα αντιπροσωπα αλληλοις τα δε ορνεα ον διειλευ¹¹ κατεβη δε ορνεα επι τα σωματα τα διχοτομηματα αυτων και συνεκαθισε αυτοις αβραμ^{[Δ+Χ τότε δε πινα αρπακτικα εφωμηνον επι τω πομπάτων, αλλ' ο Αβραάμ τα εχειδικα¹²} περι δε ηλιου δυσμας εκστασις επεπεσεν τω αβραμ ...¹³ και ερρεθη προς αβραμ γινωσκων γνωση οτι παροικον εσται το σπερμα σου εν γη ουκ ιδια και δουλωσουσιν αυτους

¹³ Κεφ. 11:3
¹⁴ Κεφ. 19:
¹⁵ 30¹⁵ SIX
¹⁶ 21-¹⁶ Κφ.
¹⁷ 5¹⁷ Κφ.
¹⁸ 12-¹⁸ Κφ.
¹⁹ 13-¹⁸ Κφ.
²⁰ 24-²⁰ Κφ.
²¹ 8-²¹ Κφ.
²² 15-³ 17: 12,
27, Εκ. 2:7-
²³ Δευ. 34:1,
Κρ. 18:29
²⁴ Ησ. 41:2,3
²⁵ Σιν. 11,12
²⁶ Κρ. 11:34,
1 Σου.18:6-
2 Εβ.7:1-²⁷ 2
²⁸ Σαμ. 18:1-
²⁹ Φαλ.110:4,
Εβ. 5:6-³⁰
³¹ Μιχ. 6:
Πρ.16:17-
³² Ρούθ 3:10,
2 Σα. 2:5
³³ six. 19,
Ματ. 11:25-
³⁴ Κεφ. 24:27
³⁵ Εφρ. 7:4
³⁶ Εξ. 6:
Δαυ.12: 7,
Απ.10:5,6
³⁷ six. 19,
Κεφ. 11:33
³⁸ Εσθ. 9:15,
16 ³⁸ six. 13

15[IE]. **1** ΜΕΤΑ ΑΠ' ΑΥΤΑ τα πράγματα έγινε λόγος

Κυρίου προς τον Ἀβραμ **1**σε όραμα, λέγοντας,

2 Μη φοβάσε Αβραμ· εγώ είμαι **3** ο υπερασπιστ[□] σου, **4** ο μισθός σου **θε'** ναι σφόδρα^{υπερβολικά} πολύς.

2 Και είπε ο Ἀβραμ, Δέσποτα Κύριε, τι θα μου δώσεις, ενώ εγώ **5**απέρχομαι ατεκνος ο δε κληρονόμος του οίκου μου είναι αυτός ο Ελιέζερ από την Δαμασκό; **3** είπε επι προσθέτως ο Ἀβραμ, δεξίου, δεν έδωσες σε μένα σπέρμα· και να, ο **6** σπιτικός^{οικέτης} μου θα με κληρονομήσει. **4** Και ναϊού, λόγος Κυρίου εγνε προς αυτόν, λέγοντας,

Δεν θα σε κληρονομήσεις αυτός· αλλά εκείνος **7** ο οποίος θα εξέλθει από τα σπλάγχνα σου, αυτός θα σε κληρονομήσει. **5** Και τον ἔφερε **ἔξω** και είπε, Κοίτα πάνω^{Ανάβλεψε} τώρα στον ουρανό

και **8** απρίθμησε τα **9**άστρα, αν μπορείς να τα μετρήσεις· και είπε σ' αυτόν, **10** Ετοι θα' ναι το σπέρμα σου. **6** Και **11** πίστεψε στο Κύριο· και

12 λογίσθηκε σ' αυτόν σε δικαιοσύνη. **7** Κι είπε προς αυτόν, **13** είμαι ο Κύριος ο Οποίος σε εξάγαγε **14** από την Ουρ των Χαλδαίων, **15** για να σου δώσω αυτή τη γη σε κληρονομία. **8** Ο δε είπε, Δέσποτα Κύριε, **16** Από που θα γνωρίσω ότι θα κληρονομήσω αυτή; **9** Και είπε σ' αυτόν, Λάβε μου **μια** δάμαλη τρίχρονη, και **μια** κατσίκα τρίχρονη, και τρίχρονο κριάρι, και τρυγόνα, και περιστερά.

10 Και έλαβε αυτός όλα αυτά, και τα **17-δι** **έσχισε** στο μέσον, και έβαλε κάθε τμήμα απέναντι από το ομοίο του· **18** τα πτηνά όμως δεν τα **έσχισε**.

11 Κατέβηκαν δε όρνια πάνω στα πτώματα, και ο **Άβραμ** έδιωξε αυτά. **12** Περι δε τη δύση του ήλιου, επέπεσε **19** έκσταση πάνω στον Άβραμ· και ναϊού, φόβος σκοτεινός μέγας πέφτει πάνω του.

13 Και είπε ο Κύριος στον Άβραμ, Να ξέρεις βέβαια ότι **20**το σπέρμα σου θα παροικήσει σε γη οχι δική του, και εκεί θα τους δουλώσουν

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αρχέτυπο Κείμενο

(Κριτική έκδοση -Editio Regia (1550) κειμένου Καινής Διαθήκης υπό Robert Estienne Stephanus, η 1^η εκδοση χωρισμένη σε εδάφια/στοίχους)

Απλοποίηση Βάμβα από Καθαρεύονσα

(Εκδοση του 1935 - Ο αρχιμ. Νεόφυτος Βάμβας έκανε παρεμβάσεις μόλις στο 18% του πρωτότυπου κειμένου.)

Η Καινή Διαθήκη διασώθηκε σε μικρά τμήματα (φράγματα) από τον 1^ο μέχρι τον 3^ο αιώνα. Από τον 4^ο αιώνα έχουμε τους 4 βασικούς κώδικες-ολοκληρωμένες Καινές Διαθήκες [*Σιναϊτικός, Βατικανός, Αλεξανδρινός και Εφραΐμ του Σύρου, παλίμψηστον*] και ακολουθούν 4.000 χειρόγραφα.

Το “Βυζαντινό”, κείμενο στην Ανατολή και η Βουλγάτα (*Λατινική μτφρ. του Ιερωνύμου*) στη Δύση αποτελούν απλά νιοθέτηση αρχαίων κωδίκων χωρίς όμως σύγκριση με άλλους εξίσου αξιόλογους κι αξιόπιστους κώδικες.

Ως εκ τούτου υπάρχουν ορισμένες διαφοροποιήσεις από το αρχικό -γενικά- παραδεδεγμένο κείμενο όπως πχ. Μαρκ. 1:2,1 Ιωα. 5:7.

Το **Κριτικό** (*συγκριτικό*) κείμενο είναι μια πιο επιστημονική έκδοση της Καινής Διαθήκης, καθώς είναι προϊόν σύγκρισης των υπαρχόντων κωδίκων. Δηλαδή μια σύγκριση μεταξύ των 4 βασικών κωδίκων σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα 4.000 υπάρχοντα χειρόγραφα.

Μια πρώτη κριτική έκδοση των κειμένων της Καινής Διαθήκης που αποτέλεσε σταθμό στα χρονικά της εκδόσεως της Βίβλους, υπήρξε το έργο του τυπογράφου της βασιλικής αυλής της Γαλλίας Robert Stephanus το 1550 μ.Χ. Αυτή περιελάμβανε κατάλογο παραλλαγών των κειμένων με τα ονόματα των 15 χειρογράφων που περιέχουν τις ανάλογες παραλλαγές.

Ο ίδιος ο Στεφάνους χώρισε τη Γραφή σε εδάφια.

Ακολούθησαν οι κριτικές εκδόσεις της Καινής Διαθήκης (1624-78) των Elzevir στη Λέιδεν της Ολλανδίας. Στον πρόλογο της 2^{ης} έκδοσης, γράφθηκε: “*Εχεις λοιπόν το κείμενο, που είναι τώρα παραδεδεγμένο απ' όλους*” (**Textum ergo habes, nunc ab omnibus receptum**).

Η έκφραση “*παραδεδεγμένο κείμενο*” προέρχεται από αυτή την έκδοση, αλλά δεν πρέπει να οδηγεί σε παραπλάνηση δεδομένου ότι δεν αρκούν τα κείμενα των κωδίκων, για την ανίχνευση του πρωτού που καθώς πολλά χωρία λείπουν από κώδικες αλλά αναφέρονται σε Αποστολικούς (80-140 μ.Χ.), Μεταποστολικούς Πατέρες (140-270 μ.Χ.) και Εκκλησιαστικούς Πατέρες (310-450 μ.Χ.) αλλά ακόμα και σε εθνικές πηγές, όπως για παράδειγμα ο Πορφύριος (234-305 μ.Χ.), ο οποίος επιβεβαιώνει το Μαρκ. 16:18. Στα νεότερα χρόνια κυκλοφόρησαν κριτικά κείμενα των Nestle/Aland και “The Greek New Testament, 3rd Edition, corrected, εκδ. United Bible Societies” που διδάσκονται όλοι οι φοιτητές των θεολογικών σχολών στην Ελλάδα.

Το Κατά ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Συγγραφέας: Ματθαίος Έτος συγγραφής: περ. 48 μ.Χ.* Τόπος: Παλαιστίνη

Είναι το πρώτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Ματθαίος, που σημαίνει “δώρο Θεού”, γνωστός και ως Λευΐ, τελώνης το επάγγελμα, ήταν ένας από τους 12, που εξέλεξε προσωπικά ο Χριστός ως αποστόλους (ΜΑΤΘ. 9:9). Αυτός έγραψε αρχικά το Ευαγγέλιο του -καθώς γνώριζε από πρώτο χέρι την ζωή των Χριστού- στα Εβραϊκά (Αραμαϊκά) προς χρήση για τις εικλήσies της Παλαιστίνης και κατόπιν το μετέφρασε ο ίδιος στα Ελληνικά. Το επάγγελμά του φωνερώνει ότι ήταν εγγόνιματος και ότι επίσης γνώριζε Ελληνικά κι άλλες γλώσσες. “Ο Ματθαίος κατέγραψε με σειρά τους λόγους (του Κυρίου) στην Εβραϊκή γλώσσα (το Κατά Εβραίους); και το κάθε τι το ερμήνευσαν όσο καλύτερα μπορόσαν” Παπίας Ιεραπόλεως (70-150 μ.Χ.), βλ. Εκκλ. Ιστ. Ευσεβίου ΙΙΙ:39. “Το πρώτο Ευαγγέλιο εγράφη απ’ τον Ματθαίο... στην Εβραϊκή γλώσσα για πιστούς Ιουδαίους” Οριγένης (185-250 μ.Χ.)- “Ο Ματθαίος, που είναι επίσης ο Λευΐ, και ο οποίος από τελώνης έγινε απόστολος, πρώτος απ’ όλους τους ευαγγελιστές συνέθεσε ένα Ευαγγέλιο του Χριστού στην Ιουδαία, στην Εβραϊκή γλώσσα ...” Ιερώνυμος (347-420 μ.Χ.)

Ο Ιερώνυμος πρώτος απέδειξε, ότι ο Ματθαίος κάνει κατά κανόνα χρήση του Εβραϊκού κειμένου και όχι των 70.

* Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η Β' Κλήμεντος, Διδαχή, Ιγνάτιος, Έρμας και Πολύκαρπος κάνουν χρήση σχεδόν αποκλειστικά του Ματθαίου.

Το Κατά ΜΑΡΚΟΝ

Συγγραφέας: Μάρκος Έτος συγγραφής: περ. 68 μ.Χ. * Τόπος: Ρώμη

Είναι το δεύτερο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Μάρκος ή Ιωάννης (ΠΡΑΞ. 12:12), ήταν γιος της αδελφής Μαρίας, στης οποίας το στίτι συνερχόνταν η εκκλησία της Ιερουσαλήμ (ΜΑΡΚ. 14:51,52, ΠΡΑΞ. 12:12,13) και ανηψιός του αποστόλου Βαρνάβα (ΚΟΛ. 4:10).

Αυτός έγραψε το Ευαγγέλιο του βασιζόμενος στις αφηγήσεις του Πέτρου, αλλά και στη δική του πείρα καθώς είναι ο νεαρός ο οποίος “άφησε τον σινόδων κι ἐφιηγε γυμνός” (ΜΑΡΚ. 14:52). Ο Μάρκος ήταν στη Ρώμη μαζί με τον Παύλο στο διάστημα της φυλάκισης του (ΦΙΛΗΜ. 1:24) και στη συνέχεια συνοδεύει τον Πέτρο (1 ΠΕΤΡ. 5:13) στην Ρώμη, καθώς για τους ερμηνευτές της αρχαίας Εκκλησίας, αυτή είναι η Βαβυλώνα. Ουσιαστικά λοιπόν σύμφωνα με τη μαρτυρία του Παπία, Ειρηναίου και Τερτυλίανου το ευαγγέλιο του Μάρκου είναι το ευαγγέλιο του Πέτρου, ο οποίος δεν τον αποκαλεί τυχαίως “γιο του” (1 ΠΕΤΡ. 5:13) “Ο Μάρκος γενόμενος ο ερμηνευτής του Πέτρου, κατέγραψε επακριβῶς οισῆποτε αυτός θυμόταν. Δεν ήταν βέβαια με ακρίβη σειρά, η καταγραφή των λόγων και των ἔργων του Χριστού ... διότι αυτὸς ακολούθησε τον Πέτρο, ο οποίος προσάρμοζε τις αναφορές του σύμφωνα με τις ανάγκες (του ακροατηρίου) και όχι με σκοπό να δώσει μια κανονική ροή ...” Παπίας, Ευσ. Εκκλ. Ιστ. ΙΙΙ:39. Ο Μάρκος έχει γνώση του ευαγγελίου του Ματθαίου, αλλά εκείνος απευθύνεται στους Ρωμαίους και γενικά τους εθνικούς Χριστιανούς. Το Ευαγγέλιο του Μάρκου σκιαγραφεί τον Χριστό ως υπηρέτη του Θεού.

* Νεότερες απόψεις θεωρούν ότι γράφτηκε το 45 μ.Χ., αλλά αυτό προσκρούει στη σαφή παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας.

Το Κατά ΛΟΥΚΑΝ

Συγγραφέας: Λουκάς Έτος συγγραφής: περ. 61 μ.Χ. Τόπος: Καισάρεια Παλαιστίνης

Είναι το τρίτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Ο Λουκάς, ιατρός το επάγγελμα (ΚΟΛ. 4[Δ]:14), είναι ο μόνος μη Ιουδαίος από τους συγγραφείς της Καινής Διαθήκης. Δεν γνώρισε προσωπικά τον Χριστό, αλλά υπήρξε κορυφαίος συνεργάτης του απ. Παύλου και το ευαγγέλιό του θεωρείται αριστούργημα έρευνας, λεπτολογίας και συντομευμένης βιογραφίας.

Το γλωσσικό του ιδίωμα και το εκτελέσμαντο λεξιλογίο του (χρησιμοποιεί 300 ιατρικούς όρους ή λέξεις!) το τοποθετεί σε σαφήνεια και περιεκτικότητα ανώτερης των υπολοίπων. ‘Όπως και ο ίδιος γράφει: “εφανή και εις εμέ εύλογον, όστις διηρεύνησα πάντα εξ αρχῆς ακριβώς, να σοι γράψω κατά σειράν περὶ τούτων”(1:3) Πηγές του είναι η μαρτυρία της παρθένου Μαρίας, ο Ιάκωβος κ.α. Ως εκ τούτου το 60% των πληροφοριών του ευαγγελίου του είναι μοναδικές.

Ο αρχαιότερος κατάλογος των βιβλίων της Καινής Διαθήκης στον κόσμο, ο “Κανόνας Μονρατόρι”, το 180 μ.Χ. γράφει: “Το τρίτο βιβλίο του Ευαγγελίου, το κατά Λουκάν, το έγραψε, ο γνωστός γιατρός, ο Λουκάς, και το υπέγραψε με το ονόμα του, μετά την ανάληψη του Χριστού και όταν τον είχε σύντροφό του στα ταξίδια του ο Παύλος, γιατί ήταν ζηλωτής της αλήθειας και σχολαστικός στην ανεύρεση των γεγονότων. Η αλήθεια είναι πως δεν είχε δει τον Κύριο κατά σάρκα. Έχοντας όμως εξακριβώσει τα γεγονότα, άρχισε τη διήγηση του με την γέννηση του Ιωάννη.”

Το Κατά ΙΩΑΝΝΗ

Συγγραφέας: Ιωάννης Έτος συγγραφής: περ. 90 μ.Χ. Τόπος: Έφεσος

Είναι το τέταρτο από τα 4 Ευαγγέλια, που αποτελούν σύντομες βιογραφίες του Χριστού και του έργου Του.

Μολονότι κάποιος θα μπορούσε να πει ότι όλα ήδη λεχθεί στα προηγούμενα ευαγγέλια, ο Ιωάννης, [“ο μαθητής τον οποίον ηγάπα”(ΙΩΑΝ. 21:20) ο Χριστός], συνέταξε ένα νέο ευαγγέλιο, το οποίο παρουσιάζει τον Ιησού ως τον Υἱό του Θεού και για τον λόγο αυτό η γνησιότητα του συγγραφέα καταπολεμήθηκε από πολλούς, χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Ο σκοπός του ευαγγελίου αυτού, όπως και των υπολοίπων τριών, δηλώνεται ως εξής: “ταύτα δε γέραπται ίνα πιστεύσητε ότι Ιησούς εστίν ο Χριστός ο ινός του Θεού, και ίνα πιστεύοντες ζωήν ἔχητε εν τῷ Ονόματι Αὐτοῦ”(20:31)

Ο αρχαιότερος κατάλογος των βιβλίων της Καινής Διαθήκης στον κόσμο, ο “Κανόνας Μονρατόρι”, το 180 μ.Χ. γράφει: “Το τέταρτο βιβλίο του Ευαγγελίου είναι αυτό τον Ιωάννην, που ήταν ένας από τους μαθητές. Μετά από προτροπή των συμμαθητών του και των επισκόπων, είπε: ‘Ἄς νηστεύσουμε τρεῖς μέρες και μετά ας πεί ο ένας στον ἄλλον τι αποκάλυψῃ θα ἔχει’. Την ίδια νύχτα αποκαλύφθηκε στον Ανδρέα, έναν από τους αποστόλους, ότι ο Ιωάννης έπρεπε να γράψει αυτά, που όλοι θυμότων. (σ.σ. Τη διήγηση αυτή επιβεβαιώνει και ο Παπίας). Ως εκ τούτου, αν και τα διάφορα βιβλία του Ευαγγελίου μας διδάσκουν διαφορετικά πράγματα, όμως δεν υπάρχει διαφορά στην πίστη. διότι υπό την καθοδήγηση του Ενός ηγεμονικού Πνεύματος γράφτηκαν όλα ... Εντούτοις είναι να απορούμε, λοιπόν, που ο Ιωάννης τόσο συχνά αναφέρεται σε αυτά τα θέματα και στις επιστολές του επίσης με τα λόγια, ‘Αντιτά που είδαμε με τα μάτια μας και ακούσαμε με τα αντιά μας και τα χέρια μας ψηλάφησαν.’ (ΙΩΑΝ. 1:1), Λέει -λοιπόν- πως δεν είναι μόνο αυτοπτής μάρτυρας, αλλά έχει και διαβάσει και δημηγηθεί τα θαυμάσια πράγματα του Κυρίου, με τη σειρά που έγιναν.” Ο Ειρηναίος της Λιγύης, περί το 190 μ.Χ. συμπληρώνει: “Ο Ιωάννης μαθητής του Κυρίου, που είχε μάλιστα αναπαυθεί πάνω στο στήθος του, εκανε επίσης ο ίδιος γνωστό το Ευαγγέλιο του, όσο ζόνες στην Έφεσο της Ασίας.” Τα κύρια μέρη του βιβλίου είναι: 1. Πρόλογος (1:1-18) • 2. Τα γεγονότα, πριν από τη δημόσια δράση του Ιησού (1:19-2:12) • 3. Η δημόσια δράση του Ιησού (2:13-12:50) • 4. Οι τελευταίες ώρες με τους μαθητές Του (13:17-26) • 5. Τα συμβάντα κατά τον θάνατο και την ανάσταση του Ιησού (18:1-21:25)

Το Κατά ΜΑΤΘΑΙΟ

Συγγραφέας: **Ματθαίος** Ετος συμπλήρωσης: π. 48 μ.Χ. * Τόπος: **Παλαιστίνη**

* Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα συγγράμματα των Αποστολικών Πατέρων (100-120 μ.Χ.):
Β' Κλημεντος, Διδαχή, Ιγνάτιος, Ερμάς και Πολύκαρπος κάνουν χρήση σχεδόν αποκλειστικά του Ματθαίου.

* Η χρονολογική γέννηση του Χριστού τεκμηριώνεται από το γεγονός ότι ο Ηρώδης ο μέγας πέθανε το 4 π.Χ. όταν ο Ιησούς ήταν 3 ετών (ΜΑΤ. 2:15), ή δε γεννησή του έγινε το 7 π.Χ. όταν έγινε η παγκόσμια απογραφή Res Gestae επί Ανγούστου η οποία χωρίς διόρθωση από την παλιά χρονολόγηση αποδίδεται στο 14 π.Χ.

1[α']. 1 ^{Βίβλος} το ^{γενέσεως} ΒΙΒΛΙΟ ^{της} γενεαλογίας ^[του] Ιησού Χρι-
στού, ²γιού ^[του] Δαβίδ, ³γιού ^[του] Αβραάμ.

2 ⁴Ο Αβραάμ γέννησε τον Ισαάκ, ⁵Ισαάκ δε γέν-
νησε τον Ιακώβ, ⁶Ιακώβ δε γέννησε τον Ιούδα και τους
αδελφούς αυτού, ⁷Ιούδας δε γέννησε τον Φαρές και
τον Ζαρά από την Θάμαρ, ⁸Φαρές δε γέννησε τον Εσ-
ρώμ, ⁹Εσρώμ δε γέννησε τον Αράμ, ¹⁰Αράμ δε γέννη-
σε τον Αμιναδάβ, ¹¹Αμιναδάβ δε γέννησε τον Ναασσών, ¹²
Ναασσών δε γέννησε τον Σαλμών, ¹³Σαλμών δε γέννη-
σε τον Βοόζ από την Ραχάβ, ¹⁴Βοόζ δε γέννησε τον Ωβήδ
από την Ρούθ, ¹⁵Ωβήδ δε γέννησε τον Ιεσσαί, ¹⁶Ιεσσαί δε γέν-
νησε τον Δαβίδ το βασιλιά. ¹⁷Δαβίδ δε ο βασιλιάς
γέννησε τον Σολομώντα από την ^[νυναικα] του Ουρίου, ¹⁸Σολομώντας δε γέννησε τον Ροβοάμ, ¹⁹Ροβοάμ δε γέν-
νησε τον Αβιά, ²⁰Αβιά δε γέννησε τον Ασά, ²¹Ασά δε γέν-
νησε τον Ιωσαφάτ, ²²Ιωσαφάτ δε γέννησε τον Ιωράμ, ο Ιω-
ράμ δε γέννησε τον Οζίαν, ²³Ο Οζίας δε γέννησε τον Ιωά-
θαμ, ²⁴Ιωάθαμ δε γέννησε τον Άχαζ, ²⁵Άχαζ δε γέννησε τον
Εζεκία, ²⁶Εζεκίας δε γέννησε το Μανασσή, ²⁷Μανασ-
σής δε γέννησε τον Αμών, ²⁸Αμών δε γέννησε τον Ιωσίαν,
29Ιωσίας δε γέννησε τον Ιεχονία και τα αδέλφια του
κατά ^{επί} τη μετοικεσία ^{εκτόπιση} στη Βαβυλώνα.

30Μετά δε τη μετοικεσία ^{εκτόπιση} στη Βαβυλώνα ο ³¹Ιεχονί-
ας γέννησε το Σαλαθιήλ, ³²Σαλαθιήλ δε γέννησε το Ζορο-
βάβελ, ³³Ζοροβάβελ δε γέννησε τον Αβιούδ, ³⁴Αβιούδ δε γέννησε τον Ελιακείμ, ³⁵Ελιακείμ δε γέννησε τον Αζώρ,
36Αζώρ δε γέννησε τον Σαδώκ, Σαδώκ δε γέννησε τον
Αχείμ, ³⁷Αχείμ δε γέννησε τον Ελιούδ, **38**Ελιούδ δε γέννησε τον Ελεάζαρ, ³⁹Ελεάζαρ δε γέννησε τον Ματθάν,
Ματθάν δε γέννησε τον Ιακώβ, **40**Ιακώβ δε γέννησε τον Ιωσήφ τον άντρα της Μαρίας, από την οποία γεννή-
θηκε ⁴¹Ιησούς, ο λεγόμενος Χριστός.

17 Ολες λοιπόν οι γενιές από τον Αβραάμ μέχρι τον Δαβίδ ^{έως}
[είναι] γενιές δεκατέσσαρες, και από τον Δαβίδ μέχρι τη μετοι-
κεσία ^{εκτόπιση} στη Βαβυλώνα είναι γενιές δεκατέσσαρες και
από τη μετοικεσία ^{έως} στη Βαβυλώνα μέχρι του Χριστού ^{είναι}
γενεές δεκατέσσαρες.

18 ¹⁷Του δε Ιησού Χριστού η γέννηση ήταν ως εξής:
Μηνηστευθείστης για ^{της μητρός} Αφού αρραβωνιάσθηκε η μητέρα αυτού Μαρία με τον Ιω-
συνελθειν αυτούς σήφ, πριν συνευρεθούν ^{συνέλθωσιν}, ^{εν γαστρὶ ἔχοντας} εκ Πλευμάτος Αγίου **19** Ο Ιωσήφ δε ο άντρας της, επειδή
ήταν δίκαιος και μη θέλοντας να ¹⁹τη κάνει δημόσιο θέαμα,
έβοιληθη λάθρα ἀπολόσαι αὐτὴν ταῦτα δὲ αὐτὸν
θέλησε να τη διώξει χωρίσει κρυψά. **20** Ενώ δε αυτός διαλο-
γίζονταν αυτά, δεξιού, ἄγγελος του Κυρίου φάνηκε σε όνει-
ρο σε αὐτόν, λέγοντας: Ιωσήφ, γιέ του Δαβίδ, μη φοβηθείς να
παραλαβεῖν ^{αναλαβεῖν} Μαριάμ την γυναίκα σου· διότι ^{τὸ γάρ} αὐτό που
γεννήθηκε μέσα της είναι από το Πνεύμα το Αγιο, ^{τέξεται}

21 ²¹θα γεννήσει δε γιό και θα αποκαλέσει το όνομα αυτού Ιη-
σούν· ^{αὐτὸς γάρ} γιατί αυτός ^{θα} ²²-σώσει το λαό του από τις αμαρτίες του.

22 Όλο δε αυτό ^{γέγονεν ἵνα} εγίνει γιά να εκπληρωθή το ρηθέν-επιτωμένο
από το Κύριο διά ^{μέσω} του προφήτου, που έλεγε:

23 ²³Δείτε ^{ιού}, η παρθένος ^{εν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται} θα συλλάβει και θα γεννήσει
γιό, και θα αποκαλέσει το όνομα αυτού Εμμανουήλ, το οποίο
μεθερμηνεύμενο είναι, Μαζί μας ^{είναι} ο Θεός. **24** Εξεγερθεὶς
δε ο Ιωσήφ από τον ύπνο, ἐκαμε ὅπως πρόσταξε αυτόν ο
ἄγγελος του Κυρίου και παρέλαβε τη γυναίκα του, **25** και
δεν γνώριζε ^{σχετίσθηκε με} αυτή, μέχρις ότου γέννησε το γιό της
^{επόπλεσεν} ^{αὐτῷ} ^{έπειτα} ^{εἰδομεν γάρ} ^{είδομεν γάρ} ^{έιδαμε το αστέρι αυτού} ^{της} πρωτότοκο· και απεκάλεσε το όνομα αυτού Ιησού.

2[β']. 1 ^{Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος} ^{ἐν ἡμέραις} ο Ιησούς στην Βη-
θλεέμ της Ιουδαίας, κατὰ τις ^{ἡμέρες} του βασιλιά Ηρώδη,
Ναΐδον, ^{παρεγένοντο} ^{της} ^{οὐκ ἐγγόνεις} ^{έστιν} Μεθ’ ημων ο Θεός, ^{επόπλεσεν} Μαζί μας ^{είναι} ο Θεός. **2** ³Που είναι αυτός που γέννηθηκε ^ο βασιλιάς των
Ιουδαίων; διότι ^{έπειτα} ^{έιδαμε το αστέρι αυτού} ^{εἰδομεν γάρ} ^{έιδαμε το αστέρι αυτού}

*1[A] ¹Λου. 3:23 ² Ψαλ.. 132: 11, Ησ.11:1, Ιερ. 23 5, Κεφ.22:42, Ιωα.7:42, Πρ. 2:30, 13:23. Ρομ. 1:3 ³ Γεν.12:3 , 22:18, Γαλ. 3:16 ⁴ Γεν. 21:2,3 ⁵ Γεν. 25:26
6 Γεν. 29:35 ⁷ Γεν. 38: 27, κτλ. ⁸ Ρούθ 0 4:18, κτλ. 1 Χρ. 2:5,9 κτλ. ⁹ Σαμ. 16:1;17:12 ¹⁰ 2 Σαμ. 12:24 ¹¹ 1 Χρ. 3:10 ¹² 2 Βασ. 20:21, 1 Χρ. 3:13 ¹³ 1 Χρ. 3:15-16 ¹⁴
2 Βασ. 24:14-16, 25:11, 2 Χρ. 36:10,20, Ιερ. 27:20, 39:9, 52:11, 15, 28-30, Δαν. 1:2, ¹⁵ 1 Χρ. 3:17,19 ¹⁶ Εσδρ. 3:2, 5:2, Νεα. 12:1, Αγγ. 1:1 ¹⁷ Λου. 1:27
¹⁸ Λου. 1:35 ¹⁹ Δευ. 24: 1,22;22 ²⁰ Λου. 1:35 ²¹ Λου. 1:31 ²² Σωτήρ ^{έστιν} Πρ. 4:12, 5:31,13:23,28 ²³ Ησ. 7:14 ²⁴ Εξ. 13:2, Λου. 2:7,21
²⁵*2[B] ¹ Λου. 2:4-7 ² Γεν. 10:30,25:6, 1 Βασ. 4:30 ³ Λου. 2:11 ⁴ Αρ. 24:17, Ησ. 60:3

προσκυνήσαι στην ανατολή και ήρθαμε γιά να προσκυνήσουμε αυτόν.

3 Μόλις ἀκούσει αυτό ο βασιλιάς Ηρώδης, ταράχθηκε και σύμπασα ^{την} ιερουσαλήμ μαζί του, **4** και αφού σύναξε ^{συναγαγάγων} ^{πάντας} τους αρχιερείς ^{και τους} γραμματείς του λαού, ^{τυνθάνετο} **7** ρωτούσε για να μάθει από αυτούς που ο Χριστός γεννιέται. **5** Εκείνοι δε είπαν σ' αὐτὸν· Στην Βηθλεέμ της Ιουδαίας, γιατί ἐστι εἶναι γραμμένο διά του προφήτη· **6** Και ⁸συ, Βηθλεέμ, ^{της γῆς του} Ιούδα, δεν είσαι καθόλου ελάχιστη-^{ασήμαντη} ανάμεσα στις ηγεμόνες ^{ἐν τοῖς ἡγεμόσιν} πόλεις του Ιούδα· διότι από σένα θὰ εξελθεί ^{έξελεύσεται} ^{ηγούμενος} ^{ὅστις,} ^{ἐπειδὴς} ^{ὅτις,} ^{θεοῦ} οποίος ^[βα] ποιμάνει τον λαό μου τον Ισραήλ.

7 Τότε ^[ο] Ηρώδης προσκαλέσας κρυφά τους μάγους εξακρίβωσε απ' αυτούς το καιρό της εμφάνισης του άστρου,

8 και ^{οποι} στέλνοντας αυτούς στην Βηθλεέμ, είπε· Πηγαίνοντας εξετάστε ακριβώς περί του παιδιού, αφού δε ^{το} βρείτε, αναγγείλετε μου, γιά να ἔλθω κι εγώ να προσκυνήσω αὐτό. ^{ὅπως κάχω ἔλθων}

9 Εκείνοι δε αφού ἀκούσαν το βασιλιά αναχώρησαν· και να-^{δού}, ο αστέρας τον ^{οποίο} είδαν στην ανατολή προπορεύονταν αυτών, ^{οι} εως ^{ἔως} ότου φθάνοντας στάθηκε πάνω ^{έπειδεύθησαν.}

10 Όταν είδαν το αστέρι χάρηκαν χαρά μεγάλη σφόδρα υπερβολικά, **11** και ὅταν ἤλθαν στο σπίτι, βρήκαν το παιδί μαζί με την Μαρία τη μητέρα του, και πέφτοντας προσκύνησαν αὐτό, και αφού ἀνοίξαν τους θησαυρούς τους ^{προσήνεγκαν} πρόσφεραν σ' αὐτό δώρα, χρυσάφι και λιβάνι και σμύρνα. **12** και επειδή τούς αποκαλύφθηκε ^{χρηματισθέντες} [από το Θεό] ¹¹σε όνειρο να μη επιστρέψουν προς ^[τον] Ηρώδην, μέσω ἄλλου δρόμου αναχώρησαν στη χώρα τους.

13 Αφού δε αυτοί αναχώρησαν, να-^{δού}, ἀγγελος Κυρίου εμφανίσθηκε σε όνειρο στον Ιωσήφ, λέγοντας· Αφού εγερθείς παράλαβε το παιδί και τη μητέρα του και φεύγει στην Αίγυπτο, και να είσαι εκεὶ μέχρις ότου σου πω· γιατί μέλλει ^{γάρ} ^{ζητεῖν} πρόκειται ο Ηρώδης να ^{αναζητήσει} το παιδί, για να θανατώσει αυτό. **14** Ο δε αφού στήκωθηκε παρέλαβε το παιδί και την μητέρα του ^[μέσα] στη νύχτα και αναχώρησε στην Αίγυπτο, ^{ἡν} και ὅταν εκεὶ μέχρι το θάνατο ^[τον] Ηρώδη· γιά να ^{εκπληρωθή} το ρηθέν ^{επιπλέοντα} απ' το Κύριο διά του προφήτη πού έλεγε· **15** ¹²Από την Αίγυπτο κάλεσα τον Υἱό μου. **16** Τότε ^{ενεπάκηθη} ^[ο] Ηρώδης, ὅταν είδε ότι εμπαίχθηκε από τους μάγους, θύμωσε υπερβολικά κι ^{λιαν} ^{ἀνειλε} ^{πάντας} εξαποστείλας φόνευσε όλα τα παιδιά στη Βηθλεέμ και σ' όλα τα οριά της από δύο χρονών

*2[B] συνεχ. 5² Χρ. 36:14 ⁶ Χρ. 34:13 ⁷ Μαλ. 2:7 ⁸ Μιχ. 5:2, Ιωα. 7:42 ⁹ Απ. 2:27 ¹⁰ Ψαλ. 72:10, Ησ. 60:6 ¹¹ Κεφ. 1:20 ¹² Ωσ. 11:1 ¹³ Ιερ. 31:15 ¹⁴ Κεφ. 3:13 Λου. 2:39 ¹⁵ Ιωα. 1:46 ¹⁶ Κρ. 13: 5, 1 Σα. 1:11 Ι.Ν.14:10 ³ Δαν. 2: 44, Κεφ. 4:17,10:7 ⁷ Ησ. 40:3, Μαρ. 1:3, Λου. 3:4, Ιωα. 1:23 ⁵ Λου. 1:76 ⁶ Μαρ. 1:6 ⁷ Βα. 1:8, Ζαχ. 13:4 ⁸ Λευ. 11:22 ⁹ Σα. 14:25,26 ¹⁰ Μαρ. 1:5-¹¹ Πρ. 19: 4,18 ¹² Κεφ. 12:34,23:33, Λου. 3:7-9 ¹³ Ρωμ. 5:9, 1 Θε. 1:10 ¹⁴ Ιωα. 8: 33,39, Πρ. 13:26, Ρωμ. 4:1,11,16 ¹⁵ Κεφ.7: 19,Λου.13: 7,9, Ιωα. 15:6

καὶ κάτω, σύμφωνα με το καιρό τον οποίο εξακρίβωσε από τους μάγους. **17** Τότε ^{εκ}πληρώθηκε το ρηθέν ^{επιπλέοντα} από τον Ιερεμία το προφήτη, που ἐλέγει· **18** Φωνή ακούσθηκε στη Ραμά, θρήνος και κλαυθμός κι οδυρμός πολύς. ^{κλαίοντα} ^{τέκνα} ^{οὐκ} ^{παρακληθῆναι,} ^{διτὶ} ^{οὐκ} ^{εἰσιν.} τα παιδιά της, και δεν ίθελε να παρήγορηθεί, διότι δεν υπάρχουν. ^{Τελευτήσαντος}

19 Αφού πέθανε δε ο Ηρώδης, να-^{δού}, ἀγγελος του Κυρίου εμφανίστηκε σε όνειρο στον Ιωσήφ στην Αίγυπτο, ^{Εγερθεὶς} **20** λέγοντας· Αφού στήκωθείς πάρε το παιδί και τη μητέρα του πορεύοντας στη γη Ισραήλ· διότι πέθαναν οι ζητούντες τη ζωή ^{ψυχή} του παιδιού. **21** Ο δε εξεγερθείς ^{βλ.χ.20} πήρε το παιδί και τη μητέρα του και ἤλθε στη γη Ισραήλ. **22** Αφού ἀκούσε δε ότι ^{Ἀρχέλαιος} Αρχέλαιος βασιλεύει στην Ιουδαία αντί του Ηρώδη του πατέρα του, φοβήθηκε να πάει εκεί· όταν δε του αποκαλύφθηκε ^[από το Θεό] στο όνειρο αναχώρησε ¹⁴στα μέρη της Γαλιλαίας, **23** και ὅταν ἤλθε κατοίκησε σε ^{ιε} πόλη που την έλεγαν ¹⁵Ναζαρέτ, ^{δύως} ^{διπλή} για να εκπληρωθή το ρηθέν ^{επιπλέον} διά των προφητών· ότι Ναζωραίος θα ονομαστεί. ^{κληρονομεῖται.} (Βλ.: Λουκ. 2[β]:41-52)

^{παραγίνεται}

3[γ'] 1 ΣΕ ΕΚΕΙΝΕΣ δε τις μέρες ἐρχεται ^{το} Ιωάννης ο Βαπτιστής, κηρύγγοντας ^{το} στην έρημο της Ιουδαίας ^{και λέγοντας·} Μετανοείτε· ^{ἵηγετε} γιατί πλησίασε η βασιλεία των ουρανών. ^{Οὕτος γάρ εστιν}

3 Διότι αυτός είναι ο ρηθείς ^{επιπλέοντας} από τον Ησαΐα το προφήτη, που ^{λέγοντας} είναι ο ρηθείς ^{βοώντας} εν τη ερήμῳ πάλι κατοίκησε σε μιά πόλη που την είλησεν ^{οδόν} ευθείας ποιείται τα τρίβοντας αντού. μάστε το δρόμο του Κυρίου, ίσια κάνετε τα μονοπάτια του.

4 ⁶Αυτός δε ο Ιωάννης ⁷είχε το ἐνδυμα του από τρίχα καμήλου και ζώνη δερματίνη γύρω από τη μέση του, η δε τροφή του ἤταν ^ἡ ακρίδες και ^ἡ μέλι ἀγριο. ^{οὔτε προφερεῖτο}

5 ¹⁰Τότε εξερχόνταν προς αυτόν ^[τα] Ιεροσόλυμα και πάσα η Ιουδαία και πάντα τα περιχώρα του Ιορδάνου, **6** και ¹¹βαπτιζόνταν στον Ιορδάνη ^[από τον αυτόν], εξομολογούμενοι τις αμαρτίες τους. **7** Οταν είδε δε πολλούς από τους Φαρισαίους και Σαδδουκαίους να ἐρχονται στο βαπτιστή του, είπε σ' αυτούς· ^{ἐπὶ} ^{εχιδνῶν} Γεννήματα οχιάς, ποιός σας ^{ὑπὲδειξε} να ζεφύγητε ^{φυγεῖν} ¹³από τη μέλλουσα οργή;

8 Κάνετε λοιπόν καρπούς ἀξιούς της μετάνοιας· ^{οὐν} ^{δόξης} ^{λέγειν} ^{ἐν} ^{έαντοις} **9** και μη φανταστείτε να λέτε μέσα σας, ^{τῷ} Πατέρα έχουμε τον Αβραάμ· γιατί σας λέγω ^{λέγω} γάρ ^{νῦν} ότι έχει τη δύναμη ο Θεός από τους λίθους αυτούς να αναστήσει παιδιά στον Αβραάμ. **10** Ήδη δε και η αξίνα είναι κοντά ^{κείτεται} προς τη ρίζα των δέντρων· ^{τῷ} κάθε λοιπόν δέντρο που δεν κάνει καρπό

¹⁵κάθε λοιπόν δέντρο που δεν κάνει καρπό - ^{μη} ^{προιόν}

^{οὐν} ^{δίνεται}

8 Κάνετε λοιπόν καρπούς ἀξιούς της μετάνοιας· ^{οὐν} ^{δόξης} ^{λέγειν} ^{ἐν} ^{έαντοις} **9** και μη φανταστείτε να λέτε μέσα σας, ^{τῷ} Πατέρα έχουμε τον Αβραάμ· γιατί σας λέγω ^{λέγω} γάρ ^{νῦν} ότι έχει τη δύναμη ο Θεός από τους λίθους αυτούς να αναστήσει παιδιά στον Αβραάμ. **10** Ήδη δε και η αξίνα είναι κοντά ^{κείτεται} προς τη ρίζα των δέντρων· ^{τῷ} κάθε λοιπόν δέντρο που δεν κάνει καρπό

*2[B] συνεχ. 5² Χρ. 36:14 ⁶ Χρ. 34:13 ⁷ Μαλ. 2:7 ⁸ Μιχ. 5:2, Ιωα. 7:42 ⁹ Απ. 2:27 ¹⁰ Ψαλ. 72:10, Ησ. 60:6 ¹¹ Κεφ. 1:20 ¹² Ωσ. 11:1 ¹³ Ιερ. 31:15 ¹⁴ Κεφ. 3:13 Λου. 2:39 ¹⁵ Ιωα. 1:46 ¹⁶ Κρ. 13: 5, 1 Σα. 1:11 Ι.Ν.14:10 ³ Δαν. 2: 44, Κεφ. 4:17,10:7 ⁷ Ησ. 40:3, Μαρ. 1:3, Λου. 3:4, Ιωα. 1:23 ⁵ Λου. 1:76 ⁶ Μαρ. 1:6 ⁷ Βα. 1:8, Ζαχ. 13:4 ⁸ Λευ. 11:22 ⁹ Σα. 14:25,26 ¹⁰ Μαρ. 1:5-¹¹ Πρ. 19: 4,18 ¹² Κεφ. 12:34,23:33, Λου. 3:7-9 ¹³ Ρωμ. 5:9, 1 Θε. 1:10 ¹⁴ Ιωα. 8: 33,39, Πρ. 13:26, Ρωμ. 4:1,11,16 ¹⁵ Κεφ.7: 19,Λου.13: 7,9, Ιωα. 15:6

καλό, εκκόπτεται και ρίχνεται στη φωτιά-πυρά.
εἰς πυρ βάλλεται
βαπτίζω ὑμᾶς ὑδατι

11 ¹⁶Εγώ μεν σας βαπτίζω στο νερό προς μετάνοια· ο δε ερχόμενος πίσω μου είναι ισχυρότερός μου, του οποίου δεν είμαι άξιος να κρατήσω τα υποδήματα· ^{οὐ} **17**αυτός θα σας βαπτίσει με Πνεύμα Ἅγιο και φωτιά. **12** ¹⁸Ο οποίος ^{οὐ} κρατάει το φυτάρι στο χέρι του και θα διακαθαρίσει το αλώνι του και ^{την ἄλλην} ^{εἰς πυρι} ^{αερέστω.} **19**το δε ἀχυρό ^[βε] κατακάψει σε φωτιά που δεν σβήνει ποτέ.

13 ^{παραγίνεται} **Τότε** ²⁰έρχεται ο Ιησούς ^{επί} ^{τοῦ} ^{βαπτισθῆναι} ^{διεκάλυνεν} από τη Γαλιλαία στον Ιορδάνη προς τον Ιωάννη γιά να βαπτιστεί απ' αυτόν.

14 Ο δε Ιωάννης τον εμπόδιζε ^[ζωρά], λέγοντας, Εγώ έχω χρείαν ὑπὸ σοῦ, βαπτισθῆναι, ^{έρχῃ} ανάγκη να βαπτιστώ από σένα, και συ έρχεσαι προς εμένα;

15 Απαντώντας δε ο Ιησούς είπε σ' αυτόν· Αφορετούσας ^{ἄρτι} επειδή έτσι είναι πρέπον σε μας να εκπληρώσουμε κάθε δικαιοσύνη. **16** ²²Και αφού βαπτίσθηκε ο Ιησούς ανέβηκε αμέσως από το νερό· και δεσμού, ανοί-^{ένεχθησαν} ^{αὐτῷ} χθηκαν σ' αυτόν οι ουρανοί, και είδε ^{ώσει} ^{ερχόμενον επ'} αυτόν το Πνεύμα του Θεού να κατεβαίνει σαν περιστερά και να έρχεται επάνω του· **17** ²⁴Και να ^{ἴσοι} φωνή από τον ουρανό που έλεγε· ²⁵Αυ-^{έστιν} τός είναι ο Γιός μου ο αγαπητός, στον οποίο ευαρεστήθηκα.

4[δ] **1** **ΤΟΤΕ** ^{1ο} Ιησούς ^{ἀνήχθη} φέρθηκε ^{2από} το Πνεύμα στην έρημο, γιά να πειρασθή από το διάβολο. **2** Και αφου νήστευσε 40 μέρες και 40 νύχτες, ύστερα πείνασε. **3** Και ^{προσελθών} σ' αυτόν ο πειράζων είπε· Εάν εί-^{ει} ^{ίνα,} γένωνται ἄρτοι ^{οι λίθοι.} σαι Γιός του Θεού, πές να γίνουν φωμιά αυτά τα λιθάρια. **4** Εκείνος δε απαντώντας είπε· Είναι γραμμένο, ³Με οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ^{ζήσεται} επὶ παντὶ ρήματι ψωμί μόνο δεν θά ζήσει ὁ ἀνθρωπός, αλλά με κάθε λόγο που εξέρχεται από το στόμα του Θεού. **5** **Τότε** παρα-^{ἴστησιν} λαμβάνει αυτόν ο διάβολος ⁴στην αγία πόλι και στή-^{νει} αυτόν πάνω στο πτερύγιο ^[κορνίζωμα της στέγης] του ιερού ^{αὐτῷ.} **6** και λέγει προς αυτόν, Εάν είσαι Υιός του Θεού, ρίψε τον εαυτό σου κάτω· γιατί είναι γραμμένο, Όπι ⁵θα προ-^{τοῖς ἀγγέλοις αὐτὸν ἐντελεῖται} ^{ἐπὶ χειρῶν ἀρόστοι σε στάξει στοὺς ἀγγέλους αυτού για σένα, και θα σε σηκώσουν πάνω στα χέρια τους, γιά να μη προσκόψης σε λιθά-^{μήποτε} ρι πούδι σου. **7** Είπε προς αυτόν ο Ιησούς· Πάλι είναι γέραπται, ^{ἔφη} ^{αὐτῷ} οὐκ ἐκπειράσεις γράμμενο, ⁶Δεν θα πειράξεις Κύριο το Θεό σου}

3[Γ] συνεχ. ¹⁶Μαρ. 1:8, Λου. 3:16, Ιωα. 1:15, 26,33, Πρ.1:5,11: 16, 19:4 ¹⁷Ησ. 4:4, 44:3, Ιερ. 51:33, Μαλ. 3:2, Πρ. 2:3,4, 1 Κο. 12: 13 ¹⁸Μαλ..4:1, Κεφ. 13:30 ²⁰Μαρ. 1:9, Λου. 3:21 ²¹Κεφ. 2:22 ²² Μαρ. 1:10 ²³Ηε.11:2, 42:1, Λου. 3:22, Ιωα. 1:32,33 ²⁴Ιωα. 12:28 ²⁵Ψαλ. 2:7, Ησ. 42:1, Κεφ. 12: 18,17:5, Μαρ.1: 11, Λου. 9:35, Εφ. 1:6, Κολ.1:13, 2 Πετ. 1:17 ^{4[δ]} ¹ Μαρ. 1: 12, ^{κτλ.}Λου 4:1, κτλ. ² Βα. 18:22, Ιεζ. 3:14,8:3,11:1, 24,40:2, 43:5, Πρ. 8:39 ³Δευ. 8:3 ⁴Νεε.11:18,Ησ.48: 2,52:1, Κεφ.27:53,Απ. 11:2 ⁵Ψαλ. 91:1,12 ⁶Δευ. 6:16 ⁷Δευ. 6:13, 10:20,Ι.Ν. 24:14,12.Δ. 7:3 ⁸Εβ. 1:14 ⁹Μαρ.1: 14,Λου. 3:20, 4:14,31, Ιωα. 4:43 ¹⁰Ψαλ. 72:10, Ησ. 60:6 ¹¹Κεφ. 1:20 ¹²Ωσ. 11:1 ¹³Ιερ. 31:15 ¹⁴Μαρ. 1:16-18, Λου. 5:2 ¹⁵Ιωα. 1:42 ¹⁶Λου. 5:10,11 ¹⁷Μαρ. 10:28, Λου. 18:28 ¹⁸Μαρ. 1:19,20, Λου. 5:10 ¹⁹Κεφ. 9:35,Μαρ. 1:21,39,Λου. 4: 15,44, ²⁰Κεφ. 24:14, Μαρ.1:14 ²¹Μαρ. 1:34 ²²Μαρκ. 3:7

8 Πάλι παραλαμβάνει αυτόν ο διάβολος ^{εἰς ὄρος} σε βουνό λιαν ^{δείκνυσιν} ^{σιτῶ} ^{πάσας τὰς βασιλείας} πολύ ψηλό, και δείχνει σ' αυτόν όλα τα βασίλεια του κό-^{αντρά} σμου και τη δόξα αυτών, **9** και λέει σε αυτόν· Αυτά πάντα θα σου δώσω, εάν πεφτοντας ^{μοι} με προσκυνήσης. **10** Τότε ο Ιησούς λέγει σε αυτόν· Πήγαινε, Σατανά· γιατί είναι γραμ-^{γέραπται} μένο, ⁷Κύριο το Θεό σου θά προσκυνάς και αυτόν μόνο θα λατρεύσεις. **11** Τότε ^{ἀφίησαν} αφίησει αυτόν ο διάβολος· και να' ^{προσήλθον} ^{διηκόνουν} ^{αντά.} ιδού, ⁸άγγελοι ήλθαν ^[πλησίον] και τον υπηρετούσαν.

12 Οταν ⁹άκουσε δε ο Ιησούς ότι ο Ιωάννης συ-^{παραδόθηκε} νελήφθηκε, αναχώρησε στην Γαλιλαία. **13** Και αφήνο-^{καταληπών} ντας την Ναζαρέτ ^{ἔλθων} [και] κατοίκησε στην Καπερναούμ την παραθαλασσία, στα όρια Ζαβουλών και Νεφθαλείμ· **14** γιά να ^{ἴγαντας} εκπληρωθή το ρηθέν-επιπλέν ^{δια} μέσω Ήσαΐα του προφήτου που ^{λέγοντος} έλεγε· **15** ¹⁰Γη Ζαβουλών και γη Νεφθα-^{στην οδό} λείπει, ^{πέραν} στο δρόμο [κονιά] στη θάλασσα, αντίπερα του Ιορδάνη, στη Γαλιλαία των εθνών· **16** ¹¹ο λαός που κάθεται στο σκο-^{τιάδι} είδε φως μέγα, και στους καθημένους σε τόπο και σκιά θανάτου, φως ανέτειλε σ' αυτούς.

17 ¹²Από τότε ^{ῆραστο} αρχίσει ο Ιησούς ^{κηρύσσειν} ^{λέγειν.} νά κηρύζει και νά λέ-^{γει.} γει· ¹³Μετανοείτε διότι επλήσσεις η βασιλεία των ουρανών.

18 ¹⁴Περπατώντας δε [ο Ιησούς] ^{παρά} δίπλα στη θάλασσα της Γαλιλαίας, είδε δύο αδελφούς, ¹⁵Σίμωνα τον λεγόμενο Πέ-^{βάλλοντας} τρον και Ανδρέαν τον αδελφό του, ρίχτοντας ^{ἀποβληστρον} το δίκτυο στη θάλασσα· διότι ήταν ψαράδες· **19** και λέγει σ' αυτούς· ¹⁶τοις ^{ησαν γάρ ἀλιεῖς.} Δεῦτε πίσω μου και ^{ποιήσω νημάς} αλιεῖς ^{αλιεῖς} Ελθετε πίσω μου και ^{σας κανω ψαράδες} ανθρώπων. ¹⁷Αυτοί δε αφήνοντας αμέσως τα δίχτυα, ακο-^{αντών} λούθησαν αυτόν. **21** ¹⁸Και προχωρώντας από εκεί είδε άλλους δύο αδελφούς, Ιάκωβο τον ^{νιο} του Ζεβεδαίου και Ιωάννη τον αδελφό του, μέσα στο πλοίο μάζι με τον Ζε-^{εβεδαίο} τον πατέρα τους επιδιορθώνοντας τα δίχτυα τους, και προσκάλεσε αυτούς. **22** Οι δε αφήσαντες αμέ-^{αφέντες} στο πλοίο και το πατέρα τους, ακολούθησαν αυτόν.

23 Και περιήγησαν ο Ιησούς όλη την Γαλιλαία, ^{περιήγην} ¹⁹διδάσκοντας στις συναγωγές αυτών και κηρύσσοντας ^{πάσαν} ^{πάσαν} το ευαγγέλιο της βασιλείας και ^{πάσαν} ^{πάσαν} θεραπεύοντας κάθε νόσημα^{/πάθηση} ^{μαλακιαν} ^{ενθέως} τω λαώ. **24** Και διαδόθηκε

άκοη η φήμη αυτού σ' όλη την Συρία, κι ἐφερναν σ' αὐτὸν ολούς προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τους υποφέροντας· κακώς ἔχοντας από διάφορα νοσημάτα και βασανιστικές συνεχομένους ποικιλαῖς νόσους και σεληνιαζόμενους^{επιληπτικούς} και παραλυτικούς, και θεράπευσε αυτούς· **25** και ^{αὐτῷ} ακολούθησαν αυτὸν ὄχλοι πολλοί απ' τη Γαλιλαία και τη Δεκάπολη και ^{τα} Ιεροσόλυμα και την Ιουδαία και από ^{την} πλευρά πέραν του Ιορδάνη.

5[ε'] ΌΤΑΝ ΔΕ είδε τους ὄχλους, ¹ανέβηκε στο βρύνοντας ^{καθίσαντας αὐτὸν} και αφού κάθισε, προσήλθον ^{ήλθαν} κοντά σ' αὐτόν οι μαθητές του, **2** και αφού ἀνοίξε το στόμα αυτού δίδασκε αυτούς, λέγοντας.

3 ²Μακάριοι οι φτωχοί στο πνεύμα·

^{διότι} σε αυτούς ^{ἔστιν} ή βασιλεία των ουρανών.

4 ³Μακάριοι εκείνοι που πενθούν, γιατί ^{διὰ} αὔτοὶ θὰ παρηγορηθούν.

5 ⁴Μακάριοι οι πράοι· ^{διότι} γιατί αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη.

6 ⁵Μακάριοι εκείνοι που πεινούν και διψούν την δικαιοσύνη· ^{διότι} γιατί αυτοί θὰ χορτασθούν.

7 ⁶Μακάριοι οι ελεήμονες· ^{διότι} γιατί αυτοί θὰ ελεηθούν.

8 ⁷Μακάριοι οι καθαροί στὴ καρδιά, ^{διότι} γιατί αυτοί θὰ δουν τον Θεό.

9 ⁸Μακάριοι οι ειρηνοποιοί· γιατί αυτοί θὰ ^{επικληθήσονται} κληρονομήσουν τη γιοί του Θεού.

10 ⁹Μακάριοι οι καταδιωγμένοι λόγω της δικαιοσύνης· γιατί σε αυτούς ^{ἔστιν} ανήκει η βασιλεία των ουρανών.

11 ¹⁰Μακάριοι είστε, όταν σας ονειρίσουν και καταδιώξουν και ^{καθ'} ^{ὑπὸ} ^{έστιν} ποιητὸν δῆμα ψευδόμενοι εξαίτιας μου.

12 ¹¹Να χαίρετε και να αγαλλιάστε· ^{διότι} ο μισθός σας ^{ὑμῶν} ^{πολὺς} εστὶ στους ουρανούς· ^{οὕτω} ^{ἔστι} εδιωξαν τους προφήτες τους προ^{τύπεω} από σας.

13 ¹²Εσεῖς είστε το αλάτι της γῆς· ¹³εάν δε το αλάτι διαφέρει, με τί θὰ αλάτισθε;

^{μωρανθῆ} ^{έν} ^{τὸν} ^{ἀλαθῆσται} σε τίποτα ^{ἴσχανει} ^{ἔτι} ^{χρησιμεύει} ειμήν να ρίψει έξω και να καταπατάτε από τους ανθρώπους.

14 ¹⁴Εσεῖς είστε το φως του κόσμου. Πόλη κειμένη^{ευρισκομένη} πάνω σε βρύνον δεν είναι δύνατον να κρυψεί·

15 ¹⁵Οὐτέ αναβούν λυχνάρι και θέτουν αὐτό κάτω από τον μόδιον ^[μετρικό κάδο], αλλά πάνω στὸν λυχνοστάτη, και φεγγεῖ σε ὅλους τους ἐυρισκόμενους μέσα στην κατοικία.

16 ¹⁶Ετοί ας λαμψεῖ το φως σας μπροστά στους ανθρώπους, ¹⁷για

να δουν τα καλά σας ἔργα και ^{να} ¹⁸δοξάσουν τον Πατέρα σας που είναι στους ουρανούς.

17 ¹⁹Μη νομίζετε ότι ἡλθαντας τον νόμο ή τους προφήτες·

^{καταλῦσαι}

οὐκ δὲν ἡλθαντας καταλῦσαι, αλλά να εκπληρώσω.

18 Γιατί αληθινά σας λέγω, ότι ²¹έως ότου παρέλθει ο ουρανός και η γη, ἔνα γιώταγρόμα ^{οὐ μὴ} μία κεραία^{κόμμα} δεν θα παρέλθει από το νόμο, εως ότου εκπληρωθούν όλα.

19 ²²Οποιος λοιπόν αθετήσει μία των εντολών αυτών των ελάχιστων και διδάξει ἔτσι τους ανθρώπους, ελάχιστος ^{κληθήσεται} θα ονομαστεί στη βασιλεία των ουρανών· ^{διὰ} ^{διὰ} ^{ποιηση} ^{κληθήσεται} σει και διδάξει, αυτός μέγας θα ονομασθεί στη βασιλεία των ουρανών. **20** Επειδή σας λέγω, ότι, εάν δεν περισσεύσει ^{νῦν} ^{πλειόν} ^[αυτης] δικαιοσύνη σας πλειότερο των γραμματέων και Φαρισαίων, δεν θὰ εισέλθετε στη βασιλεία των ουρανών.

21 Ακούσατε ότι ερρέθη^{επιπλήκτη} στους αρχαίους, ^{τοῖς ἀρχαίοις,} ^{οὐ} ²⁴ Μη φονεύσης· ^{διὰ} ^{διὰ} ^{ἔσται} ^{τῇ} ὄποιος δε φονεύσει, θα είναι ἐνοχος στη κρίση.

22 Εγώ ὥμως σας λέγω ότι ²⁵καθένας οργιζόμενος ^[αναίτη] κατά του αδελφού του, θα είναι ἐνοχος στη κρίση· ^[καὶ] ^{ὅς} ^{δε} ^{λέγω} ^{ἔσται} πει στον αδελφό του Ρακά^{-Κούφιε}, θα είσαι ἐνοχος στο συνέδριο· ^{διὰ} ^{διὰ} ^{ἔσται} ^{γέννηνα πύρος} ^{οὐν} ^{ἐπὶ} όποιος δε πει ²⁶Μωρέ, θα είναι ἐνοχος στη πύρινη γέννηνα. **23** ²⁷Εάν λοιπόν προσφέρεις το δώρο σου στο θυσιαστήριο κι εκεί θυμηθείς, ότι ο αδελφός σου έχει κάπι εναντίον σου, **24** ²⁸ἀφησε εκεί το δώρο σου μπροστά στο θυσιαστήριο, ^{διαλάγηθι} και πήγαινε πρώτα συμφιλίωσου με τον αδελφό σου, και τότε ερχόμενος πρόσφερε το δώρον σου.

25

^{ἴσθι εἰνοῶν} ^{τῷ} ^{ἀντιδίκῳ} ^{σὸν} ^{ταχύ} ^{εως ὄτον} ^{ει} ²⁹Ειρήνευσε με τον αντίδικό σου, τάχυστα, ³⁰ενόσω είσαι ^{ἐν} ^{τῇ} ^{όδῳ} ^{παραδῷ} ^{τῷ} ^{νηπρέτῃ} ^{βληθησ-} καθ' οδόν μαζί του· ^{παραδῷ} ^{τῷ} ^{νηπρέτῃ} ^{βληθησ-} κριτή και ο κριτής σε παραδώσει στον υπόρετο, και ριφθείς σε φυλακή· ^{ἀμήν} ²⁶Αληθινά σου λέγω, δεν θα εξέλθεις από εκεί, ^{ἀπόδως} ^{οὐ} ^{μὴ} ^{ξέλθης} ^{κοδράνην.}

27 Ακούσατε ότι ερρέθη^{επιπλήκτη} στους αρχαίους, ^{τοῖς ἀρχαίοις,} ^{οὐ} ^{δὲ} ^{λέγω} ^{ἔσται}

³¹Μη μοιχεύσεις. **28** Εγώ ὥμως σας λέγω ότι ³²οποιος δήποτε βλέπων γυναίκα για να την επιθυμήσει ἡδη μοιχεύσει αυτή μέσα στη καρδιά του. **29** ³³Εάν το μάτι σου το δεξιό σε σκανδαλίζει, ^{ἔξελε} ^{βάλε} από σου ^{εἰ} ^{δὲ} ^{οφθαλμός} σε μηδένα· γιατί συμφέρει γάρ σοι ^{ἴνα} ^{ἀπόληται} ^{βληθή} να χαθεί ενα απο τα μέλη σου και να μη ριχτεί όλο το σώμα σου στη γέννηνα. **30** ^{ει} Και εάν το δεξί σου χέρι ^{βάλε} ^{γάρ συ} σε σκανδαλίζει, απέκκοψε αυτό και ρίξτο από σένα· γιατί σε ^{ἴνα} ^{ἀπόληται} ^{βληθή} συμφέρει να χαθεί ενα απο τα μέλη σου, και να μη ριχτεί όλο το σώμα σου στη γέννηνα.

*4[Δ] συνεχ. ²²Μαρκ. 3:7 *5[Ε] ¹Μαρ. 3:13 ²Λου. 6:20 ^{16&} & Ψλ. 51:17, Παρ. 16:19, 29:23, Ησ. 57:15, 66:2 ³Ησ. 61:2,3, Λου. 6:21, Ιωα. 16:20, 2 Κο. 1:7, Απ. 21:4 ⁴Ψλ. 37:11 ⁵Ρωμ. 4:13 ⁶Ησ. 55:11, 65:13 ⁷Ψλ. 41:1, Κεφ. 6:14, Μαρ. 11:25 ²Τι. 1: 16, Εβ. 6:10, Ιακ. 2:13 ⁸Ψλ. 15:2,24:4, Εβ.12:14 ⁹1 Κο. 13: 12,1 Ιακ.3: 2,3 ¹⁰2 Κο. 4:17, 2 Τι. 2:12, ΙΙη. 3:14 ¹¹Λου. 6:12 ¹²Πε. 4:24 ¹³Λου. 6:23, Πρ. 5:41, Ρωμ. 5:3, Ιακ. 1:2, 1 Πετ.4:13 ¹⁴2Χρ.36:16 Νεα.9:16, Κεφ.23:34, Πρ. 7:32, Θε. 2:14 ¹⁵Μαρ.9:50 Λουκ.34: 34-16Παρ. 4:18, Φιλ. 3:15 ¹⁷Μαρ. 4:21, Λου. 8:16, 11:33 ¹⁸Ιη. 2: 12 ¹⁹Ιωα. 15: 8, 1 Κο. 14: 25 ²⁰Ρωμ. 3:21,10:4, Γαλ. 3:24 ²¹Λου. 16:17 ²²Ιακ. 2:10 ²³Ρωμ. 9:31, 10:3 ²⁴Εξ. 20:13, Δευ. 5:17 ²⁵1 Ιωα. 3:15 ²⁶2 Σα. 6:20, Ιακ. 2:20 ²⁷Κεφ. 8:4,23:19 ²⁸Ιωβ 42:8, Κεφ. 18: 19, 1 Τι.2:8, 1 Πε. 3:7 ²⁹Παρ. 25:8, Λου. 12:58-59 ³⁰Ψλ. 32:6 Ησ. 55:6 ³¹Εξ. 20:14, Δευ. 5:18 ³²Ιωβ 31:1, Παρ. 6:25, 18& ³³Κεφ.18:8,9, Μαρ. 9:43-47 ³⁴Ιδε Κεφ.19: 12, Ρωμ. 8:13, 1 Κο.9:27, Κολ.3:5

31 Ερρέθη^{Επιώθηκε} επιπλέον^{δέ} διαπολύση^{δός} ἀνάποδος^{δότω} χωρί-
στεί την γυναίκα του, ας δώσει σ' αυτή^{ἀντῆ} ἀποστάσιον.

32 Εγώ ὁμώς σας λέγω ὅτι^{δέ} ὅποιος^{δός} χωριστεί^{ἀν} τη γυ-
ναίκα του παρεκτός λόγου πορνείας, κάνει αυτή να μοιχευ-
εται, και ὅποιος λάβει^[γυναικήση (παντρευτεῖ)] χωρισμένη, γίνεται μοιχός. **33**
Πάλι ακούσατε^{τοις ἄρχαιοις,} **34** Εγώ ὁμώς σας λέγω^{δέ} **35** Να μη ορκιστείτε κα-
θόλου· μήτε στον ουρανό, γιατί^{δέστι} είναι θρόνος του Θεού·
35 μήτε στη γη, γιατί είναι υποπόδιο των ποδών αυ-
τού· μήτε στα Ιεροσόλυμα, επειδή^{δέστι} είναι^ἡ πόλη του με-
γάλου βασιλιά· **36** μήτε στη κεφαλή σου να ορκιστείς,
διότι δὲν μπορεῖς μία τρίχα να κανεις λευκή^{μελαγκά} ἡ μαυρη.

37 Άλλ'^{ἔτη} είναι ο λόγος σας, Ναι ναι, Οχι^{ρου}, όχι-
ού. το δε περισσότερο τούτων είναι από το πονηρό.

38 Ακούσατε ότι ερρέθη^{επιώθηκε}, **39** Εγώ ὁμώς σας λέγω, **40** να μη
και δόντι αντί δοντιού. **39** Εγώ ὁμώς σας λέγω, **45** να μη
αντιστηναι^{τῷ πονηρῷ}. **40** και σ^{τῶ} αὐτὸν^{θέλοντες} στρέψει^{τῷ κινήσει} το^{τῷ} θέλει να κριθεῖ^{τῷ δικαιούτοι} μαζί σου και να λάβει το χιτώνα-
πανοφώρι σου, ἀφησε σ' αὐτὸν και το ιμάτιο^{πουκάμισο}. **41** και
47 αν σε αγγαρεύσει^[καποιος] ένα μίλι, πήγαινε μαζί του δύο.

42 Σ^{τῷ} αὐτὸν που σου ζήταε δίνε, και^{σε} δίδω^{διδούσι} που
θελει να δανιστεί από σένα μη αποστραφείς. **43**

Ακούσατε ότι ερρέθη^{επιώθηκε}, **49** Θα αγαπάς τον πλη-
σίο σου και^{μισήσεις} **50** θα μισεῖς τον εχθρό σου. **44** Εγώ ὁμώς
λέγω^{δέ} σας λέγω, **51** Αγαπάτε τους εχθρούς^{δός} σας, ευλογείτε εκεί-
νους, οι οποίοι σας καταρωμένους^{τοὺς καταρωμένους} νῦν, καλώς^{ποιεῖτε}
οποίοι σας μισούν, **52** και προσεύχεστε υπέρ εκείνων οι
τῶν^{τῶν} επιρεάζοντων^{δικαίων} νῦν^{δικαίων}, διωκόντων^{δικαίων}, όπως
οποίοι σας βλαπτούν και σας κατατρέχουν· **45** γιά να
γίνετε γιοί του Πατέρα σας που είναι στους ουρανούς,
53 επειδή^{δέ} αυτός ανατέλλει τον ήλιο του^{επὶ} πάνω σε πονη-
ρούς κι αγαθούς και βρέχει πάνω σε δικαίους κι αδίκους.

46 Γιατί αν αγαπήσετε^{δέ} αυτούς που σας αγαπούν,
τίνα^{μισθό} ποιά^{μισθό} ανταμοιβή^{δέ} έχετε; και οι τελώνες δεν κάνουν το ίδιο;

47 και ἀν^{ἀσπάσθησε} τους^{φίλους} σας^{δέ} μόνο, τι πε-
τεροσδόν^{ποιεῖτε;} οὐχί^{καὶ} οἱ τελῶναι^{τὸν αὐτὸν ποιῶσιν;}

ρισσότερο^{ποιεῖτε;} και οι τελώνες δεν κάνουν το
ίδιο; **48** ^{Ἐσεσθε} οὖν^{δέ} νύμεις^{δέ} ὥσπερ^{δέ} ο
Πατέρας σας^{δέ} που είναι στους ουρανούς, έπειται^{δέ} τέλειος.

*5[E] συνεχ. ³⁵ Δευ. 24:1, Ιερ. 3: 1, Ιδέ & Κεφ. 19:3 κτ^η, Μαρ. 10:2 ³⁶ Κεφ. 19:9, Λου. 16:18, Ρωμ. 7:3, 1 Κο. 7:10,11 ³⁷ Κεφ. 3:16 ³⁸ Εξ. 20:7, 22:10,
Λευ. 19:12 Αρ. 30:2, Λευ. 5:11 ³⁹ Δευ. 23: 23 ⁴⁰ Κεφ. 23:16,18,22, Ιακ. 5:12 ⁴¹ Ησ. 66:1 ⁴² Ψαλ. 48:2,97:3 ⁴³ Κολ. 4:6, Ιακ. 5:12 ⁴⁴ Εξ. 21:24, Αευ. 24:20, Λευ. 19:21
⁴⁵ Παρ. 20:22, 24:29, Λου. 6:29, Ρωμ. 12:17,19, 1 Κο. 6:7, 1 Θε. 5:15, 1 Πε. 3:9, ⁴⁶ Ησ. 50:6, Θρ. 3:30 ⁴⁷ Κεφ. 27:32, Μαρ. 15:21 ⁴⁸ Δευ. 15:8,10, Λου. 6:30,35
⁴⁹ Αευ. 19:18 ⁵⁰ Λευ. 23:6, Ψαλ. 41:10 ⁵¹ Λου. 6:27,35, Ρωμ. 12:14,20 ⁵² Λου. 23:54, Πρ. 7:60, 1 Κο. 4:12,13,1 Πε. 2:23,3:9 ⁵³ Ιορ. 25:3 ⁵⁴ Λου. 6:32 ⁵⁵ Γεν. 17:1,
Λευ. 11:44,19:2, Λου. 6:36, Κολ. 1:28,4:12, Ιακ. 1:4,1 Πε. 1:15,16 ⁵⁶ Εφ. 5:1
14:14 ³ Βα. 4:33 ⁴ Εκκλ. 5:2 ⁵ 1 Βα. 18:26,29 ⁶ Λου. 11:2, κτλ ⁷ Κεφ. 26:39,42, Πρ. 21:14 ⁸ Ψαλ. 103:20,21 ⁹ Ιδέ Ιωβ 23:12, Παρ. 30:8 ¹⁰ Κεφ. 18:21, κτλ
Κεφ. 26:41, Λου. 22:40,46,1 Κο. 10:13,2 Πε. 2:9, Απ. 3:10 ¹¹ Ιωαν. 17:15 ¹² Ιχρ. 29:11 ¹⁴ Μαρκ. 11:25,26, Εφ. 4:32, Κολ. 3:13 ¹⁵ Κεφ. 18:35, Ιακ. 2:13

δὲ τὴν ἐλεημοσύνην νῦν μὴ ποιεῖν

σας μπροστά στους ανθρώπους γιά να σάς βλέπουν^{πρὸς τὸ θεαθῆναι}
αὐτοῖς· οι δε μήγε^{μεσθόν} οὐκ^{έχετε} παρὰ^{τὰ} τα^{τοὺς}
αυτοί· διαφορετικά, δεν^{έχετε} μισθό κοντά στον Πατέρα
νῦν^{τῷ εγ} σας^{τοὺς} είναι στους ουρανούς. **2** ¹ Οταν λοιπόν κανεὶς^{οὖν}
ελεημοσύνη, μη σαλπίσεις μπροστά σου, όπως^{ποιοῦσιν} οι
υποκριτές στις συναγωγές και στους δρόμους, γιά να δοξα-
σθούν από τους ανθρώπους· αληθινά^{ἀληθινά} σας λέγω, εχουν^{ήδη}
τον μισθό^{τον μισθό} την αντιμισθία τους.

3 Οταν δε συ^{συν} κάνεις ελε-
ημοσύνη, μη^{μή} γνώτω^{γνώτω} το αριστερό σου^{τοπεῖ} τι^{τι} κάνει το
δεξί σου, **4** γιά να είναι η ελεημοσύνη σου στα κρυφά^{ο βλέπων} εν τω κρυπτώ^{τοις}
και ο Πατέρας σου^{ο οποίος} βλέπει στα κρυφά^{αυτός} ² θα
ἀποδώσει^{σποι} σου^{σποι} ανταποδώσει στα φανερά.

5 Και οταν προ-
σεύχεσαι, μην είσαι^{έστωτες} ούπως^{ούπως} οι υποκριτές, γιατί αγαπάνε^{ότι φιλοῦσιν}
να προσεύχονται^{έστωτες} ορθοί^{ορθοί} μέσα στις συναγωγές και στις^{όπως δὲν φανώσῃ}
γωνίες των πλατειών, γιά να φανούν στους ανθρώπους·^{τοις ἀνθρώποις}
αληθινά^{ἀληθινά} σας λέγω^{ὅτι} εχουν^{ήδη λάβει} το μισθό τους. **6** Εσύ^{δέ}
όμως, οταν προσεύχεσαι, ³ είσελθε^{μέσα} στο ταμείο^{πρόμερο}
διωμάτιο^{θύραν} σου, και αφου κλίσεις τη πόρτα σου προσευχήσου^{πρόσευχεις}
τῷ πατρὶ στον Πατέρα σου που^{'ναι} κρυμμένος και ο Πατέρας σου^{ἀπόδωσει σποι}
που βλέπει στα κρυφά^{θα σου} ανταποδώσει στα φανε-
ρά. **7** Όταν δε προσεύχεστε, ⁴ μην επαναλαμβάνετε^{έστωτες}
τα^{ἴδια} βαπτολογήση^{ώπερ} δοκοῦσι^{γάρ} το^{τοις} εισακονθήσονται.^{εισακονθήσονται.} ⁵ γιατί νομίζουν^{ότι} με^{τῇ πολυλογίᾳ} την πολυλογία τους^{εισακονθήσονται.} **8** Μη^{οὐδὲν} ομισάστε^{έστωτες}
αυτούς^{αὐτοῖς} γιατί^{οιδε} ξέρει^{οι} ο Πατέρας σας^{εκείνα} που^{έχετε} ανάγκη, πριν^{χρείαν} εσείς^{τα} ζητήσετε απ'^{αντόν.}

9 Εστι^{τοιοιοτρόπως} λοιπόν να προσεύχεστε σείς·^{ον}

6 Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς· ας αγιασθεί το
όνομά σου· **10** ας^{έλθει} η βασιλεία σου· **7** ας γίνει το θέ-
λημά σου, όπως^{ώστον} οι εθνικοί· **5** γιατί νομίζουν^{ότι} με^{τῇ πολυλογίᾳ} την πολυλογία τους^{εισακονθήσονται.} **8** Μη^{οὐδὲν} ομισάστε^{έστωτες}
λοιπόν με αυτούς· γιατί^{οιδε} ξέρει^{οι} ο Πατέρας σας^{εκείνα} που^{έχετε} ανάγκη, πριν^{χρείαν} εσείς^{τα} ζητήσετε απ'^{αντόν.}
11 ⁹ το^{τοις} αρτον^{ήμαντος} ψωμί^{μας} τον αναγκαίο για επιβίωσή^{επιούσον} δώσε μας
σήμερα· **12** και^{ἄφες} ¹⁰ συγχώρησε σ'εμάς τις αμαρτίες^{τὰ οφειλήματα} μας,^{ήμιν}
όπως^{ώς} κι εμείς^{ἀφίεμεν} συγχώρουμε στους αμαρτιανότες^{τοις οφειλέταις} σ'εμάς·^{ημῶν}
13 ¹¹ και μη μας φέρεις^{εισενέγκης} σε πειρασμό, ¹² αλλά ελευθερωσέ^{ρύσαι}
μας από το πονηρό· ¹³ γιατί^{στοις} δική σου είναι^{εστίν} η βασιλεία και η
δύναμη και^{η δόξα} στους αιώνες·^{αιώνιν} **14**
Ἐάν^{χρ} ¹⁴ αν^{ἀφῆτε} τοις^{τοις} ανθρώποις^{παραπτώματα} ^{τὰ οφειλήματα}
προσείσθε^{έστωτες} στους ανθρώπους^{τα πατιόδρα} τους^{θα} συγχώρησει^{έστασί} και^{σ' οι} ο Πατέρας σας^{ο ουράνι-}
ος. **15** ¹⁵ Αν^{ούμως} δεν^{έχετε} συγχώρησετε^{έστωτες} στους ανθρώπους^{ανθρώπους}

*6[ΣΤ]¹ Ρο. 12:8² Λου.
Λευ. 11:44,19:2, Λου. 6:36, Κολ. 1:28,4:12, Ιακ. 1:4,1 Πε. 1:15,16 ⁵⁶ Εφ. 5:1
14:14 ³ Βα. 4:33 ⁴ Εκκλ. 5:2 ⁵ 1 Βα. 18:26,29 ⁶ Λου. 11:2, κτλ ⁷ Κεφ. 26:39,42, Πρ. 21:14 ⁸ Ψαλ. 103:20,21 ⁹ Ιδέ Ιωβ 23:12, Παρ. 30:8 ¹⁰ Κεφ. 18:21, κτλ.
Κεφ. 26:41, Λου. 22:40,46,1 Κο. 10:13,2 Πε. 2:9, Απ. 3:10 ¹¹ Ιωαν. 17:15 ¹² Ιχρ. 29:11 ¹⁴ Μαρκ. 11:25,26, Εφ. 4:32, Κολ. 3:13 ¹⁵ Κεφ. 18:35, Ιακ. 2:13

παραπτώματα τα πταισμάτα αυτών, ούτε ο Πατέρας σας θα συγχωρήσει παραπτώματα ὑδῶν ὅταν δὲ τα πταισμάτα σας. **16** Καὶ ὁταν ηνηστεύετε, μη γίνεστε ὡσπερ ὅπως οἱ υποκριτές σκυθρωποί· επειδή αλλοιώνουν παραμορφώνουν τα πρόσωπα τους, γιὰ να φανούν στους ανθρώπους ὅτι νηστεύουν· ἀλήθινα σας λέγω, ὅτι ἔχουν [ηδη] το μισθό τους. **17** Συ όμως ὅταν νηστεύεις, ἀλείψε το κεφάλι σου και νίψε το πρόσωπό σου, ^{ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις γηστεύων} μη φανέσθι στους ανθρώπους ὅτι νηστεύεις, αλλά στο πατρόν ^{τῷν τοις κρυπτῷ} που εἶναι κρυπτόμενος, και ο Πατέρας ο βλέπων στα κρυπτά θα σου ^{ἀπόδωσε} ανταποδώσει στα φανερά.

19 ¹⁸ Μη θησαυρίζετε για τους εαυτούς σας θησαυρούς πάνω στη γη, όπου ^{σῆς} σκάρος-σκύλος ^{βρώσις} και ^{διορύσσουσιν} σκούριά τους αφανίζει και όπου οι κλέφτες διάρρηγνύουν και κλέβουν.

20 ¹⁹ Άλλα θησαυρίζετε στους εαυτούς σας θησαυρούς στον ουρανό, όπου ούτε σκάρος-σκύλος ^{βρώσις} δύτε σκούρια αφανίζει και όπου οι κλέφτες ^{δεν διαρρήγνυουν ουδέτε κλέβουν}. **21** ἔπει-^{ἔστιν} θήπού είναι ο θησαυρός σας, εκεὶ ^{ἔσται} θά είναι και η καρδίασας.

22 ²⁰ Το λυχνάρι του σώματος είν ^{έστη} τὸ μάτι· εάν λοιπόν το ^{ἀπλοῦς ἥπερ} μάτι σου είναι καθάρο, όλο το σώμα σου θα ναι φωτεινό·

23 Εάν όμως το μάτι σου είναι πονηρό όλο το σώμα σου θα είναι σκοτεινό. Εάν λοιπόν το μέσα σου φως είναι σκοτάδι, το σκοτάδι πόσο είναι; **24** ²¹ Οὐδείς δεν δύναται δισὶ δουλεύειν. ^{ἡ γάρ} μπορεί δύο κυρίους να δουλεύει· δύοτι ἢ τον ἔνα θα μισήσει και τον ἄλλο θα αγαπήσει, ἢ στον ἔνα θα προσκολληθεί και τον ἄλλο θα καταφρονήσει. **22** Δεν είναι δυνατόν να δουλεύετε Θεό και μαμμωνά-πλούτο. **25** Διά τού-

^{ὑμῶν} το σας λέγω, ^{τῇ περὶ} ^{ψυχῇ} ^{ὑμῶν} ^{ἐπειδή} ^{γιατορί} τῇ ζωῇ σας τι να φάτε και τι να πιείτε, ούτε μηδὲ γιατορί τῷ σώματι ὑμῶν ἐνδύσσοθε· δεν είναι η ζωὴ πολυτιμότερη· πιώμερη της τροφῆς και το σώμα του ντυσμάτος; **26** ²⁴ Κυτάξτε στα πτηνά του ουρανού, ότι δεν σπείρουν ούτε θερίζουν ούτε συνά-

γουν σε αποθήκες, και ο Πατέρας σας ο ουράνιος διατρέφει αυτά· εσείς δεν είστε πολύ ανώτεροι αυτών;

27 Άλλα ποιός από σας μεριμνώντας μπορεί να προσθέσει μια πτήχη στο ανάστημα του; **28** Και για τα

ρούχα· ^{ενδύματος} γιατί μεριμνάτε; Παρατηρήστε τα κρίνα του αγρού πως αυξανούν· δεν κοπιάζουν ούτε γνένθησι· κλώθουν. **29** Σας λέγω όμως ότι ούτε ^{οὐδὲ} Σολομώ-

ντας σ' όλη τη δόξα του ντυθήκε σαν ένα από αυτά.

30 Άλλ' εάν το χορτάρι του αγρού, το οποίο σήμερα

ὄντα εις κλίβανον βαλλόμενον, ^{εἰς κλίβανον βαλλόμενον,} ^{οὐδὲ} ^{κλίβανον}, ο Θεός ντύνει ἔτσι, δεν θα ντύσει πολύ περισσότερον εσάς, ολιγόπιστοι; **31** Μη μεριμνήσητε λοιπόν λέγοντας, ^{περιβαλλόμεθα;} ^{Πάντα γάρ} ^{επιζητεῖ} ή τι ^[να] πιούμε ^{ή τι} ^[να] ντυθούμε; **32** Διότι ολά αυτά επιδιώκουν οι εθνικοί· επειδή γνωρίζει ο Πατέρας σας ο ουράνιος ότι εχετε ανάγκη όλων αυτών. **33** Άλλα ^{ζητά-} τε πρώτα τη βασιλεία του Θεού και τη δικαιοσύνη αυτού, ^{προστεθήσεται ὑμῖν.} και ολά αυτά ^{οὖν} ^{θά σας προστεθούν.} **34** Μη μεριμνήσητε λοιπόν για το αύριο· διότι το αύριο θα μεριμνήσει τα δικά του· αρκετό ^[εἶναι] στην κάθε ^{ἥμέρα} ^{ἥκα} το κακό αυτής.

7 [ζ'] 1 ¹ΜΗ κατακρινέτε, γιὰ νὰ μη κατακριθείτε· **2** γιατί με όποια κρίσι κρίνετε ^{θά κριθείτε}, και ^{με} ^{ἐν} ^ῳ ^{μετρῷ} μετρείτε ^{θά αντιμετρηθεί} σ' εσάς. **3** Και ^{δέ} γιατί βλέπεις το ξυλάρακι που εἶναι μέσα στο μάτι του αδελφού σου, το δοκάρι που εἶμαι μέσα στο μάτι σου ^{οὐν} ^{κατανοεῖς}; **4** Ή πως ^{ἔσεις} τῷ ^{ἀδελφῷ σου} ^{Αφες} ^{κάρφος} εκβάλω την αγκύλα-ξυλαράκι από το μάτι^{*} σου, ενώ το δοκάρι είναι μέσα στο διόκο σου μάτι; **5** Υποκριτή, βγάλε πρώτα το δοκάρι από το μάτι^{*} σου, και τότε ^{διαβλέψεις} θα δείξεις καθαρά γιά να εκβάλεις το ξυλάρακι^{*} απ' το μάτι^{*} του αδελφού σου. **6** ⁴Μη δώσετε το άγιο στους σκύλους μηδέ ρίψετε τα μαργαρίτας ^{νυμών} ^{χοίρους}, μαργαρίταρια σας μπροστά στα γουρούνια, μήποτε καταπάτησουν αυτούς με τα πόδια τους και στραφέντες σας ξεσχίρηξων ^{ἐν τοῖς ποσὶν} δοθήσεται ^{ὑμῖν,} εὐρήσετε, σουν. **7** ⁵Αιτείτε, και θα σας δοθεί· ζητείτε, και θα βρείτε, ^{ἀνοιγήσεται ὑμῖν.} **8** Επειδή ^{πᾶς} ^{γέρ} κρούετε, και θα σας ανοιχτεί. **9** Επειδή ^{ἕκαθε} ένας που αιτεί λαμβάνει και ο κάθε ένας που ζητά βρίσκει και σε αυτούς ^{τῷ κρούνται ἀνοιγήσεται.} **10** ^{εστιν} ^{εξ} που κρούει θα ανοιχτεί. **11** Ή, ⁷ποιός ανθρωπός είναι από ^{ἴδην} ^{ἄρτον} σας, ο οποίος εάν ο γιός του ζητήσει ψωμί, μήπως θα δώμη λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; **12** ^{καὶ ἐάν ἵχθῃ αἴτηση,} και εάν ζητήσει ψωμί, δόθησεται ^{ὑμῖν,} εὐρήσετε, σει σ' αὐτὸν λίθο; **13** ¹⁰και εάν ζητήσει ψωμί, μήπως θα δώμη δοφυρίου αὐτῷ; **14** ^{εἰ} ^{οὖν} ^{ψωμές} εσείς ^{οὐδὲν} ^{δόματα ἀγάθα διδόναι} ^{τοις τέκνοις} ^{ξέρετε να δίνετε καλές δόσεις δωρήματα στα παιδιά σας, πόσω μάλλον ο Πατέρας σας που είναι στους ουρανούς θα δώσει ^{τοῖς αἰτοῦσιν} ^{Πάνταν ούν} αγαθά στους ζητούντας από αυτόν; **15** ⁹Πάντα ούσα ^{εστιν} ^{νυμεῖς} αν θέλετε να κάνουν σε σάς οι άνθρωποι, έτσι και σεις κάποιετε αὐτοῖς ^{οὐτοῖς} ^{οὗτος γάρ ἐστιν} ζητείτε σ' αὐτούς· διότι ^{διτι} ¹⁰αυτός είναι ο νόμος και οι προφήτες. **16** ¹¹Εισέλθετε διά της στενής πύλης· διότι πλατεία ^[εἶναι] η πύλη κι ευρύχωρος ^η ^{οδός} ^η ^{ἀπάγονσα} διότι πολλοί ποφρενεί στην απώλεια, και πολλοί είναι οι εισερχόμενοι μέσω αυτής. **17** ¹⁴ Επειδή στενή ^[εἶναι] η πύλη και τεθλιμμένη η οδός που απάγονσα ^{αδηγεῖ} στη ζωή, και λίγοι είναι αυτοί που την βρίσκουν.}

*[ΣΤ] συνεχ. ¹⁶ Ησ. 58:5 ¹⁷ Ρούθ 3:3, Δαν. 10:3 ¹⁸ Παρ. 23:4, 1 Τιμ. 6:17, Εβ. 13:5, Ιακ. 5:1, κτλ. ¹⁹ Κεφ. 19:21, Λου. 12:33, 34, 18:22, 1 Τιμ. 6:19, ΙΠετ. 1:4 ²⁰ Λου. 11:34, 36 ²¹ Λου. 16:13 ²² Γαλ. 1: 10, 1 Τιμ. 6: 17, Ιακ. 4: 4, 1 Ιωα. 2: 15 ²³ Ψαλ. 55:22, Λου. 12: 22, 23, Φιλιπ. 4: 6, 1 Πε. 5: 7 ²⁴ Ιοβ 38:41, Ψαλ. 147:9, Λου. 12: 24, κτλ. ²⁵ 1 Βα. 3:13, Ψαλ. 37:15, Μαρκ. 10:30, Λουκ. 12:31, 1 Τιμ. 4:8 ²⁶ 7[Ζ] Λου. 6:37, Ρομ. 2:1, 14:3, 4, 10, 13, 1 Κο. 4:3, 5, Ιακ. 4:11, 12 ² Μαρ. 4:24, Λου. 6:38 ³ Λου. 6: 41, 42 ⁴ Παρ. 9:7, 8, 23:9, Πρ. 13: 45, 46 ⁵ Κεφ. 21: 22, Μαρ. 11:24, Λουκ. 11: 9, 10, 18:1, Ιωα. 14: 13, 15: 7, 16: 23, 24, Ιακ. 1: 5, 6, 1 Ιωα. 3: 22, 5: 14, 15 ⁶ Παρ. 8: 17, Ιερ. 29: 12, 13 ⁷ Λου. 11: 11-13 ⁸ Γεν. 6: 5, 8: 21 ⁹ Λου. 6: 31 ¹⁰ Λευ. 19: 18, Κεφ. 22: 40, Ρομ. 13: 8-10, Γαλ. 5: 14, 1 Τι. 1: 5 ¹¹ Λου. 13: 24

15 ¹²Προσέχετε δε από τους ψευδοπροφήτες, ¹³οι οποίοι ἔρχονται προς ὑμᾶς ἐν ἑνδύμασι ἐνδύματα προβάτων, ἔταθεν ἔστιν ὁμώς ¹⁴εἰναι λύκοι ἀρπαγες. **16** ¹⁵Από τους καρπούς τους θα γνωρίσετε αυτούς. ^{μήπτη} συνέλεγοντων νάγουν από τα αγκάθια σταφύλια ἡ από τα τριβόλια σύκα;

17 Ετσι ¹⁷παντας ἀγάθῳ πριεῖ, δέντρο καλό κάνει καλούς καρπούς, το δε σαπρό δέντρο κάνει κακούς καρπούς.

18 Δεν μπορεί ^{οὐ} δέντρο καλό να κάνει καρπούς κακούς, ούτε δέντρο σαπρό να κάνει καρπούς καλούς.

19 ¹⁸Κάθε ^{παντας} δέντρο που δεν κάνει καρπό καλό κόπτεται και βάλλεται στη πυρά. **20** Άραγε από τους καρπούς τους θα γνωρίσεις αυτούς. **21** Δεν θα εισέλθει στη βασιλεία των ουρανών καθένας ^{πας} που λέγει προς εμένα, ^{Οὐ} εἰσελεύσεται ποιῶν πράτει το θέλημα του Πατέρα μου του ευρισκομένου στους ουρανούς.

22 Πολλοί θά πουν προς ^{έροιστη} μοι εμές σε εκείνη τη ημέρα, Κύριε, Κύριε, ^{οὐδὲ} δέ προφητεύσαμε στο ονόμα σου, και στο ονόμα σου εκβάλαμε δαιμόνια, και στο ονόμα σου κάναμε δυνάμεις πολλάς ^{έποιησαν}: **23** Και τότε ²¹θα ομολογήσω ^{διακρηγών} φανερά προς αυτούς, ὅτι ουδὲ ποτέ δεν σας ^{έγνων} ^{ὑμᾶς} ανεγνώρισα· ²²φεύγετε από μένα οι εργαζόμενοι την ανομία. **24** ²³Καθένας ^{οὐν} πας λοιπόν ο οποίος ακούει τα λόγια μου αυτά και κάνει αυτά, θα ομοιώσω αυτόν με ἄντρα φρόνιμο, ο οποίος οικοδόμησε την ^{κατοικία} του πάνω στη πέτρα. **25** και κατέβηκε η βροχή κι ἤλθαν οι ποταμοί και φύσησαν ^{έπνευσαν} οι ἀνέμοι και προσέβαλαν ^{προσέπεσαν} με ορμή πάνω ^{τῇ} ^{οἰκίᾳ} στὴν κατοικία εκείνη, και δένεται, ^{οὐκ} τεθεμελιώτων ^{τὴν} γάρ θεμελιωμένη πάνω στη πέτρα.

26 Και ὅποιος ^{πας} ακούει τα λόγια μου αυτά και δεν μπορεί ^{πριάλων} ^{διοικηθεσται} αυτά θα δομοιώθει με ἄντρα μωρό-^{ανόητο}, ο οποίος οικοδόμησε τη ^{κατοικία} του πάνω στην ἄμμο. **27** και κατέβηκε η βροχή και ἤλθαν οι ποταμοί και φύσησαν ^{έπνευσαν} οι ἀνέμοι και ^{προσέκουψαν} ^{βῆ} ^{χ. 25} την ^{οἰκία} κατοικία εκείνη, και ἐπέσει, και ἦταν η πτώση αυτής μεγάλη.

28 Οταν δε τε-

λείωσε ο Ιησούς τους λόγους αυτούς, ²⁴εκπλήσσονταν οι όχλοι γιά τη διδαχή αυτού· **29** ²⁵διότι δίδασκε αυτούς ως ^{ἐπὶ} ^{τῇ} ^{διδαχῇ} κατέχων εξουσία και όχι ὅπως οι γραμματείς.

8[η'] ^{Καταβάντι δὲ αὐτῷ} **1** ΟΤΑΝ ΔΕ κατέβηκε από το βουνό-^{αὐτῷ} ὄρους, ακολούθησαν αυτόν όχλοι πολλοί. **2** Και να-^{ιδού},

ένας ¹λεπρός ερχόμενος προσκυνούσε αυτόν, λέγοντας· Κύριε, εάν θέλεις, έχεις τη δύναμη ^{δύνασαι} [να] ^{καθαρίσωμεν}.

3 Και αφού ἔκτεινε ^{ἀπλωσε} το χέρι ο Ιησούς ^{ἥψατο} αὐτοῦ, λέγοντας· Θέλω, καθαρίσου. **4** Και αμέσως ^{εὐθὺς} καθαρίσθηκε η λέπρα του. **5** Και λέγει προς αὐτόν ο Ιησούς· ^{ὅρα} ^{μηδὲν εἰπῆς,} ^{τῷ} ^{ιερεῖ} ^{προσένεγκε} ^{δέ} ^{πρόσφερε} το δώρο, ^{εἰς} ^{αὐτοῖς} οποίο πρόσταξε ο Μωϋσής, γιά μαρτυρία σε αυτούς.

5 Όταν ⁴δε εισήλθε ^{μπήκε} ο Ιησούς στη Καπερναούμ, ^{αὐτῷ}

προσήλθε προς αὐτόν ^{ένας} ^{βέβληται} εκατόνταρχος παρακαλώντας τον **6** και λέγοντας· Κύριε, ο δούλος μου είναι κατάκοιτος ^{παῖς} ^{βασανίζομενος} κείται στο σπίτι ^{οικία} παραλυτικός, φοβερά ^{δεινώς} βασανίζομενος.

7 Και λέγει σ' αὐτόν ο Ιησούς· Εγώ αφού ἔλθω θα τον θεραπεύσω. **8** Και αποκρινόμενος ο εκατόνταρχος ^{ἔφη} είπε· Κύριε, ^{οὐκ εἴμι} ^{ἰκανὸς} ^{ἴνα} ^{λόγω} ^{ιαθήσεται} ^{παῖς} αλλά ^{μόνο} πές λόγο, και θα γιατρεύεται ο δούλος μου. **9** Γιατί καὶ γὰρ ^{εἴμι} ^{εἶμαι} ἀνθρωπος κάτω από εξουσία, ἔχω κάτω από εμένα στρατιώτες, και λέγω προς αὐτόν, Πήγαινε, και πάει, και προς τον ἄλλο, Ἐλα και ἐρχεται, και προς το δούλο μου, ^{πολίσσον} ^{πομεῖ}. Κάνε τούτο και το κάνει. **10** Όταν άκουσε δε ο Ιησούς ^{τοῖς} ^{ἀκολούθοισιν.}

Θαύμασε και είπε προς αυτούς που τον ^{τον} ακολούθουόσαν· ^{ἀμήν,} λέγω ^{ὑμῖν}, Αληθινά σας λέγω, ούτε στον Ισραήλ βρήκα τέτοια πίστη. **11**

Σας λέγω δὲ οτι ^{τον} ^{ηξουσι} πολλοί θα ελθουν από ανατολικά και δυτικά ^{ἀνακλιθήσονται} και θα καθίσουν με τον Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ στη βασιλεία των ουρανών, **12** ⁸οι δε γιοί της βασιλείας ⁹θα ρίχτούν εξω-^{εκβληθή} στο σκοτάδι το εξώτερο· ^{εστατη} εκεί θα είναι ο κλαυθμός και ο τριγύμος των δοντιών. **13** Και είπε ο Ιησούς στον εκατόνταρχο, Πήγαινε, και ὅπως πίστευσες, ας γίνει σε σοι ^{γεγνηθήσανται} ^{λαθή} ^{παῖς} σένα. Και γιατρεύθηκε ο δούλος του σε εκείνη την ὥρα.

14 ¹⁰ Και αφού ἤλθε ο Ιησούς στην ^{βεβλημένην} κατοικία του Πέτρου, είδε ¹¹τη πενθερά του κατάκοιτη και να πάσχει από πυρετό· ^{της} ^{χειρός} ^{ηγέρθη} ^{διηκόνει} ^{αὐτῷ.} **15** και ἐπίασε το χέρι της, και ἀφησε αυτήν το πυρετός, και στηκώθηκε και υπηρέτησε αυτούς.

16 Και ὅταν ¹²έγινε βραδυνό-^{εσπέρα} ^{προσήνεγκαν} ^{αὐτῷ} μονισμένους πολλούς, και ἐκβαλε τα πνεύματα με λόγο και θεράπευσε όλους όσους ἦταν σε κακή κατάσταση ^{κακώς} ἔχοντας, **17** διά να ^{διά} ^{διά} ^{προσήνεγκαν} ^{λόγω} εκπληρωθεί το ρηθέν διά Ησαΐου του προφήτου, λέγοντος· ¹³Αυτός τις ασθένειες μας ἐλαβε και τις νόσους βάσταξε. **18** Αφου είδε δε ο Ιησούς πολλούς όχλους

*7[Z] συνεχ. ¹²Αευ. 13:3, Ιερ. 23:16 Κεφ. 24:4,5,11,24, Μαρ.13:22, Ρωμ. 16:17,18 Εφ. 5:6 Κολ. 2:8,2 Πε. 2:1-3, 1 Ιοαν.4:1 ¹³Μιχ. 3:5, 2 Τι. 3:5 ¹⁴Πρ.20: 29,30 ¹⁵σιχ. 20, Κεφ.12: 33 ¹⁶ Λουκ. 6:43,44 ¹⁷ Ιερ. 11:19 Κεφ. 12:33 ¹⁸ Κεφ. 3:19, Λουκ. 3:9, Ιωα.15:2,6 ¹⁹ Ωσ. 8:2, Κεφ. 15:11,12, Λουκ.6:46,13,25,Πρ. 19:13 Ρωμ.2:13, Ιακ. 1:22 ²⁰Αρ. 24:4, Ιωαν. 11:51,1 Κο.13:2 ²¹ Κεφ. 25:12, Λουκ. 13:25,27, 2 Τι.2:19 ²² Ψαλ. 5:5, 6:8, Κεφ. 25:41 ²³ Λουκ. 6:47, κτλ.²⁴ Κεφ. 13:54, Μαρ. 1: 22, 6:2, Λουκ. 4:32 ²⁵ Ιωαν. 7:46 ^{*8[H]} ¹ Μαρ. 1:40, κτλ. Λου. 5:12 κτλ.² Κεφ. 9:30 Μαρκ. 5:43 ³ Λευ. 14:3,4,10 Λου. 5:14 ⁴ Λουκ. 7:1,κτλ. ⁵Λου. 15:19,21 ⁶ Ψαλ. 107:20 ⁷ Γεν.12:3, Ησ. 2:2,3, 11:10, Μαλ.1:11, Λου. 3:29, Πρ.10:45, 11:18, 14:27, Ρωμ. 15:9, κτλ., Εφ. 3:6 ⁸ Κεφ.21:43 ⁹ Κεφ. 13:42,50, 42:13,44:51,45:30, Λου.13:28, 2Πε.2:17,Ιουδ. 13 ¹⁰ Μαρ. 1:29-31,Λου. 4:38,39 ¹¹ 1 Κο. 9:5 ¹² Μαρ. 1:32,κτλ., Λου. 4:40,41 ¹³ Ησ. 53:4,1 Πε. 2:24

γύρω του, πρόσταξε να αναχωρήσουν στο πέρας. **19**
Και ^{προσελθών} ^{έκελενσεν} ^{ἀπέλθειν} ^{πέραν}
Και ^{προσελθών} ^{πρόσταξε} ^{ένας} ^{γραμματέας} είπε προς αυ-
τὸν, Δάσκαλε, θα σε ακολουθήσω όπου αν πάς. **20** Και
λέγει σε αὐτὸν ο Ιησούς: Οι αλεπούδες έχουν φωλιές και
τα πετεινά του ουρανού κατοικίες, ο δε Υιός του ανθρώπου
δὲν έχει που να γείρει ^{κλίνη} το κεφάλι. **21** ^{Ἐπερσ} **Ἄλλος δε**
[από] **τους μαθητές του είπε προς αυτόν**: Κύριε, ^{ἀντῷ} ^{ἐπίτρεψόν}
χώρησε μέν να πάω ^{πρῶτην} ^{θάλαι} ^{πρῶτην} και να θάψω το πατέρα μου. **22**
Ο δε Ιησούς είπε προς αὐτόν: Ακολούθα με και ἀφησε
τους νεκρούς να θάψουν τους δικούς τους νεκρούς.

23 **Και** **όταν επιβιβάστηκε** ^{εισῆλθεν} στο πλοίο,
ακολούθησαν αὐτὸν οι μαθητές του. **24** **Και** **δεξιῶδεν**,
σεισμός μέγας ^{έγενετο} ^{ἀντῷ}
τρικυμία μεγάλη έγινε στη θάλασσα, ώστε το πλοίο
καλπάτεσθαι ^{καλπάτεσθαι} ^{ἐκάθισεν}. **25**
Και προσερχόμενοι οι μαθητές του ^{ῆγεραν} ^{ἀπολύμενα} **ζύπνισαν αὐτόν**,
λέγοντες: Κύριε, σώσε μας, χανόμαστε.
26 **Και λέγει προς αὐτούς**: Γιατί είστε δεῖλοί, ολιγόπι-
στοι; ^{ἐγερθεὶς} ^{τοῖς ἀνέμοις} ^{ἀντῷ}
τότε αφού στήκωθη επιτίμησε τους ανέμους ^{ἔστιν}
και τη θάλασσα, και έγινε γαλήνη μεγάλη. **27** **Οι δε**
ἀνθρωποι θαύμασαν, λέγοντες: Ποιος είναι αὐτός, ώστε-
οι και οι άνεμοι και η θάλασσα υπακούουν σε αὐτόν;

28 **Και** **όταν** ^{ἔθρόντι} ^{ἀντῷ} **ήλθε στην** ^{αντί} **περα χώρα των Γερ-**
γεσηνών, απάντησαν αὐτὸν δύο δαιμονιζόμενοι που
εξέρχονταν από τα μνημεία, ἄγριοι υπερβολικά, ώστε
μή δεν ισχύειν τινὰ παρελθεῖν ^{παρελθεῖν} **μπτορούσεν** ^{ηδύνατο} **να περάσει δια μέσω εκείνου**
του δρόμου ^{οδού}. **29** **Και** **ναϊδού**, **έκραξαν λέγοντες**: Τι
**είναι ανα μέταξυ σ'εμάς και εσένα, Ιησού, Γιέ του Θεού; ήρθες
 ὡς προ του καθορισμένου καιρού να μας βασανίσεις; **30** Ήταν**
δε μακριά από αυτούς ^{μα} **αγέλη με πολλά γουρούνια**
χοίρων ^{εἰ δε} **που έβοσκε.** **31** **Και οι δαιμονες παρακαλούσαν**
αὐτὸν, λέγοντας: Εάν μας εκβάλεις, επέτρεψε σε μάς ^{ἡμῖν} να
εἰσελθεῖν ^{εἰσελθεῖν} ^{ἀποχωρήσουμε} **στην αγέλη των γουρουνιών** ^{χοίρων}.
αὐτοῖς.

32 **Και είπε προς αὐτούς**: Πηγαίνετε. **Και εκείνοι μόλις**
εξήλθαν πήγαν στην αγέλη των χοίρων*. **Και δεξιῶδεν**,
ώρμησε όλη πάσα ^{οἱ δὲ} **η αγέλη των χοίρων*** προς το γκρεμό
στη θάλασσα και πέθαναν μέσα στα νερά. **33**
Αυτοί δε που τα έβοσκαν ^{ἀπέλθοντες} **έψυγον και ερχόμενοι στη**
πόλη, απάγγειλαν πάντα και τα περί των δαιμονιζομένων.
34 **Και ναϊδού**, ^{οἱ δὲ} **ολη πάσα** **η πόλη εξήλθε σε συνάντηση**

*8[Η] συνεχ. ^{οὐ} Λου. 9:57,58 ^{οὐ} Λου. 9:59,60 ^{οὐ} Βα. 19:20 ^{οὐ} Μαρ. 4:37, κτλ., Λου. 8:23, κτλ., ^{οὐ} Ψαλ. 65:7, 79:9, 107:29 ^{οὐ} Μαρ. 5:1, κτλ., Λου. 8:26, κτλ.
^{οὐ} Δευ. 5: 25, 1 Βα. 17:18, Λου. 5:8, Πρ. 16:39
^{οὐ} Μαρκ. 12:15, Λου. 5:22, 6:8,9:47, 11:17 ^{οὐ} Μαρκ. 2:14, Λου. 5:27 ^{οὐ} Μαρ. 2:15, κτλ., Λου. 5:29 κτλ., ^{οὐ} Κεφ. 11:19, Λου. 5:30 ^{οὐ} Λου. 15:2, Γαλ. 2:15 ^{οὐ} Θσ. 6:6, Μιχ. 6:6-8, Κεφ. 12:7 ^{οὐ} Τι. 5:15 ^{οὐ} Μαρ. 2:18 κτλ., Λου. 5:33, κτλ., 18:12 ^{οὐ} Ιοα. 3:29

του Ιησού, και μόλιν είδαν αυτόν ^{τον} **παρεκάλεσαν να**
αναχωρήσει ^{μεταβοτή} **από τα οριά τους.**

9[Θ']

1 ΚΑΙ ΑΦΟΥ επιβιβάσθηκε στο πλοίο, διαπέρασε ^{τη λι-}
μην και ἦλθε στη δική του πόλη. **2 Και** ^{προσέφερον} ^{τον} **έφεραν**
προς αυτόν ^{αὐτῷ} ^{βεβλημένον.} **παραλυτικό κατάκοιτο πάνω σε κρεβά-**
τι-κλίνης. **και** ^{τρικυμίας} ^{τον} **είδε ο Ιησούς τη πίστη τους, είπε προς**
παραλυτικός, ^{θάρσει,} ^{σοι} **το παραλυτικό.** Εχε θάρρος, παιδί ^{τέκνον μου.} **συγχωρημένες**
είναι σε σένα οι αμαρτίες σου. **3 Και ναϊδού**, ^{ἐν} ^{έαντοις.} **μερικοί** ^[από]
τους γραμματείς είπαν μέσα τους. **τάς** ^{τας} ^{ἐνθυμήσεις} **Αυτός βλαστημεί.** **4**
Και ^{τέταρτον} **είδε ο Ιησούς τους διαλογισμούς τους, είπε.**
ἴνα ^{ὑμεῖς} ^{ἐνθυμεῖσθε} ^{ὑμῶν;} **Διά τι σεις σκέψεστε διαλογίσεσθε πονηρά μέσα στις καρδιές σας;**
τι, γάρ ^{ἐστιν} εὐκολότερο, να πω, **Συγχωρημένες είναι οι**
αμαρτίες σου, ή να πω, Σήκω ^{Ἐγέρθητι} **και περπάτα;** **6 Άλλα** ^{ἴνα}
δε εἰδῆτε ^{ἀφίεναι} **να γνωρίσετε ότι εξουσία έχει ο Υιός του ανθρώπου πάνω**
στη γη να συγχωρεί αμαρτίες, (τότε λέγει στο παραλυτι-
κό.) Αφου εγερθείς σήκωσε το κρεβάτι-κλίνην ^{ἄπηλθεν} **σου και πήγαινε**
στο σπίτι ^{οικόν} **σου.** **7 Και εγερθείς αναχωρησε στο σπίτι***
του. **8 Οταν δε είδαν οι όχλοι, θαύμασαν και δόξασαν το**
τόδιον ^{δόντα} ^{τοις} ^{ἀνθρώποις.}

9 Και ^{παράγων} ^{έπι} **διαβαίνοντας ο Ιησούς από εκεί είδε άνθρωπο κα-**
θισμένο στο τελώνι, Ματθαίο λεγόμενο, και λέγει προς
αὐτῷ. **Ακολούθει μοι.** **Και στήκωθείς ακολούθησε αυτόν.**
10 ^{συνανέκειντο} **Και ενώ καθόνταν στο τραπέζι στο σπίτι, ναϊδού**,
πολλοί τελώνες και αμαρτωλοί αφού ήλθαν καθόνταν
μαζί με τὸν Ιησού και τους μαθητές του.
11 ^{τοῖς} **Και βλέποντας** ^{ιδόντες} **οι Φαρισαίοι είπαν στους μα-**
μαθηταῖς ^{νυμών} ^{ἐσθίει} **θητές του·** **Γιατί ο δάσκαλός σας τρώει** ^{τοῖς} **μαθηταῖς** ^{τοῖς}
μαρτωλούς; **12 Ο δε Ιησούς αφού ἀκουσε είπε προς**
αὐτοὺς, ^{οὐ} **χειλαν** ^{ἐχουσιν} **οι ιαγώντες λατροῦ,** ^{οὐ} **ανάγκη** ^{χρείαν} **γιατρού** **οι έχοντες υγεία,**
ἄλλοι ^{οἱ} **κακῶς** ^{ἔχοντες.} **13 Πήγαινετε δε** ^[καὶ] **μάθετε τι**
ἔστιν, ^{οὐ} **έλεος θέλω και όχι θυσία.** **Διότι δεν ήλθα γιά να κα-**
λέσω δικαίους ^{οὐ} **αλλά αμαρτωλούς σε μετάνοια.** **14 Τότε**
προσέρχονται ^{αὐτῷ} **προς αὐτόν οι μαθητές του Ιωάννη, λέγοντες:**
^{οὐ} **Γιατί εμείς και οι Φαρισαίοι νηστεύουμε πολύ, οι δε μαθη-**
ταί σου δεν νηστεύουν; **15 Και είπε σ' αυτούς ο Ιησούς:**
^{οὐ} **Μήπως δύνανται οι γιοί του νυμφώνα να πενθούν, ενόσω**
χρόνον μετ' αὐτῶν ἔστιν ὁ νυμφίος; **θα ἐλθουν ὄμως μέρες, οταν**
είναι μαζί τους ο νυμφίος ^{γαμπτίδος;} **θα ἐλθουν ὄμως μέρες, οταν**
αφαιρεθεί απ' αυτούς ο νυμφίος* ^{τοις} **και τότε θα νηστεύουν.**

*9[Θ] Κεφ. 4:13 ^{πενθεῖν} ^{ἔφ' ὅσον} Μαρ. 2:3, Λου. 5:18 ^{Κεφ. 8:10} ^{Ψαλ. 139:2} Κεφ. 12:25, Μαρκ. 12:15, Λου. 5:22, 6:8,9:47, 11:17 ^{Κεφ. 2:15, κτλ., Λου. 5:29 κτλ., Κεφ. 11:19, Λου. 5:30} ^{Ψαλ. 15:2} Γαλ. 2:15 ^{Ωσ. 6:6, Μιχ. 6:6-8, Κεφ. 12:7} ^{Τι. 5:15} ^{Μαρ. 2:18 κτλ., Λου. 5:33, κτλ., 18:12} ^{Ιοα. 3:29}

16 Και κανέίς δεν βάλλει επιβληματάκους ἀγνάφου πανιού· απειλεί το συμπλήρωμα του από το ρούχο· διότι τραβάει αφαίρει το συμπλήρωμα του από το ρούχο· ματιάν, και γίνεται χειρότερο σχίσιμο. **17** Ούτε βάζουν κρασί^{οίνον} νέο σε ασκούς παλαιούς· ειδεμή, σχίζονται οι ασκοί, και το κρασί^{μήνη, ἥριγγονται} χύνεται απόλοινται.

χύνεται και οι ασκοί καταστρέφονται· φθείρονται, αλλά βάζουν συντηροῦνται οίνο* νέο σε ασκούς νέους, και αμφότερα διατηρούνται.

18 ¹⁴Ἐνώ αυτός λαλούσε αυτά προς αυτούς, δες·^{ἰδού,} κάποιος ἀρχοντας ερχόμενος προσκυνούσε αυτόν, λέγοντας ότι η κόρη μου πέθανε πριν από λίγο· αλλά ἔλα και βάλε το χέρι σου πάνω της και θα^{ἀναζήσει.} **19** Και αφού ση-έγρεθεις κωθήκε ο Ιησούς ακολούθησεν αυτόν και οι μαθηταί του.

20 Και να^{ἴδου} μια¹⁵ γυναίκα που αιμορραγούσε 12 χρόνια-έπι, αφού πλησίασε από πίσω ἡγάγιε το ἄκρο του χιτωνα^{προσελθόντα} του· **21** διότι ελέγει μέσα της, Εάν μόνο αγγίξω το ιμάτιο^{σωθήσομαι.} **22** Ο δε Ιησούς στρεφόμενος και βλέποντας^{ἰδὼν} αυτή είπε· Έχε^{θάρος,} κόρη^{θύματος.} **16** Η πίστη σέσωκε, σε. Και σώθηκε η γυναίκα από την ώρα εκείνη.

23 Και¹⁷ ερχόμενος ο Ιησούς στη^{κατοικία} του ἀρχοντα και βλέποντας^{ἰδὼν} τους αυλιτάς και τον όχλο να θορυβεί, **24** λέγει προς αυτούς· ^{αὐτοῖς.} Αναχωρείστε· διότι δεν πέθανε το κορίτσι, αλλά κοιμάται. Και περιγέλουσαν αυτόν. **25** Ότε δε βγήκε έξω ο όχλος, αφού μπήκε^{έ-κρατησε} το^{τῆς} χειρὸς^{τῆς}, και σήκωθηκε το κορίτσι. **26** Και διαδόθηκε αυτή^{εξήλθεν} η φήμη σε όλη εκείνη τη γη.

27 Και ενώ αναχωρούσε από εκεί^{τῷ Ιησοῦ}, ακολούθησαν αυτόν δύο τυφλοί, κράζοντες και λέγοντες· **20** Ελέησε μας, γιέ του Δαβίδ. **28** Και όταν εισήλθε στη^{κατοικία}, πλησίασαν σ' αυτόν οι τυφλοί, και λέγει προς αυτούς ο Ιησούς· Πιστεύετε ότι έχω τη δύναμη^{δύναμα} να κάνω αυτό; **29** Λέγουν προς αὐτόν· Ναι, Κύριε. **29** Τότε^{ἔψατο} τῶν ὄφθαλμῶν^{οφθαλμῶν} τους, λέγοντας· Κατά τη πίστη σας^{γεννήθητε} σε^{ὑμῖν.} **30** Και ανοίχθηκαν οι οφθαλμοί αυτών· πρόσταξε^{ένεβρυμαστος} σε^{αὐτοῖς} από τούς^{μηδεὶς γνωσκέτω} αυτούς· **31** ²²Αλλ^{ρι} δὲ εκείνοι αφού εξήλθαν διαφήμισαν αυτόν σε όλη τη γη εκείνη. **32** ²³Ενώδει αυτοί είβαν ζευγάνθηκαν^{προτρένεγκαν} ανθρωποι κωφόι δαιμονισμένοι· **33** και αφού^{ἐκβλήθη-} τοῦ^{δαιμονίου} δαιμονίοι, λάλησε ο κωφός, και θαύμασαν οι όχλοι,

λέγοντες ότι^{οὐδέποτε} ἐφάνη^{ρῦτως} στον Ισραήλ.

34 Οι δε Φαρισαίοι ἐλεγαν· ²⁴Διά τού^{των} ἀρχοντα των δαιμονίων εκβάλει τα δαιμόνια.

35 ²⁵Και περιό-

δεις ο Ιησούς όλες τις πόλεις και τα χωριά^{κώμας,} **26** διδάσκοντας στις συναγωγές τους και κηρύσσοντας το ευαγγέλιο της βασιλείας και θεραπεύοντας κάθε^{πάσαν} μαλακίαν, [βλ. 10:1] νόσο και κάθε^{πάσαν} ασθένεια ανάμεσα στο λαό.

36 ²⁷Αφού είδε δε τους όχλους, σπλαγχνίσθηκε γι^{περι} αυτούς, διότι ήταν αποκαμμένοι^{εκλελυμένοι} και διασκορπίσμένοι^{εργιμένοι} **28**σαν πρόβατα που δεν έχουν ποιμένα. **37** Τότε λέγει προς τους μαθητές του· ²⁹Ο μεν θερισμός^{εἶναι} πολύς, οι δε εργάται λίγοι· **38** ³⁰παρακαλέστε λοιπόν το κύριο του θερισμού, γιά να αποστείλη εργάτες στο θερισμό αυτού.

10[ι'] **1** ¹ΚΑΙ ΑΦΟΥ προσκάλεσε τους 12 μαθητές του, ^{αὐτοῖς} ^{εξουσίαν πνευμάτων} κατά πνευμάτων ακαθάρτων, ώστε να εκβάλλουν αυτά και να θεραπεύουν κάθε^{πάσαν} νόσημα και πάσαν^{* πάθηση} μαλακίαν.^{παθήσεις κατάκοιτους.}

2 Τα δε ονόματα των 12 αποστόλων είναι αυτά·

πρώτος² Σίμων ο λεγόμενος Πέτρος και Ανδρέας ο αδελφός αυτού, Ιάκωβος ο γιος του Ζεβεδαίου και Ιωάννης ο αδελφός αυτού, **3** Φίλιππος και Βαρθολομαίος, Θωμάς και Ματθαίος ο τελώνης, Ιάκωβος ο γιος του Αλφαίου και Λεββαίος ο επονομασθείς Θαδδαίος, **4** ³Σίμων ο Κανανίτης και^ο ⁴Ιούδας ο Ισκαριώτης, ο οποίος και παρέδωσε αυτόν.

5 Αυτούς τους 12 απέστειλε ο Ιησούς και παράγγειλεν^{αὐτοῖς} σε αυτούς, λέγοντας· ⁵Σε δρόμο^{-οδο} που οδηγεί σε εθνών μη^{ἀπέλθητε} πάτε, και⁶ σε πόλη Σαμαρειτών μη εισέλθετε· **6** ⁷πορεύεσθε δε μάλλον⁸ προς τα πρόβατα τα απωλεσμένα^{χαμένα} του οίκου Ισραήλ. **7** Και⁹ πηγαίνοντας κηρύσσετε, λέγοντας ότι¹⁰ πλησίασε^{πορεύμενοι} θηβαίκες^{δέ} η βασιλεία των ουρανών. **8** Ασθενούντες θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκρούς εγείρετε, δαιμόνια εκβάλλετε·¹¹ δωρεάν λάβετε, δωρεάν δώστε. **9** ¹²Μη^{κατ} έχετε χρυσάφι μηδέ ασήμι^{ἀργυρον} ¹³μηδέ χαλκό στις ζώνας σας, **10** μήτε σακίδιο γιά το δρόμο μηδέ δύο χιτώνες μηδέ υποδήματα μηδέ ράβδο· ¹⁴διότι ο εργάτης είναι άξιος της τροφής αυτού. **11** ¹⁵Σε οποία δε πόλη ή χωριό^{κώμων} εισέλθητε, εξετάστε ποίος είναι άξιος σε αυτή, κι εκεί μείνετε εωσού^{έξελθε} θετε. **12** Εισερχόμενοι δε στο σπίτι^{οικία} χαιρετήστε αυτό.

*9[Θ] συνεχ.³⁵Δε¹³ Πρ.13:2,3, 14:23, 1 Κο. 7:5 ¹⁴ Μαρ. 5:22, κτλ., Λου. 8:41 κτλ., ¹⁵Μαρ. 5:25, Λου. 8:43 ¹⁶ Λου. 7:50, 8:48, 17:19, 18:42 ¹⁷ Μαρ. 5:38, Λου. 8:51
¹⁸ Ιδε² 2 Χρ. 35:25 ¹⁹ Πρ. 20:10 ²⁰ Κεφ. 15:22, 20:30, 31, Μαρ. 10:47,48, Λου. 18:38,39 ²¹ Κεφ. 8:4.12:16, 17:9, Λου. 5:14 ²² Μαρ. 7:36 ²³ Κεφ. 12:22, Λου.11:14 ²⁴ Κεφ. 12:24, Μαρ. 3:22, Λου. 11:15 ²⁵ Μαρκ. 6:6, Λου. 13:22 ²⁶ Κεφ. 4:23 ²⁷ Μαρκ. 6:43 ²⁸ Αρ.27: 17, 1 Βα. 22:17, Ιεζ. 34:5, Ζαχ. 10:2 ²⁹ Λου. 10:2, Ιού. 4:35 ³⁰ 2 Θε. 3:1
 *10[Γ'] ¹Μαρ.3:13,14,6,7,Λου.6:13,9:1²Ιοα.1:42³Λου.6:15,Πρ.1:13⁴Ιοα.13:26⁵Κφ.4:15⁶Ιδε²Βα.17:24,4:9,10⁷Κφ.15:24,Πρ.13:46⁸Ησ.53:6,Ιερ.50:6,Ιεζ.34:5,6,16,11Πε.2:25⁹Λου.9:2¹⁰Κφ.3:2,4:17,Λου.10:9¹¹Πρ.8:18,20¹²Σα.9:7,Μαρ.6:8,Λου.9:3,10^{4,22}35¹³Μαρ.6:8¹⁴Λου.10:8,1Κο.9:7,1Τι.5:18¹⁵Λου.10:8

13 Καὶ ^ἡ μενη κατοικία είναι αξια, ^{ἀξία,} ας ἐλθέτω νυμών πάνω της· αλλ, ^{δὲ μὴ ἡ} ὑμῶν ^{ἐπόκτειναι} διανυμένων να θανατώσουν· φοβήθείτε δέ μάλλον αυτόν που έχει τη δύναμη ^{δυνάμενον} και ψυχήν και σώμα να απολέσει στη Γέεννα.

14 Κί ὅποιος δεν σας δεχτεί μηδέ ακούσει τα λόγια σας, βγαίνοντας ἔξω της κατοικίας ἡ της πόλης εκείνης ^{ὑμῶν} **15 Αληθινά** ^{ἄμήν} εκτινάζεται τη σκόνη ^{κονιοπότων} των ποδιών σας. **16 Δέστε-**

^{νυμάς} **17 Προσέχετε** δε από τους ανθρώπους· διότι ^{ταπαδάσσουσι γάρ ὑμᾶς} **18 Καὶ** ^{ἄκραιοι} σας παραδώσει σε συνέδρια και ^{εἰς μαρτύριον} **19 Οταν** δε σάς παραδώσουν, μη μεριμνήστε πως ἡ τι ^{τι λαλήστε,} **20 Επειδὴ** σεις δεν είστε οι λαλούντες, αλλά το Πνεύμα του Πατέρα σας, το οποίο λαλεί μέσα σας.

21 Θα παραδώσει δε αδελφός αδελφό σε θάνατο και πατέρας ^{έπαναστήσονται} το παιδί-^{τέκνον} και θα επανάστατησουν παιδια-^{έπι γονεῖς} κατά γονέων και θα θανατώσουν αυτούς· **22 Καὶ** ^{εσσθε} **31 θα** είστε μισούμενοι από όλους ^{πάντων} γιά το όνομά μου· **32 Ο δε** υπομείνας ^{εἰς τέλος} ^{σωθήσεται.} μέχρι το τέλος, αυτός θα σωθεί.

23 Οταν δε σάς ^{ὑμᾶς} καταδιώκουν στη πόλη αύτη, φεύγετε στην άλλη· διότι αληθινά σάς λέγω, δεν θα τελειώσετε τις πόλεις του Ισραήλ, **34 Εως** ότου έλθει ο Υιός του ανθρώπου.

24 Δεν είναι μαθητής ανώτερος του δασκάλου ούτε δούλος ανώτερος του κυρίου αυτού. **25 Αρκετό** ^{Ἀρκει} ^[εἰναι] στο μαθητή να γείνει ως ο δάσκαλος αυτού και ο δούλος ως ο κύριος αυτού. **36 Εάν** τον οικοδεσπότη ^{ἐξάλεσαν,} επονόμασαν Βεελζεβούλ, πόσω μάλλον τους δικούς ^{οικιακούς} του;

26 Μη φοβηθείτε λοιπόν αυτούς· **37 διότι** δεν είναι ούτε να καλυμένο, το οποίο δεν θα ανακαλύψθει, και κρυπτό, το οποίο δεν θα γνωρισθεί. **27 Ο, τι σας λέγω στο σκοτάδι,** πέστε στο φως, και ό, τι ακούτε στο αυτί^{ώτιον}, κηρύξτε πάνω στα δώματα^{ταράτσες}. **28 Καὶ** ³⁸μη φοβηθείτε από αυτούς που σκοτώνουν^{αποκτεινόντων} το σώμα,

την δε ψυχή μη μπορώντας ^{δυναμένων} να θανατώσουν· φοβήθείτε δέ μάλλον αυτόν που έχει τη δύναμη ^{δυνάμενον} και ψυχήν και σώμα να απολέσει στη Γέεννα. **29 Δύο** σπουργίτα ^{οὐχὶ} δεν πωλούνται για ένα ασσάριο^{λεπτό}; και ενα από αυτά δεν θα πέσει πάνω στη γη χωρίς ^[το θέλημα] του Πατέρα ^{νυμάν} σας.

30 Εσάς, όμως και οι τρίχες της κεφαλής είναι όλες-^{ἡριθμημέναι εἰσὶ} πάσαι ^{ούν} **αριθμημένες.** **31 Μη** φοβηθείτε λοιπόν· από πολλά

σπουργίτα^{σπουριθίων} διαφέρετε εσείς. **32 Καθένας-** ^{πας λοι-} πόνον ^{οὐν} ^{ὅμολογήσει} εν έμοι ποτίστησε μπροστά στους ανθρώπους, ^{ὅμολογήσω} ^{ἐν αὐτῷ} **33 Οποιος** δε ^{ἄν} ^{ἀρνήσηται με} μπροστά στους ανθρώπους, ^{ἀρνήσουμαι} θα αρνηθώ αυτόν και εγώ μπροστά στον Πατέρα μου τον επουράνιο*.

34 Μη νομίζετε ότι ήλθα ^{βαλεῖν} να βάλω ειρήνη πάνω στη γη· δεν ήλθα να βάλω ειρήνη, αλλά μαχαίρι. **35 Διότι** ήλθον ^{γάρ} ^{διχάσαι} να διαχωρίσω άνθρωπο ⁴⁴κατά του πατέρα του και θυγατέρα κατά της μητέρας της και νύμφη κατά της πεθεράς της· **36** ⁴⁵και εχθροί του ανθρώπου ^[θα] είναι οι οικιακοί^{ἀνθρωποι του σπιτιού} του. **37 Οποιος** αγαπά πατέρα ή μάνα ^{οὐκ εστί} ^{επέρ} εμέ, δεν είναι ὄξιος εμού· και ^{ο φιλῶν} όποιος αγαπά γιό ή κόρη παραπάνω^{υπέρ από} εμέ, δεν είναι ὄξιος μου· **38** ⁴⁷και όποιος δεν ^{οὐ} αναλαμβάνει το σταυρό του και ^{να} ακολουθεί πίσω μου, δεν είναι ὄξιος μου.

39 Οποιος βρεί τη ^{ψυχήν} ^{ἐνέκεν} ^{ἔμοι} ^{ενύθησε} ζωή του για εμέ θα βρεί αυτή.

40 Οποιος δέχεται εσάς εμένα δέχεται, και όποιος ^{ἐπέ} ^{δεχόμενος} δέχεται εμένα δέχεται αυτόν που με απόστειλε. **41 Ο δε-** χόμενος προφήτη στόνομα προφήτη μισθό προφήτη θα λάθηται, κι ο δεχόμενος δίκαιο στο όνομα δικαίου, μισθό δικαίου θα λάθει. **42 Καὶ** ^{ὅς εἴναι} ^{θα} όποιος ^{ποτίσει} ένα από τους μικρούς αυτούς ^{ἀμήν} λέγω ^{ὑμῶν}, ^{οὐ μὴ} ^{ἀπολέσῃ} στο όνομα μαθητή, αληθινά σας λέγω, δεν θα χασεί το μισθό του.

11[Ια'] 1 ΚΑΙ ΟΤΑΝ τελείωσε ο Ιησούς να διάτασει ^{δινει} εντολές στους **12 μαθητές** του, μετέβηκε από εκεί τού διδάσκειν ^{κηρύσσειν} για να διάσκει και να κηρύσσει στις πόλεις αυτών.

2 Ο δε Ιωάννης, όταν άκουσε ^{πέμψας} στη φυλακή-^{δεσμωτηρίων} τα έργα του Χριστού, έπεμψε δύο ^{πέμψας} από τους μαθητές του,

***10[Ι']** συνεχ. ¹⁶Λου. 10:5 ¹⁷Ψλ. 35:13 ¹⁸Μαρ. 6:11, Λου. 9:5; 10:10-11 ¹⁹Νε. 5:13, Πρ. 13:51, 18:6 ²⁰Κφ. 11:22, 24 ²¹Λου. 10:3 ²²Ρω. 16:19, Εφ. 5:15 ²³1 Κο. 14:29, Φιλ. 2:15 ²⁴Κφ. 24:9, Μαρ. 13: 9, Λου. 12: 11, 21; 12 ²⁵Πρ. 5:40 ²⁶Πρ. 12:11, 24; 10, 25; 7, 23, 2 Τι. 4:16 ²⁷Μαρ. 13: 11-13, Λου. 12:11, 14, 15 ²⁸Εξ. 4:12, Ιερ. 1:7 ²⁹2Σα. 23:2, Πρ.4:8, 6:10, 2 Τι. 4:17 ³⁰Μιχ. 7: 6, six. 35, 36, Λου. 21:16 ³¹Λου. 21: 17 ³²Δαν. 12:12, 13, Κεφ. 24:13, Μαρ. 13:13 ³³Κεφ. 134:12, 12: 15, Πρ.8: 1, 9:25, 14:6 ³⁴Κφ. 16:28 ³⁵Λου. 6:40, Ιωα. 13:16, 15; 20 ³⁶Κεφ. 12: 24, Μαρ. 3:22, Λου. 11:15, Ιωα. 8:48, 52 ³⁷Μαρ. 4:22, Λου. 8:17, 12: 2, 3 ³⁸Ησ. 8: 12, 13, Λου. 12:4, 1 Πε.3:14 ³⁹1 Σα. 14:45, 2 Σα. 14:11, Λου. 21:18, Πρ.27:34 ⁴⁰Λου. 12:8, Ρω. 9:10, 41, Απ. 3:5 ⁴²Μαρ. 8:38, Λου. 9:46, 2 Τι. 2:12 ⁴³Λου. 12: 49, 51-53 ⁴⁴Μιχ. 7:6 ⁴⁵Ψαλ. 41:9, 55:13, Μιχ. 7:6, Ιωα. 13:18 ⁴⁶Λου. 14:26 ⁴⁷Κφ. 16:24, Μαρ.8:34, Λου.9:23, 14:27 ⁴⁸Κφ. 16:25, 1, Λου. 17:33, Ιωα. 12:25 ⁴⁹Κφ. 18:5, Λου. 9:48, 10:16, Ιωα. 12:44, 13:20, Γαλ. 4:14 ⁵⁰1 Βα. 17:10, 18: 4, 2 Βα. 4: 8 ⁵¹Κφ. 18:5, 6, 25:40, Μαρ. 9:41, Εβρ. 6: 10 ^{11[ΙΑ']} Λου. 7:18, 19, κτλ. ²Κεφ. 14:3